

วารสารไทย THAI JOURNAL

ปีที่ ๒๕ ฉบับที่ ๙๐ เมษายน - มิถุนายน ๒๕๕๗

“...ชาติของเรารักษาเอกราชอธิปไตยมาได้จนถึงทุกวันนี้ด้วยความสามัคคี คนไทยเราแต่ละคน
รู้จักประโยชน์ส่วนรวมของชาติ รู้จักปฏิบัติหน้าที่ให้สอดคล้องและเกื้อกูลกัน ผลการปฏิบัติ
ของเรานั้นจึงเกิดเป็นพลังอันยิ่งใหญ่ ซึ่งสามารถกำจัดและป้องกันภัยต่าง ๆ มิให้ทำอันตราย
แก่เราได้ แม้จะมีศัตรูคิดร้าย บุกรุกคุกคามอย่างหนักหนาเพียงใด เราก็ยังไม่พ่ายแพ้พลา...”

พระบรมราชาธิวาท
พระราชทานแก่ทหารรักษาพระองค์
ในพิธีตรวจพลสวนสนาม
เนื่องในโอกาสเฉลิมพระชนมพรรษา
ณ สนามพระราชวังดุสิต
๓ ธันวาคม ๒๕๑๒

วารสารไทย เป็นวารสารเผยแพร่ข้อมูลความรู้เชิงสารคดีที่เป็นประโยชน์แก่ประชาชนชาวไทย เพื่อสนับสนุนการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

บรรณาธิการ

บรรณาธิการผู้ช่วย

กองบรรณาธิการ

นายชาคริต จุลกะเสวี

นายเมธี เผื่อนทอง

นายวิจิตร อวะกุล

นายทองต่อ กล้วยไม้ ณ อยุธยา

คุณหญิงคณิดา เลชะกุล

นายสมบัติ พลายน้อย

นายประพัฒน์ ตริณรงค์

นายเย็นใจ เลาหวณิช

นายปัญญา นิตยสุวรรณ

นายทินกร ภูวะปัจฉิม

ฝ่ายประสานงาน

นายมานิช คามณีย์

ร.ต.ต.หญิง เมทินี ศรีรุ่งเรือง

นายสมบัติ สุธรรมรักษ์

คณะกรรมการจัดทำวารสารไทยในคณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ

ประธานอนุกรรมการ

นายวิจิตร อวะกุล

รองประธานอนุกรรมการ

นายชาคริต จุลกะเสวี

นายเย็นใจ เลาหวณิช

อนุกรรมการ

นายประพัฒน์ ตริณรงค์

นายทองต่อ กล้วยไม้ ณ อยุธยา

คุณหญิงคณิดา เลชะกุล

นายปัญญา นิตยสุวรรณ

นายสมบัติ พลายน้อย

นางเนาวรัตน์ ทองรมย์

นายसानิตย์ ไกล่ชิด

นายทินกร ภูวะปัจฉิม

นายสมาน นภายน

นายวิษณุ เอมประณีตร์

นายจรัส จีงธีรพานิช

อนุกรรมการและเลขานุการ

นายเมธี เผื่อนทอง

อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

นายมานิช คามณีย์

ร.ต.ต.หญิง เมทินี ศรีรุ่งเรือง

นายสมบัติ สุธรรมรักษ์

เผยแพร่เพื่อเป็นอภิธานนาการ จาก

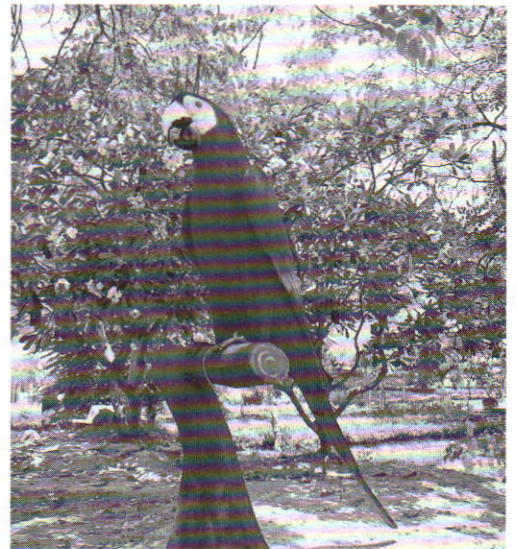
สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ

สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

วารสารไทย
THAI JOURNAL

ปีที่ ๒๕ ฉบับที่ ๙๐ เมษายน-มิถุนายน ๒๕๔๗

หมายเลขสากลประจำวารสาร ISSN 0125 - 572X

ปก : หุ่นฟางนก

จังหวัดชัยนาท

ภาพ : เมธี เผื่อนทอง

วารสารไทย

เป็นวารสารเผยแพร่เพื่อเป็นอภิธานนาการแก่ประชาชนทั่วไป
ทรงสนะและข้อคิดเห็นที่ปรากฏในวารสารนี้เป็นของผู้เขียน
แต่ละท่านซึ่งไม่จำเป็นต้องตรงกับความเห็นของบรรณาธิการ
และคณะผู้จัดทำ

สำนักงานวารสารไทย

สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ

สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

ทำเนียบรัฐบาล เขตดุสิต กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐

โทร. ๐-๒๒๙๙-๖๙๓๙-๔๐

โทรสาร ๐-๒๒๙๙-๖๙๓๔

พิมพ์ที่

บริษัท เซเว่น พรินต์ติ้ง กรุ๊ป จำกัด

๕๕๕ ซอย ส.ธรณินทร์ ๕ ถนนประชาอุทิศ

แขวงสามเสนนอก เขตห้วยขวาง กรุงเทพฯ ๑๐๓๒๐

โทร. ๐-๒๒๗๔-๔๐๓๐-๕

โทรสาร ๐-๒๒๗๔-๔๑๔๑ ๐-๒๒๗๔-๔๕๖๒

ห้ามจำหน่าย

จากบรรณาธิการ

หลังจากที่ต้องเผชิญกับอุปสรรคบางประการ ทำให้การจัดพิมพ์เล่ม “วารสารไทย” ต้องล่าช้า จนเกินการมาหลายฉบับแล้ว บัดนี้ก็ได้รับการแก้ไขดีขึ้นแล้ว ช่วยให้ทางโรงพิมพ์สามารถจัดพิมพ์รูปเล่มได้สำเร็จออกมาสู่มือท่านผู้อ่านได้รวดเร็วขึ้นบ้างแล้ว มั่นใจว่าต่อไปนี้จะเสนอต่อผู้อ่านได้รวดเร็วขึ้น

ในวารสารไทย ฉบับที่ ๙๐ คือ ในช่วงเดือนเมษายน - มิถุนายนนี้ ก็ได้มีเรื่องราวที่น่าสนใจ เสนอให้ท่านผู้อ่านเลือกพิจารณาอ่านได้ตามต้องการหลายเรื่องหลายรส

ขอแนะนำด้วยเรื่อง “มือแห่งบุญ มือแห่งบาป” ด้วยเมตตาของพระคุณเจ้า สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก พอช่วยเตือนสติประชาชนทั้งหลายให้ยึดมั่นในพระพุทธศาสนา มีความอดทนต่อเหตุการณ์อันเลวร้าย ที่ยังคงมีบังเกิดคล้ายหายนามอันน่าจรัสอยู่บ่อยครั้ง ซึ่งเจ้าหน้าที่ของรัฐก็ได้พยายามหาทางแก้ไขโดยสันติวิธีกันไป ด้วยความอดกลั้นอย่างดีที่สุด

ส่วนศาสตราจารย์เกียรติคุณ ทองต่อ กล้วยไม้ ณ อยุธยา ก็ได้ฝากบทความ “ขอถวายราชสดุดีแด่พระผู้รักษาแผ่นดินไว้ให้ลูกหลานไทย” มาให้ท่านผู้อ่านได้ร่วมถวายราชสดุดี และอาจารย์ประพัฒน์ ตรินรงค์ ได้เสนอเรื่อง “ราชวงศ์ศรีธรรมมาโคกราช ตอนที่ ๒” ให้ผู้สนใจทางประวัติศาสตร์ และโบราณคดี ได้พิจารณากันด้วยหลายปัญหา

สำหรับคุณหญิงคนิดา เลชะกุล ก็ได้เสนอบทความที่น่าสนใจอย่างยิ่ง เกี่ยวกับผลงานบางส่วน of “สมเด็จพระเจ้าฟ้าฯ นักปราชญ์” ซึ่งมีสาระที่น่าสนใจ อ่านแล้วเกิดความรู้สึกระทึกใจในผลงานของพระองค์ท่านเป็นทวีคูณ

ศาสตราจารย์วิจิตร อาวะกุล ก็ได้เสนอเรื่องที่น่าสนใจยิ่ง ในบทความเรื่อง “เอกลักษณ์ไทย” ส่วนเรื่องที่ผู้สนใจทางนาฏกรรมไม่ควรจะพลาด ก็คือเรื่อง “ความผิดพลาดในนาฏกรรม” โดยคุณปัญญา นิตยสุวรรณ และเรื่องที่เสนอค้างไว้อย่างไม่จบ ก็จะได้อ่านต่อได้แล้วในเรื่อง “นางสาวสยามสู่ นางสาวไทย ตอนจบ” ของคุณสมาน นภายน แล้วยังมีบทความที่น่าสนใจและมีประโยชน์มากอีกเรื่องหนึ่ง คือ “ศิลปะการพูดต่อที่ชุมชน” โดยคุณไพรัช สว่างถิ่น ทั้งหมดนี้จัดมาเพื่อเสนอต่อท่านผู้อ่าน “วารสารไทย” ทั้งหมดโดยตรง

อนึ่ง เนื่องจากมีงบประมาณการจัดพิมพ์เล่ม “วารสารไทย” อยู่จำกัดเหลือเกิน จึงยังไม่สามารถจะสนองความต้องการของท่านผู้ต้องการอ่าน ทั้งในสถานศึกษา หน่วยงานต่าง ๆ รวมทั้ง อบต. ต่าง ๆ ทั่วประเทศด้วย ให้รับได้อย่างทั่วถึง ฉะนั้นหน่วยงานใดที่ประสงค์จะเป็นสมาชิกได้รับเล่ม “วารสารไทย” ก็ขอได้โปรดรีบเขียนความเห็นของท่านเอง ลงใน “แบบสำรวจความคิดเห็น” หรือถ่ายสำเนา หรือจะเขียนจดหมายแจ้งความจำนงค์มาได้ที่สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐ ก็ได้เนะครับ

ชาคริต จุลกะเสวี

๑ มิถุนายน ๒๕๔๗

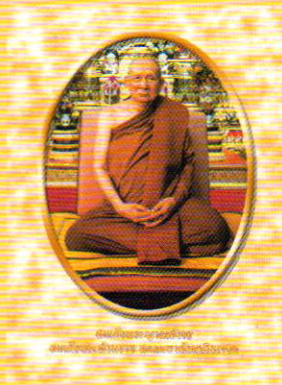

สารบัญ

๕

มือแห่งบุญ มือแห่งบาป

สมเด็จพระญาณสังวร
สมเด็จพระสังฆราช
สกลมหาสังฆปริณายก

๑๓

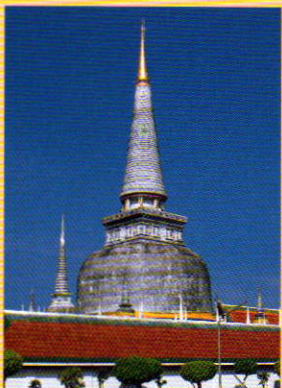
ขอถวายราชสดุดี
แด่พระผู้รักษาแผ่นดินไว้
ให้ลูกหลานไทย

ทกกล้วยไม้ ณ อยุธยา

๒๓

ราชวงศ์ศรีธรรมมาโคกราช
ตอนที่ ๒

ประพัฒน์ ตรีนรงค์

๓๓

สมเด็จพระเจ้าฟ้านักปราชญ์

คุณหญิงคณิดา เลชะกุล

๔๓

ลักษณะเอกลักษณ์ไทย

วิจิตร อวระกุล

๕๑

การผิดพลาดในนาฏกรรม

ปัญญา นิตยสุวรรณ

๕๙

นางสาวสยาม
สู่ นางสาวไทย
ตอนจบ

ใหญ่ นายน

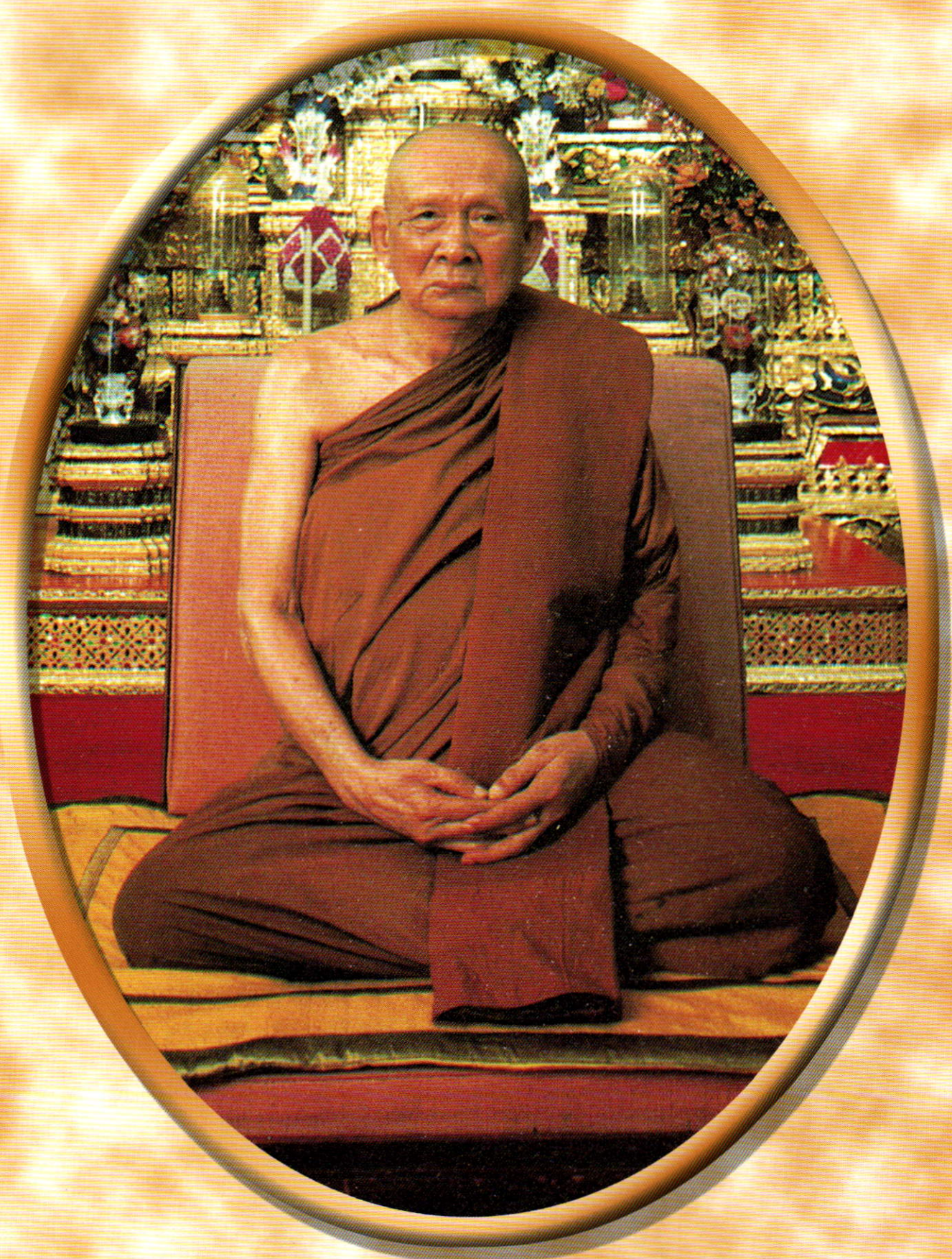

๖๗

ศิลปะการพูดต่อที่ชุมชน

ไพรัช สร้างถิ่น

สมเด็จพระญาณสังวร
สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก

มือแห่งบุญ มือแห่งบาป

สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก

ผู้มีบุญ คือผู้ที่ทำบุญกุศลไว้มากในอดีตชาติ

เป็นที่เห็นกันอยู่ว่า ทุกคนมีชีวิตที่มีได้ราบรื่นเสมอไป ไม่มีสุขตลอดชีวิต ไม่มีทุกข์ตลอดชีวิต ไม่พบแต่สิ่งดีงามตลอดชีวิต ไม่พบแต่สิ่งชั่วร้ายตลอดชีวิต แต่ละคนพบอะไร ๆ ที่ทั้งดีทั้งร้ายหนักบ้างเบาบ้าง โดยที่บางทีก็ไม่ใช่ที่เข้าใจว่าทำไมจึงเป็นเช่นนั้น

เช่นบางคนเกิดในครอบครัวที่ต่ำต้อยลำบากยากจน พอเกิดได้ไม่นาน เงินทองจำนวนมากก็เกิดขึ้นในครอบครัว เป็นลาภลอยของมารดาบิดาบ้าง เป็นความได้ช่องได้โอกาสทำธุรกิจการงานบ้าง ใคร ๆ ก็จะต้องพูดกันว่าลูกที่เกิดใหม่นั้นเป็นผู้มีบุญ ทำให้มารดาบิดามั่งมีศรีสุข

ถ้าไม่คิดให้ดี ก็เหมือนจะเป็นการพูดไปเรื่อย ๆ ไม่มีมูลความจริง และทั้งผู้พูดผู้ฟังก็มักจะไม่ใช่ใจพิจารณาให้ได้ความรู้ลึกซึ้งซึ่งจริงจัง แต่ถ้าพิจารณากันให้จริงด้วยคำนึงถึงเรื่องกรรม และการให้ผลกรรม ก็น่าจะเชื่อได้ว่า เด็กที่เกิดใหม่นั้นเป็นผู้มีบุญมาเกิด ผู้มีบุญคือผู้ที่ทำบุญทำกุศล ทำคุณงามความดีไว้มากในอดีตชาติ อันความเกิดขึ้นของผู้มีบุญนั้น ย่อมเกิดขึ้นพร้อมกับมีบุญห้อมล้อมรักษา แม้ชนกกรรม...กรรมทำให้เกิดจะนำไปเกิดลำบาก แต่เมื่อบุญที่ทำไว้มากกว่า กรรมไม่ดีที่นำไปลำบากก็ต้องถูกตัดรอนด้วยอำนาจกุศลกรรม คือบุญอันยิ่งใหญ่กว่า คือเกิดมามารดาบิดายากจน มือแห่งบุญก็ต้องเอื้อมมาโอบอุ้มให้พ้นจากความลำบากยากจน ให้มั่งมีศรีสุขควรแก่บุญที่ได้ทำไว้

มือแห่งบุญ มือแห่งบาป

ผู้ที่เกิดมาในที่ลำบากยากจนแต่เมื่อมีบุญเก่าได้กระทำไว้มากมายเพียงพอ มือแห่งบุญก็จะเอื้อมมาโอบอุ้มให้พ้นความยากลำบากได้อย่างรวดเร็ว พ้นจากความยากจนดังปาฏิหาริย์ มีตัวอย่างให้เห็นอยู่ เด็กบางคนทำบุญทำกุศลไว้ดี แต่ชนกกรรมทำให้เกิดกับมารดาบิดาที่ยากแค้นแสนสาหัส พอเกิดมารดาบิดาก็หาทางช่วยให้ลูกพ้นความเดือดร้อน นำไปวางไว้หน้าบ้านผู้มั่งมีศรีสุขที่รู้จักว่าเป็นผู้มีเมตตา แล้วเด็กนั้นก็ได้เป็นสุขอยู่ในความโอบอุ้มของมือแห่งบุญ ควรแก่บุญที่เขาได้กระทำไว้ แต่เด็กบางคนเกิดในที่ต่ำต้อยยากไร้ และเป็นผู้ที่ไม่ได้ทำบุญทำกุศลมาในอดีตชาติเพียงพอย่อมไม่มีมือแห่งบุญมาโอบอุ้มเขาให้พ้นความลำบากยากจน แม้เมื่อมารดาบิดาจะพยายามเลี้ยงนำไปวางไว้ในที่ที่หวังว่าจะมีผู้ดีมีเงินมานำไปอุปการะเลี้ยงดู ความไม่มีบุญทำไว้ก่อนทำให้ไม่เป็นไปตามความปรารถนาของผู้เป็นมารดาบิดา เขาอาจจะถูกทิ้งอยู่ตรงที่ที่ถูกนำไปวางและสิ้นชีวิต ณ ที่นั้นอย่างโดดเดี่ยวเดียวดาย อาจจะทรมาณด้วยความหนาวความร้อนความหิว โดยหาผู้ช่วยเหลือไม่ได้และผู้เป็นมารดาก็อาจถูกจับได้รับโทษทางอาญา นั่นก็เป็นเรื่องอำนาจอันยิ่งใหญ่หนักของกรรมอย่างแท้จริง

ผู้มีปัญญา...กลัวกรรมเป็นยิ่งนัก

อดีตชาติของทุกคนมีมากมายนัก จึงได้ทำกรรมกันไว้มากมายนัก กุศลกรรมบ้าง อกุศลกรรมบ้าง ชีวิตในปัจจุบันจึงมีดีบ้าง ไม่ดีบ้าง สุขบ้างทุกข์บ้าง คนมั่งมีเป็นมหาเศรษฐีก็ด้วยอำนาจของกุศลกรรม คือการบริจาคช่วยเหลือเจือจุนผู้อื่น ที่ได้กระทำไว้ในอดีตชาติ เมื่ออกุศลกรรม คือการคดโกงเบียดเบียนทรยศให้ผู้อื่นต้องเดือดร้อนที่ได้กระทำไว้ในอดีตชาติติดตามมาส่งผล และเมื่อเป็นผลที่แรงกว่ามีกำลังกว่ากุศลกรรมที่กำลังเสวยผลอยู่ อกุศลกรรมก็จะตัดรอนกุศลกรรม ส่งผลไม่ดีของอกุศลกรรมให้เกิดแทน ความมั่งมีก็จะกลับเป็นความไม่มี เงินทองของมีค่าก็จะสูญหายหมดไป อกุศลกรรมแรงมากก็จะสามารถทำให้มหาเศรษฐีสิ้นเนื้อประดาตัวได้กำลังเป็นสุขก็จะกลับเป็นทุกข์เดือดร้อนอำนาจ

ของกรรมเป็นเช่นนั้นจริง ผู้มีปัญญาจึงกลัวกรรมยิ่งกว่ากลัวอะไรอื่น กลัวเพราะรู้ว่า เมื่อทำกรรมไม่ดีไว้แล้ว ต้องได้รับผลไม่ดี และเมื่อถึงเวลาที่กรรมส่งผลไม่ดีมาถึง ตัวแล้ว แม้ตั้งแต่เกิดมาในชาตินี้จะไม่เคยทำกรรมไม่ดีเช่นนั้น ก็จะต้องได้รับผลไม่ดี ที่อาจทำให้พิศวงสงสัยจนถึงมาก คนเกิดมิจฉาทัฐิ ความเห็นผิด คือเห็นไปว่า ทำดีไม่ได้ดี ซึ่งความจริงไม่ใช่เช่นนั้น ทำดีต้องได้รับผลดีเสมอ ทำไม่ดีจึงจะได้รับผลไม่ดี

ชีวิตในปัจจุบันชาติ

เพียงในชาติปัจจุบันนี้เท่านั้น มีอายุกันเพียงมาร้อยปีเท่านั้น ทุกคนทุกสัตว์ต่างก็ทำอะไร ๆ ที่เป็นกรรมแล้วมากมายนับไม่ถ้วน เป็นกรรมดีคือกุศลกรรมบ้าง เป็นกรรมชั่วคืออกุศลกรรมบ้าง มากมายจริง ๆ เพียงทำในชาติเดียวก็มากมายจริง ๆ แล้ว เมื่อได้ทำมานับภพนับชาติไม่ถ้วนจะมากมายเพียงไหน

ขณะที่มาเป็นอยู่ในภพนี้ชาตินี้ได้ละภพชาติในอดีตที่ทำกรรมไว้เบื้องหลัง มากนักหนา กรรมดีกรรมชั่วอาจไม่เสมอกัน บางคนกรรมดีอาจมากกว่า บางคนกรรมชั่วอาจมากกว่า บางคนทำกรรมดีที่ไม่สำคัญไม่ยิ่งใหญ่ แต่ทำกรรมไม่ดีที่สำคัญนักหนา เช่นนี้ย่อมได้เสวยผลตามเหตุ คือในภพชาตินี้ย่อมประสบส่วนดีน้อยกว่าส่วนไม่ดี ส่วนผู้ที่ทำกรรมดีมาก คือในภพชาตินี้ย่อมประสบส่วนดีมากกว่าส่วนไม่ดี ดังมีตัวอย่างให้พบเห็นอยู่ทั่วไปในทุกวันนี้

กรรมส่งผล

เมื่อกรรมดีจะส่งผล ก็ไม่มีอะไรหรือผู้ใดจะกีดกันยับยั้งได้ กรรมไม่ดีแรงกว่าเท่านั้นที่จะกีดกันขัดขวางได้ ไม่ให้กรรมดีอาจส่งผล แต่ถ้ากรรมดีแรงกว่ากรรมไม่ดี กรรมดีก็ต้องส่งผลจนได้ กรรมไม่ดีหาอาจขัดขวางได้ไม่ อะไร ๆ ก็หาอาจขัดขวางได้ไม่

เมื่อกรรมไม่ดีจะส่งผล ก็ไม่มีอะไรหรือผู้ใดจะกีดกันยับยั้งได้ กรรมดีที่แรงกว่าเท่านั้นที่จะกีดกันขัดขวางได้ ไม่ให้กรรมไม่ดีอาจส่งผล แต่ถ้ากรรมไม่ดี

แรงกว่ากรรมดี กรรมไม่ดีก็ต้องส่งผลจนได้ กรรมดีหรืออะไร ๆ ก็หาอาจขัดขวาง
ได้ไม่

ชีวิตในชาตินี้บ่อยนัก ผู้มีปัญญาย่อมไม่ประมาท

ชีวิตนี้น้อยนัก คือ ชีวิตในภพภูมินี้ในชาตินี้ น้อยกว่าชีวิตที่ผ่านมาแล้วใน
อดีตชาติมากมายอย่างไม่อาจประมาณได้ถูกถ้วนผู้มีปัญญาเมื่อมานึกถึงความจริงนี้
ย่อมไม่ประมาท ย่อมเห็นภัยที่จะตามมา เป็นภัยที่จักเกิดแต่กรรมทั้งหลายที่ได้
ประกอบกระทำไว้ด้วยตนเองในอดีตชาติที่มากมายพันประมาณ

ผู้มีปัญญาย่อมพยายามหนีให้พ้น หนีให้กรรมไม่ดีตามไม่ทันหรือไม่ก็
พยายามสร้างกำลังที่จะเอาชนะความแรงของกรรมไม่ดีให้ได้ เพื่อไม่ต้องรับผล
ของกรรมไม่ดี ที่อาจร้ายแรงทำความชอกช้ำให้แก่ชีวิตได้เป็นอันมาก

ผู้ที่มุ่งแต่จะได้ในชาตินี้ โดยไม่คำนึงถึงความถูกต้องชอบธรรม เป็นการ
ทำกรรมไม่ดีเป็นส่วนใหญ่ เท่ากับให้อโอกาสกรรมไม่ดีในอดีตชาติที่ได้สั่งสมไว้ ให้
ตามมาส่งผลทันในชาตินี้ง่ายเข้าและส่งผลได้แรงเต็มทีง่ายเข้า โดยไม่มีกรรมดี
เพียงพอจะช่วยยับยั้งหรือผ่อนคลายให้เบาลง

ผู้ที่ได้รับอะไร ๆ ร้ายแรงต่าง ๆ เช่นเสียสติบ้าคลั่งอย่างไม่ทันที่จะ
รู้ตัว ประสบอุบัติเหตุร้ายแรงถึงเสียชีวิต หรือไม่ก็เสียหมดทั้งครอบครัว
หรือประสบความหายนะถึงสิ้นเนื้อประดาตัวต้องเศร้าโศกเสียใจจนขาดสติ
ล้มปทััญญะ เป็นต้น ผลของกรรมไม่ดีเช่นนี้ แม้จะติดตามทุกคนผู้ทำเหตุ
แห่งกรรมไม่ดีนั้นอยู่แต่ก็อาจไม่สามารถตามทัน แม้ผู้นั้นจะพยายามวิ่งหนีอยู่เต็ม
สติปัญญาความสามารถ

เกรียงมือหนีมือแห่งกรรม

พลังสำคัญประการหนึ่ง ที่จะช่วยให้สามารถหนีพ้นมือแห่งกรรมไม่ดีที่
ติดตามตะครุบอยู่ได้ และเป็นพลังที่จะสามารถทำให้เกิดขึ้นได้ไม่ยาก คือการ
นึกถึงพระพุทธเจ้า นึกถึงพุทธโธ นึกไว้ให้คุ้นเคยเป็นอันหนึ่งอันเดียวกับใจ

สิ่งใดที่เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันก็หมายถึงความจะไม่อาจแยกจากกันได้เลย ไม่ว่าเวลาใดก็ตาม จะสุขจะทุกข์ จะเป็นจะตาย ใจก็จะมีพุทโธ พุทโธจะมีอยู่ในใจ กรรมดีก็ตาม กรรมไม่ดีก็ตาม เมื่อจะส่งผลจะต้องมีสื่อ มีเครื่องมือ มีมือ เป็นเครื่องนำให้ถึงผู้จะต้องรับผลแห่งกรรมนั้น ทั้งกรรมดีและกรรมไม่ดี เช่นคนเมาสุราขับรถพุ่งเข้าชน ผู้จะต้องรับผลแห่งกรรมก็จะถูกรถชนนั้นถึงตายหรือถึงพิการ หรือบาดเจ็บสาหัส ต้องเสียเงินทองรักษาพยาบาลมากมาย คนเมาสุราที่ขับรถพุ่งเข้าชนคือเครื่องมือแห่งกรรม ซึ่งมีสุราเป็นเครื่องบังคับให้พุ่งตรงจุดหมายได้ คือให้กรรมส่งผลได้สำเร็จ หรือที่เรียกว่าให้กรรมตามทันได้

แต่แม้ผู้ที่กรรมนั้นตามอยู่ เป็นผู้กำลังวิงวอนกรรมไม่ดีอยู่เต็มกำลัง ด้วยการทำความดีต่าง ๆ มีการทอพุทธโธให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกับใจเป็นต้น พุทโธอันเป็นยอดของความดี ก็จะเปรียบได้ดังพลังจิตอันแรงกล้าของนักสะกดจิต ที่จะสะกดผู้ขับรถซึ่งกำลังมีเมาด้วยฤทธิ์สุราให้หยุดรถเสียทันทีก่อนจะทันพุ่งเข้าชนเป้าหมายที่กรรมตามอยู่ ความสวัสดิ์ย่อมมีแก่ผู้ที่กรรมตามติดอยู่นั้น อย่างเป็นที่น่าอัศจรรย์นัก

เจ้ากรรม นายเวร

อันกรรมไม่ดีนั้น มีคู่ที่มักจะใช้ด้วยกัน มีความหมายไปในทางไม่ดี คือเจ้ากรรมนายเวรผู้มีสัมมาทิฐิย่อมไม่ปฏิเสธความเชื่อที่มีอยู่ว่าเจ้ากรรมนายเวรนั้นมี ไม่ใช่ไม่มี เจ้ากรรมนายเวร คือผู้ที่ถูกทำร้ายก่อน และผูกอาฆาตจองเวร แม้ไม่อาฆาตจองเวรก็ไม่เป็นเจ้ากรรมนายเวร คือไม่เป็นผู้คิดร้าย ไม่ติดตามทำร้ายให้เป็นการตอบสนอง หรือที่เรียกกันว่าแก้แค้น

ผู้มีสัมมาทิฐิ...ความเห็นชอบ ประกอบด้วยสัมมาปัญญา แม้จะไม่เห็นหน้าตาของเจ้ากรรมนายเวร แต่ย่อมไม่ประมาท ไม่ว่าเป็นสิ่งไม่มี และย่อมไม่เห็นเป็นความเหลวไหลไม่มีเหตุผลที่ท่านสอนให้ทำบุญอุทิศท่านผู้เป็นเจ้ากรรมนายเวร เช่นเดียวกับท่านผู้เป็นมารดาบิดาบุพการีผู้มีพระคุณทั้งปวงอะไรที่ไม่มีทางเสียหาย มีแต่เป็นทางได้หรือเสมอตัว ผู้มีปัญญาย่อมทำ ย่อมไม่ปฏิเสธ

เหตุที่ต่างก็มีภพชาติมานับไม่ถ้วนในอดีต ต่างก็ทำกรรมทั้งดีและไม่ดีไว้ นับไม่ถ้วนเช่นกันในภพชาติทั้งหลายนั้น เจ้ากรรมนายเวรที่ได้ไปก่อกำเนิดเบียดเบียน ทำร้ายไว้ก็ย่อมมีไม่น้อยเช่นกันทำนองเดียวกับผู้เป็นมารดาบิดาบุพการีผู้มีพระคุณ ก็ต้องมีมากมายเช่นกัน

ชาตินี้แม้จะไม่อาจล่วงรู้ได้ว่าเป็นใครต่อใครบ้าง แต่ก็พึงยอมรับว่า มีอยู่ทั้งในภพภูมิที่พ้นความรู้เห็นของผู้ไม่มีความสามารถ และทั้งในภพภูมิเดียวกับเราทั้งหลายนี้ด้วย ทั้งเจ้ากรรมนายเวร และทั้งผู้มีพระคุณ เมื่อจะขอโทษท่านผู้เป็นเจ้ากรรมนายเวร ก็พึงทำเช่นเดียวกับเมื่อจะตอบแทนพระคุณท่านผู้มีพระคุณ คือ ทำบุญกุศลด้วยตั้งใจจริงที่จะอุทิศให้ แล้วตั้งใจจริงบอกกล่าวให้รับรู้ ให้ยอมรับความเจตนาจริงใจที่จะขอโทษและตอบแทน

การบอกกล่าวด้วยใจจริงเช่นนี้ ต่อผู้ไม่มีตัวตนปรากฏให้เห็นเช่นนี้ ไม่ใช่ความหลง ไม่ใช่ความรู้เหตุผล แต่เป็นความปฏิบัติที่ถูกต้อง และจะได้ผล อาจพาพ้นมือแห่งกรรมไม่ดีที่ตามอยู่ได้

การทำบุญกุศลอุทิศส่วนกุศล

การทำบุญทำกุศล แม้จะไม่ปรารถนาให้เกิดผลแก่ตนเองโดยตรง ผลก็ย่อมเกิดเป็นธรรมดาแน่นอนอยู่แล้ว ดังนั้น ในการทำบุญทำกุศลทุกครั้ง จึงพึงทำใจให้กว้าง เชื้ออาหารไปถึงผู้อื่นทั้งนั้น ที่แม้จะอยู่ต่างภพภูมิกัน ตั้งใจอุทิศให้ อย่างจริงใจ ให้ด้วยสำนึกในความผิดพลาดกำเริบ ที่ตนอาจได้กระทำแล้วต่อใคร ๆ ทั้งนั้น ให้ด้วยสำนึกในพระคุณที่ได้รับจากท่านผู้มีพระคุณทั้งหลาย ทั้งโดยตรง และโดยอ้อม

ค่อย ๆ คิด ค่อย ๆ บอกกล่าวแสดงความจริงใจ ให้อ่อนโยนและไพเราะ ด้วยถ้อยคำ จะเกิดผลยิ่งกว่าใช้ถ้อยคำและจิตใจที่ไม่ไพเราะจริงใจ ไม่ใช่มนุษย์เท่านั้นที่ขอความอ่อนโยน ความไพเราะจากใจจริง ผู้ต่างภพภูมิทั้งหลายก็มิได้แตกต่างออกไป ใจหรือจิตของมนุษย์ก็เป็นใจหรือจิตดวงเดียวกัน เมื่อมนุษย์ละชาตินี้ไปสู่ชาติอื่นภพภูมิอื่นแล้ว พึงระลึกถึงความจริงนี้

ผลของกรรม ส่งข้ามภพข้ามชาติได้

การส่งผลของกรรมดีและกรรมไม่ดีนั้น ข้ามภพข้ามชาติได้ กรรมในอดีตชาติส่งผลมาทันในปัจจุบันชาติก็มี ไปส่งถึงในอนาคตชาติก็มี แล้วแต่ว่าผู้ทำกรรมจะสามารถหนีได้ไกลเท่าไรหรือหนีได้นานเท่าไร นั่นก็คือแล้วแต่ว่าในปัจจุบันชาติผู้ทำกรรมแล้วในอดีต จะสามารถในการทำจิตใจทำบุญทำกุศล ทำความดีได้มากเพียงไหน เป็นกรรมที่ใหญ่ยิ่งหนักหนากว่ากรรมไม่ดีหรือไม่

การให้ผลของกรรม ก็เช่นเดียวกับการตกจากที่สูงของวัตถุ สิ่งใดหนักกว่าเมื่อตกลงจากที่เดียวกันในเวลาใกล้เคียงกัน สิ่งนั้นย่อมถึงพื้นก่อน เปรียบดังกรรมสองอย่าง คือกรรมดีและกรรมไม่ดี กระทำในเวลาใกล้เคียงกัน กรรมที่หนักกว่าไม่ว่าจะเป็นกรรมดีหรือกรรมไม่ดีก็ตามย่อมส่งผลก่อน กรรมที่เบากว่าย่อมส่งผลทีหลัง และย่อมส่งผลทั้งสองแน่นอน ไม่เร็วก็ช้า ไม่ชาตินี้ก็ชาติหน้า ไม่ชาติหน้าก็ชาติต่อไป ต่อไปอาจจะอีกหลายภพชาติก็ได้ เพราะกรรมไม่ใช่สิ่งที่จะลบเลือนได้ด้วยกาลเวลา นานเพียงไร กรรมก็ยังให้ผลอยู่เสมอ กรรมจึงมีอำนาจเหนืออำนาจทั้งปวง

ผู้ปรารถนาพ้นวัฏสงสาร พึงอยู่ห่างไกลกิเลส

ท่านพระอาจารย์สำคัญของคัมภีร์ ท่านปรารถนาพุทธภูมิ คือ ปรารถนาเป็นพระพุทธรเจ้า ครั้นมาระลึกชาติได้ว่าเคยเกิดเป็นไก่หลายร้อยหลายพันชาติก่อนที่จะได้มาเป็นมนุษย์ในชาตินี้ ท่านก็เปลี่ยนความปรารถนาที่จะเป็นพระพุทธรมาเป็นพระ ผู้ไกลจากกิเลส ไม่ต้องเวียนว่ายตายเกิดต่อไป เพราะท่านสลัดสังขารชีวิตที่ผ่านมาแล้วมากมาย และหวาดเกรงชีวิตที่จะต้องพบอีกต่อไปนับภพนับชาติไม่ถ้วน กว่าที่จะถึงจุดปรารถนาคือพุทธภูมิ ซึ่งมีใ้ช้ว่าจะไปถึงกันได้โดยง่าย โดยเร็วจะต้องใช้เวลานานแสนนานในอีกหลายร้อยหลายพันภพภูมิ โดยไม่อาจรู้ได้ว่ากรรมจะนำไปเป็นอะไร ลำบากยากเข็ญอย่างไร ซึ่งสำหรับท่านผู้รู้แจ้งในอดีตชาติของท่านแล้ว ก็เกิดความกลัวยิ่งนัก เปื้อน่ายความต้องเวียนว่ายใน

วิญญูสงสารยิ่งนัก ด้วยความพากเพียรสุดสติปัญญาความสามารถ ที่จะตัดภพชาติ อนาคตให้หมดสิ้นโดยเร็ว ในที่สุดก็เชื่อมั่นว่าท่านพระอาจารย์สำคัญของคัมภีร์นั้น ท่านก็สำเร็จประสงค์ถึงความพ้นทุกข์อย่างสิ้นเชิงได้ในภพภูมิปัจจุบัน

โอกาสที่กรรมจะตามมาถึง มีมากมายนักพยายาม ทำทุกอย่างเพื่อไม่ให้กรรมไม่ดีตามมาทัน

ครูอาจารย์สำคัญ ๆ ท่านรับรอง และพระพุทธเจ้าก็ทรงรับรองว่า ชาติในอนาคตมีอยู่สำหรับผู้ยังไม่สามารถทำกิเลสให้หมดสิ้นได้ และการทำกิเลสให้หมดสิ้นนั้นคนเป็นจำนวนมาก ทำไม่ได้ในเวลาอันสั้น ทั้งยังมีคนเป็นจำนวนมาก ไม่สนใจจะทำให้กิเลสหมดสิ้น ยังเกลือกกลั้วอยู่กับกิเลสอย่างหลงผิด ดังนั้น ภพชาติสำหรับคนเหล่านี้จึงยังมีอยู่มากมายนัก ใช้เวลานานแสนนาน นับภพ นับชาติหาได้ โอกาสที่กรรมจะตามไปถึง จึงมีมากมายนัก ไม่วันใดก็วันหนึ่ง ไม่ชาติใดก็ชาติหนึ่ง และอย่าคิดผิดว่า เมื่อถึงวันนั้นเวลานั้น ก็จะจำไม่ได้แล้วว่า เราเป็นเราอะไรเกิดขึ้นก็ไม่เดือดร้อนความคิดเช่นนี้อาจจะเกิดแก่เราแล้วในอดีตชาติ และมาในปัจจุบัน เมื่อต้องพบกับความเดือดร้อน เราก็เดือดร้อน มิใช่ที่เรา ไม่เดือดร้อน ทั้งที่มีใ้เราจำได้ว่าเราเป็นเรา ไม่ว่าจะเกิดเป็นใคร เป็นอะไร เมื่อใด ภพชาติไหนก็ตาม เมื่อเป็นทุกข์ก็ต้องเป็นทุกข์ เมื่อเป็นสุขก็ต้องเป็นสุข จึงไม่ควรประมาทอย่างยิ่งควรพยายามทำทุกอย่างเพื่อไม่ให้ในอนาคตต้องเป็นทุกข์ หรือเพื่อไม่ให้กรรมไม่ดีที่ทำได้ตามทัน ไม่ว่าเมื่อใดก็ตาม

เจ้าฟ้าจุฬาลงกรณ์กับสมเด็จพระบรมชนกนาถ และพระราชชนนี

ขอถวายราชสดุดีแด่ พระผู้รักษาแผ่นดินไว้ให้ลูกหลานไทย

ท. กล้วยไม้ ณ อยุธยา

๖ เมื่อวันที่ ๒๐ กันยายน พุทธศักราช ๒๓๙๖ พระราชกุมารพระองค์หนึ่งได้เสด็จพระราชสมภพ ภายใต้อ้อมพระมหาเศวตฉัตรแห่งพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาจุฬาลงกรณ์เกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระนามว่า **สมเด็จพระเจ้าฟ้าจุฬาลงกรณ์ฯ** และต่อมาต้องทรงรับพระราชภาระที่ทรงถือว่าเป็นเคราะห์ร้ายยิ่ง คือ ต้องทรงสืบราชบัลลังก์ต่อจากสมเด็จพระบรมชนกนาถ ด้วยพระชนมายุเพียง ๑๖ พรรษาและเป็นขณะที่ทรงพระประจวบเหมาะนักขนาดที่จะทรงดำรงพระชนม์ชีพอยู่ต่อไปได้หรือไม่ก็ไม่แน่ว่าจากนั้นได้ทรงเปรียบพระองค์เองว่า ต้องถูกเทียมแอกเทียมไถบำเพ็ญพระราชกิจเพื่อแผ่นดินไทย มาเป็นเวลาถึง ๔๒ ปี จึงเสด็จสวรรคตด้วยพระโรควิภะพิการ เมื่อวันที่ ๒๒ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๔๕๓ (ดังปรากฏในหนังสือราชกิจจานุเบกษา) ท่ามกลางความโศกเศร้าเสียใจของคนไทยสมัยนั้นอย่างสุดที่จะบรรยายได้

พระบรมรูปทรงม้า

จากพุทธศักราช ๒๓๙๖ ถึงพุทธศักราช ๒๔๔๖ เป็นระยะเวลา ๑๕๐ ปี แห่งวันพระราชสมภพ ในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาจุฬาลงกรณ์ พระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ ที่องค์การศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรม แห่งองค์การสหประชาชาติ ได้ประกาศยกย่องให้ทรง เป็นบุคคลสำคัญของโลก ที่มีผลงานดีเด่นสาขาการ ศึกษา วัฒนธรรม สังคมศาสตร์ มานุษยวิทยา การพัฒนาสังคม และการสื่อสาร

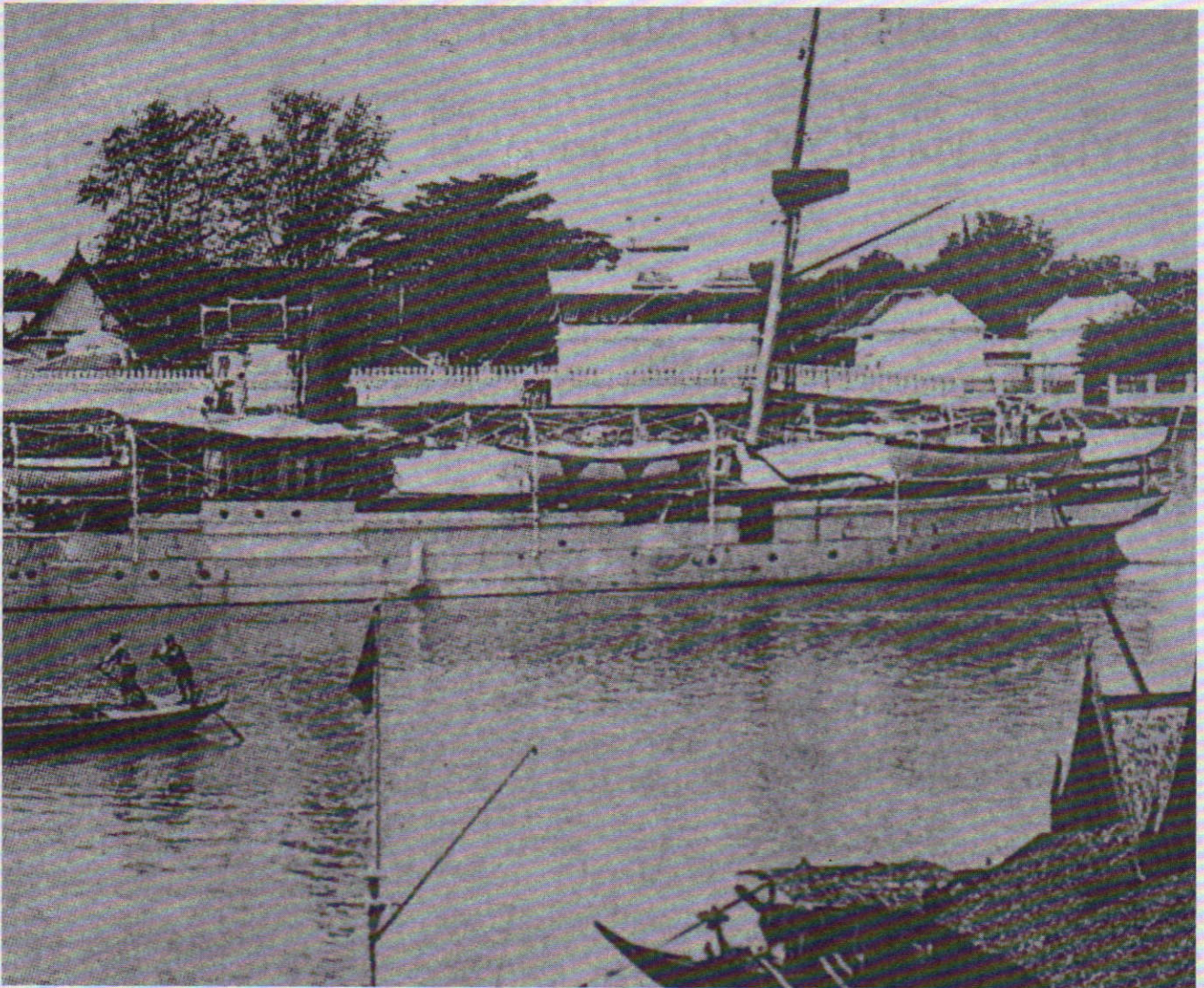
ถึงแม้ว่าองค์การสหประชาชาติ จะเพิ่ง ประกาศยกย่องให้พระองค์ท่านเป็นบุคคลสำคัญ ของโลก มีผลงานดีเด่นสาขาใดก็ตาม แต่ประชาชน

จุฬาลงกรณ์

ชาวไทยหลายชั่วอายุคนมาแล้ว ได้ประกาศ ยกย่องว่า พระองค์คือพระมหากษัตริย์ที่เป็นที่รัก ของประชาชน พระมหากษัตริย์ที่ทรงรักษาแผ่นดิน และอธิปไตยของประเทศไว้ให้ลูกหลานไทย ได้มีที่เกิด มีที่อยู่อาศัยด้วยความสุขมาจนปัจจุบัน และเป็นพระมหากษัตริย์ที่ทรงวางรากฐาน ความเจริญสมัยใหม่ให้แก่ประเทศไทย ทั้งด้าน สาธารณูปโภคและสาธารณูปการแทบทุกแขนง พระองค์เป็นพระมหากษัตริย์ที่มีพระบรมราชานุสาวรีย์ ประดิษฐานอยู่แทบทุกจังหวัด มีพระบรมรูปไว้ กราบไหว้บูชาแทบทุกอาคาร ไม่ว่าจะเป็นของราชการ หรือของประชาชนเป็นจำนวนมากและยิ่งกว่านั้นคือ

เรือรบจอดหน้าพระราชวังเดิม

พระบรมรูปของพระองค์ได้รับการอัญเชิญร้อยสายสร้อยคล้องคอชาวไทย ถือว่าเป็นวัตถุมงคลอันศักดิ์สิทธิ์ที่จะคุ้มครองรักษาให้ชีวิตเขาประสบแต่ความเจริญรุ่งเรืองและป้องกันสรรพภัยนานาประการที่จะมากล้ากราย

ในขณะที่คนไทยมีความสำนึกในความเป็นไทย ได้รำลึกถึงพระมหากษัตริย์คุณแห่งพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวว่า ทรงบำเพ็ญพระราชกรณียกิจเป็นคุณประโยชน์แก่บ้านเมืองเป็นล้นพ้น แต่ก็มีคนซึ่งกายเป็นไทยได้พูดได้เขียนย่ำยีหัวใจคนไทยเป็นเชิงดูถูกปรามาสคนไทยว่า ขาดการศึกษาหลุ่มหลงมกายนในสถาบันพระมหากษัตริย์

โดยเขากล่าวว่าเป็นการยากที่จะล้มล้างความเลื่อมใสศรัทธาของคนไทยต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวและพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลปัจจุบันโดยเขาอ้างสุภาษิตสากลบทหนึ่งว่าเหตุการณ์เป็นผู้สร้างวีรบุรุษ ซึ่งหมายถึง เหตุการณ์ ร.ศ. ๑๑๒ ทำให้พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงได้รับความเคารพรักจากประชาชนว่า ทรงแก้ไขกรณีพิพาทระหว่างประเทศไทยกับประเทศฝรั่งเศส เมื่อรัตนโกสินทร์ศก ๑๑๒ หรือพุทธศักราช ๒๔๓๗ ด้วยการยอมเสียดินแดนอันเป็นประเทศลาวในปัจจุบันให้แก่ฝรั่งเศสเพื่อรักษาเอกราชของชาติไว้

พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕

ซึ่งความจริงไม่มีความหมายไม่มีความสำคัญแต่อย่างใด เพราะดินแดนนั้นก็มิใช่ดินแดนไทยเท่ากับเป็นเรื่องหมาป่าตัวใหญ่ทะเลาะกับหมาป่าตัวเล็กในการรังแกลูกแกะแล้วหมาป่าตัวเล็กเป็นฝ่ายพ่ายแพ้เท่านั้นเอง นอกจากนั้นการที่พระมหากษัตริย์พระองค์นี้ไปยึดครองดินแดน

ประเทศราชทั้งหลายมาเป็นของตนกลับเรียกว่าเป็นการปฏิรูปการปกครองส่วนภูมิภาค อันเท่ากับเป็นการปฏิบัติอย่างมีสองมาตรฐาน

ความคิดเห็นของนักวิชาการสมัยใหม่บางคนเป็นเรื่องที่ผู้เขียนข้องใจมานานแล้ว เพราะเขาเอาทัศนะและข้อเท็จจริงในปัจจุบันไปปรับกับทัศนะและข้อเท็จจริงในอดีตอย่างก้าวร้าว และตัดสินใจว่าผู้นำในอดีตทำไมถูกโดยผู้เขียนได้อ่านพบเขากล่าวถึง “เจ้ากรุงเทพ” อยู่บ่อย ๆ อ่านครั้งแรกไม่ทราบว่ามีหมายถึงใคร อ่านไป ๆ จึงทราบว่าเขาหมายถึงพระมหากษัตริย์ในพระบรมราชจักรีวงศ์นั่นเอง ซึ่งเขากำหนดว่าดินแดนไทยที่แท้จริงนั้น ได้แก่ภาคกลางของประเทศไทยในปัจจุบันเท่านั้น นอกจากนั้นเป็นดินแดนของประเทศราชทั้งสิ้น

ตามข้อเท็จจริงทางประวัติศาสตร์โลกไม่เฉพาะประเทศไทย แคว้นแคว้นต่าง ๆ เมื่อมีกำลังเข้มแข็งขึ้นก็จะแผ่อำนาจไปยังแคว้นที่อยู่รอบตัว เหตุผลสำคัญก็คือเพื่อความมั่นคงและความปลอดภัยของตนเอง ส่วนไทยนั้นโชคดีอย่างหนึ่งคือ ดินแดนที่อยู่รายรอบดินแดนหลักนั้น ประชากรส่วนใหญ่มีต้นกำเนิดจากเชื้อชาติเดียวกัน มีวัฒนธรรมประเพณีส่วนใหญ่คล้ายคลึงกัน กรุงเทพมหานครมีพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกได้แผ่อำนาจการปกครองออกไปกว้างใหญ่ที่สุดในประวัติศาสตร์ แต่ดินแดนประเทศราชเหล่านั้นก็ยังอยู่เย็นเป็นสุขเพราะได้พระบารมีคุ้มครองป้องกันภัย ยังมีสิทธิมีอิสระในการปกครองตนเอง การส่งเครื่องราชบรรณาการต้นไม้เงินต้นไม้ทองเป็นแต่เครื่องหมายยอมอยู่ใต้อารักขาของกรุงเทพเท่านั้น

การปฏิรูปการปกครองส่วนภูมิภาคในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวนั้นเป็นพระราชกรณียกิจที่จำเป็นเร่งด่วนเฉพาะหน้าในการสร้างราชอาณาจักรเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน รวมอำนาจการปกครองมาสู่พระองค์พระมหากษัตริย์

เป็นการสร้างรัฐประชาชาติสมัยใหม่เป็นครั้งแรก เหตุผลสำคัญคือ การรักษาเอกราชของชาติให้พ้นจากภัยของลัทธิล่าอาณานิคมของมหาอำนาจชาติตะวันตก วิธีดำเนินงานของพระองค์คือ รวบรวมพื้นที่ขึ้นเป็นหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ เมือง และมณฑล ตามลำดับ เรียกว่า การปกครองแบบมณฑลเทศาภิบาล พื้นที่ซึ่งกรุงเทพเคยปกครองเองโดยตรงคือ ภาคอีสาน ก็รวบรวมเป็นมณฑลอยู่ในระเบียบการปกครองเดียวกันกับมณฑลอื่น ๆ ในภาคเหนือและภาคใต้สุด ก็ผ่อนผันมีระเบียบการปกครองที่สอดคล้องกับประเพณีเดิม เพียงแต่ส่งข้าหลวงจากกรุงเทพออกไปกำกับราชการ แล้วค่อย ๆ เปลี่ยนระเบียบการปกครองให้เป็นแบบแผนเดียวกัน

ทั่วประเทศทีละน้อย ๆ ประชาชนอยู่ภายใต้พระราชกำหนดกฎหมายเดียวกัน มีสิทธิเสรีภาพเสมอกัน ส่วนกรณีพิพาท ร.ศ. ๑๑๒ นั้น สาเหตุก็เนื่องมาจากการอ้างอำนาจอปกครองในพื้นที่ประเทศลาว ซึ่งอยู่ในความปกครองของไทยกับประเทศเวียดนามที่อยู่ในความปกครองของฝรั่งเศส อันยังไม่มีข้อกำหนดเขตแดนให้ชัดเจน

ก่อนหน้านี้ไม่นานได้เกิดกองกำลังจีนฮ่อเข้ามารุกรานหัวเมืองทางเหนือของแคว้นหลวงพระบาง ทั้งทางไทยและฝรั่งเศสต่างส่งกำลังออกไปแย่งปะทะขับไล่จีนฮ่อ เพื่อที่จะยึดเมืองเล็ก ๆ เหล่านั้นไว้แสดงกรรมสิทธิ์ว่าเป็นเมืองของลาวหรือของเวียดนาม มีเมืองหนึ่งที่ไทยยึดไว้ได้ชื่อ

ตึกแดง กองบัญชาการทหารฝรั่งเศส จังหวัดจันทบุรี

เมืองคำมวน อันพงศาวดารล้านช้างชื่อ เมืองแฉก ภายหลังได้เป็นสมรภูมิแตกหักระหว่างฝรั่งเศสกับ กองกำลังกู้ชาติเวียดนามอันเป็นจุดจบของอาณานิคม อินโดจีนหลังสงครามโลกครั้งที่สอง ที่โลกรู้จัก ในชื่อเมืองเดียนเบียนฟู

ต่อมา ฝรั่งเศสอ้างว่าเมืองคำมวนนี้เป็นของ เวียดนามจึงส่งกองกำลังมาขับไล่พระยอดเมืองขวาง ข้าราชการไทยซึ่งรักษาเมืองนี้อยู่ จนเกิดการปะทะ กันขึ้นทำให้ทหารฝรั่งเศสคนหนึ่งเสียชีวิตพร้อมกับ ทหารเวียดนามอีกหลายคน ฝรั่งเศสได้เรียกร้อง รัฐบาลไทยให้จับกุมพระยอดเมืองขวาง มาดำเนินคดี พร้อมกับจ่ายเงินค่าทำขวัญให้แก่ฝรั่งเศสเป็น จำนวนมาก ระหว่างการเจรจาที่ยังไม่สามารถตกลง กันได้นี้ รัฐบาลฝรั่งเศสได้ส่งเรือปืนเข้ามายังลำน้ำ เจ้าพระยาและมีการยิงต่อสู้กันกับป้อมพระ จุลจอมเกล้าที่ปากน้ำเจ้าพระยา ทำให้เรือนำร่องน้ำ ของฝรั่งเศสจมและเรือรบเสียหายเล็กน้อย

วิกฤตการณ์ ร.ศ. ๑๑๒ นี้ ได้กลายเป็น เรื่องใหญ่ถึงขนาดไทยอาจต้องสูญเสียอิสรภาพได้ โดยฝรั่งเศสได้บังคับให้ไทยยกดินแดนราชอาณาจักร ลาวให้แก่ฝรั่งเศส เพราะอ้างว่าลาวก็เคยขึ้นกับ เวียดนามเช่นเดียวกับเขมรที่ฝรั่งเศสได้ไปแล้ว ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พร้อมกับเรียกค่าปรับเป็นเงินจำนวนมาก เหตุการณ์นี้ ทำให้ผู้บริหารของไทยมีความคิดเห็นแตกต่างกันเป็น ๒ ฝ่าย คือ ฝ่ายหนึ่งเห็นว่าไม่ควรยินยอมปฏิบัติตาม ข้อเรียกร้องของฝรั่งเศสควรต่อสู้กันอีกฝ่ายหนึ่งเห็นว่า กำลังทหารของเราขณะนั้นยังไม่เข้มแข็งพอที่จะ รักษาอิสรภาพของชาติไว้ได้ ควรปฏิบัติตามข้อ เรียกร้องเหล่านั้น ซึ่งพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้า เจ้าอยู่หัว ทรงตัดสินพระราชนุททัยที่จะยินยอมเสีย สละผลประโยชน์ส่วนน้อยเพื่อรักษาผลประโยชน์ ส่วนใหญ่ คืออิสรภาพของชาติไว้เป็นการแสดงถึง พระปรีชาญาณอันสูงมกกว้างไกลอย่างถูกต้อง แต่ก็

เป็นเหตุการณ์ที่ทรงเสียพระราชหฤทัยอย่างที่สุดถึงกับทรงพระประชวรและมีพระราชดำริว่าเห็นจะถึงที่สุดแห่งพระชนม์ชีพแล้ว ทำให้พระบรมวงศ์ที่ใกล้ชิดต้องคัดค้านถว้ายกกำลังพระราชหฤทัยให้ทรงเข้มแข็งเพื่อเป็นผู้นำในการต่อสู้กับเหตุการณ์ต่อไป

แม้ว่าไทยจะยินยอมปฏิบัติตามข้อเรียกร้องของฝรั่งเศสด้วยความขมขื่นอย่างยิ่งแล้ว เหตุการณ์ ร.ศ. ๑๑๒ ก็ยังไม่ยุติเพียงเท่านี้ เพราะฝรั่งเศสอ้างว่าไทยยังไม่ได้ปฏิบัติตามอนุสัญญาให้ครบถ้วน โดยมีประเด็นที่เป็นปัญหาอยู่ ๔ ประการ คือ

๑. ต้องใช้ลำน้ำโขงเป็นเส้นเขตแดนระหว่างไทยกับลาว แต่เกาะดอนทุกแห่งต้องเป็นของลาวทั้งสิ้น

๒. เนื่องจากแคว้นหลวงพระบางมีดินแดนอยู่ทั้งสองฝั่งแม่น้ำโขง ดังนั้นต้องยินยอมให้ดินแดนหลวงพระบางฝั่งขวาของแม่น้ำโขงเป็นของลาวด้วย

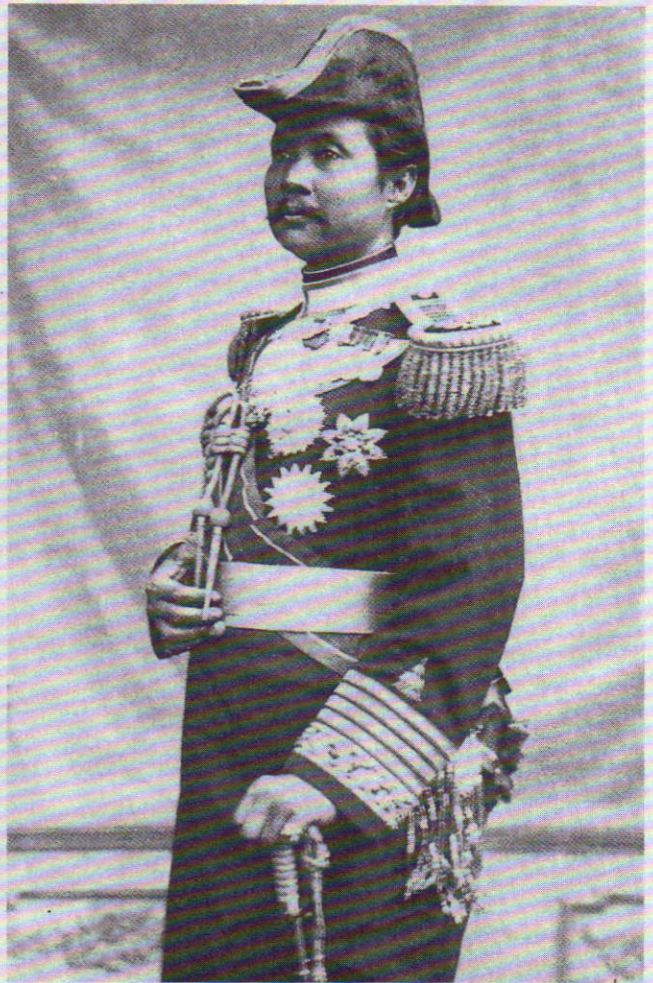
๓. ไทยต้องยินยอมให้คนเวียดนาม คนเขมร และคนลาว ที่อยู่ในฝั่งขวาของแม่น้ำโขง ไม่ว่าจะมาอยู่ในไทยด้วยเหตุใด ๆ ก็ตาม ข้ามกลับไปดินแดนของตนได้

๔. ห้ามไม่ให้ไทยมีกองกำลังใด ๆ ตั้งอยู่ในรัศมี ๒๕ กิโลเมตร จากริมแม่น้ำโขง

เพื่อให้ข้อโต้แย้งดังกล่าวยุติตามความต้องการของฝรั่งเศส ฝรั่งเศสจึงยึดเมืองจันทบุรีไว้เป็นประกันจนกว่าจะตกลงกันได้ ชาวจันทบุรีจึงต้องประสบกับความจริงดังที่พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระราชนิพนธ์ไว้ว่า

ใครมาเป็นเจ้าเข้าครอง คงต้องบังคับขับไล่
เคียวเขี่ยเย็นคำกราไป ตามวิสัยเชิงเช่นผู้เป็นนาย

พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ทรงพยายามทำความเข้าใจกับรัฐบาลฝรั่งเศส

พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕

เพื่อยุติปัญหาอันเนื่องจากอนุสัญญาดังกล่าวโดยผ่านทางทูตไทยประจำประเทศฝรั่งเศส แต่ก็ไม่เป็นผลสำเร็จดังนั้นพระองค์จึงได้ทรงตัดสินพระราชหฤทัยที่จะเสด็จพระราชดำเนินไปเยือนประเทศต่าง ๆ ในทวีปยุโรปด้วยพระองค์เอง ทั้งนี้ก็เพื่อแสดงให้เห็นว่าประเทศไทยเป็นประเทศที่มีอารยธรรมเจริญแล้วตามสมควร มิได้เป็นประเทศป่าเถื่อนที่เป็นภาระของยุโรปจะต้องนำความเจริญมาให้ และประเด็นสำคัญคือ มีพระราชประสงค์จะไปเจรจาขอยุติความขัดแย้งกับฝรั่งเศสด้วยพระองค์เอง

การเสด็จประพาสทวีปยุโรป เมื่อพุทธศักราช ๒๔๔๐ นั้น มิได้เป็นไปอย่างง่ายดาย อุปสรรคเริ่มตั้งแต่การเจรจาทบถามให้นานาประเทศเชื้อเชิญ

นี่คือน้ำพระราชหฤทัยของพระมหากษัตริย์ไทย
ผู้ที่นักวิชาการปัจจุบันบางคนถูกเหยียดหยาม
พระองค์ว่าเป็นเพียง “เจ้ากรุงเทพ” พระราชนิพนธ์
เรื่องนิราชาคริตที่ทรงสรรเสริญพระเจ้ากาหลิบแห่ง
กรุงแบกแดด กาลเวลาต่อมาได้พิสูจน์แล้วว่าคำ
สรรเสริญนั้นแท้จริงแล้วควรนำมาถวายเป็นราชสดุดี
พระองค์ว่า

“บารมีพระมากพัน
พระพิทักษ์ยุติธรรม
บริสุทธิ์ดุจดวงตะวัน
ทวยราษฎร์รักบาทแม่
บูชา จะ ปูชนียานัง
หนึ่งกราบและบูชา
ซอ้นี้แหละมงคล

รำพัน
ถ่องแท้
ส่องโลก ไสรั้แฮ
ยังด้วยบิดรงค์”
เอตมมังคละมุตตะมัง
อภิปุษนียชน
อดิเรกอุดมดี

ราชวงศ์ศรีธรรมมาโคกกราช

ตอนที่ ๒

ประพัฒน์ ตรีนรงค์

ดามหลักฐานทางประวัติศาสตร์ไทยที่ได้ศึกษากันมาการอุปบัติหรือการเกิดขึ้นของราชวงศ์ “ศรีธรรมมาโคกกราช” เป็นเรื่องเกี่ยวกับผู้ครองแคว้นทางปักษ์ใต้หรือภาคใต้ของประเทศไทยเป็นส่วนใหญ่ แต่ครั้งได้พบศิลาจารึกหลักที่ ๓๕ เมื่อ พ.ศ. ๒๔๙๙ และอ่านแปลข้อความทราบกันเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ความเปลี่ยนแปลงเริ่มเกิดขึ้น พร้อมกันนั้นก็ได้มีการศึกษาค้นคว้าเรื่องราวที่ปรากฏในศิลาจารึกหลักนี้กันอย่างขะมักเขม้น

ประวัติการพบศิลาจารึกหลักที่ ๓๕ มีอยู่ใน
“ประชุมศิลาจารึก ภาคที่ ๓” ข้อความตอนหนึ่งมีว่า

“เมื่อเดือนสิงหาคม พ.ศ. ๒๔๙๙ ผู้ว่าราชการ
จังหวัดนครสวรรค์ แจ้งข่าวราชทูตขุดค้นพบ
โบราณวัตถุ โบราณสถานในป่าแห่งหนึ่ง ซึ่งเรียกกันว่า
ดงแม่นางเมือง ตำบลบางตาหงาย อำเภอบรรพตพิสัย
มายังกรมศิลปากร จึงให้ **นายมานิต วल्लीโกดม** ครั้ง
เป็นหัวหน้ากองโบราณคดี กับ**นายจรัส เกียรติก่อ**

หัวหน้าแผนกสำรวจ เดินทางไปตรวจพิจารณา
โบราณวัตถุและโบราณสถานรายนี้

ดงแม่นางเมือง อยู่ห่างที่ว่าการอำเภอ
บรรพตพิสัยไปทางทิศเหนือประมาณ ๑๕ กิโลเมตร
ภูมิลักษณะเป็นเมืองร้าง ขนาดกว้างใหญ่ประมาณ
๑ กิโลเมตร มีคูชั้นนอกและชั้นใน เนินดินกำแพงเมือง
อยู่ระหว่างกลาง ทางด้านตะวันตกของเมืองอยู่
ไม่ห่างไกลแม่น้ำปิงนัก ทางด้านตะวันออกมี

อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย

คลองตะเคียน เป็นทางน้ำติดต่อกับแม่น้ำน่านที่ปากน้ำเชิงไกร ยาวประมาณ ๔๕ กิโลเมตร โบราณวัตถุที่ค้นพบในบริเวณนี้ เป็นพระพุทธรูปสัมฤทธิ์ และศิลปกรรมทวารวดีรุ่นหลังบ้าง พระพิมพ์ดินเผา ศิลปะแบบลพบุรีบ้าง ดัลหรือผอบสังคโลกฝีมือช่างจีนบ้าง ในจำพวกเหล่านี้ มีศิลาจารึกหลักหนึ่งปักจมดินอยู่ที่โคกโบราณสถานใหญ่ แรกขุดพบปักอยู่บนฐานก่อด้วยอิฐ รอบ ๆ ฐานอิฐ มีพระพิมพ์

ดินเผาและอิฐบรรจุดัลหรือผอบสังคโลกจีนฝังอยู่ด้วย **พระภิกษุสวัสดิ์ จนฺทมโม** เจ้าอาวาสวัดบ้านไผ่ มีความห่วงใยเกรงศิลาจารึกจะเป็นอันตรายเสียหาย จึงขอพระราชทานบรรพทุกเกวียนขนย้ายไปรักษาไว้ที่วัดบ้านไผ่ แล้วมอบให้เจ้าหน้าที่กองโบราณคดี กรมศิลปากร รับลงมายังพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พระนคร

ศิลาจารึกหลักนี้เป็นหินชนวนสีเขียว...อักษรอินเดียกลายรุ่นที่ ๒ ทั้งสองด้าน ด้านหน้าเป็นภาษามคธ มี ๑๐ บรรทัด ตั้งแต่บรรทัดที่ ๖ ถึงที่ ๑๐ ชำรุดอ่านไม่ขัด ด้านหลังเป็นภาษามคธ มี ๓๐ บรรทัด”

ศาสตราจารย์จำ ทองคำวรรณ เป็นผู้อ่านและแปลเป็นภาษาไทย

ต่อมา**ศาสตราจารย์ มานิต วัลลิโกดม** ได้นำเรื่องในศิลาจารึกที่ศาสตราจารย์จำ ทองคำวรรณ อ่านและแปลไว้ นั้น มาอธิบายเพิ่มเติมในเรื่อง **“กัมโพชนคร - อโยธยา - ตามพวลิงค์”** ตอนที่ ๘ ฉบับแก้ไข พิมพ์เมื่อเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๒๘ มีข้อความว่า

“ศิลาจารึกดงแม่นางเมือง ซึ่งเป็นพระราชโองการของพระมหाराชาธิราชที่ ๒ นั้น ขุดพบปักจมอยู่กลางโคกโบราณสถานเล็กประมาณ ๑.๕๐ เมตร ที่โคนเสาติลามีอิฐก่อเป็นฐานประกอบไว้รอบ ๆ ฐานมีพระพิมพ์ขนาดเล็ก ๆ ดัลหรือผอบสังคโลกฝีมือช่างจีนสมัยราชวงศ์ซ้อง บรรจุอิฐธาตุฝังอยู่ด้วย คูหนึ่ง สลักลักษณะการว่าได้ปักอยู่ ณ ที่แห่งนั้น มาตั้งแต่เดิม หาใช่ของเคลื่อนที่ย้ายจากที่อื่นมาปักไว้ในภายหลังไม่ ฉะนั้น เมืองนี้ควรเชื่อได้ว่า ชื่อเมืองธานยปุระ และครั้งนั้นผู้ครองเมืองมีนามว่า พระเจ้าสุนันต์ การที่พระมหากษัตริย์นครศรีธรรมราชสามารถตรัสสั่งให้ผู้ครองเมืองธานยปุระ ถวายที่นาเป็นกัลปนาสงฆ์อุทิศกุศลถวายแด่พระมหाराชาธิราชศรีธรรมมาโคกราชที่ ๑ ผู้เป็นพระบิดา ย่อมเป็นหลักฐานแสดงว่า เมืองธานยปุระอยู่ในเครือจักรวรรดิ

นครศรีธรรมราช เมื่อเป็นเช่นนี้ บ้านเมืองในกลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยาข้างใต้เมืองธานยประลงมา ก็น่าจะอยู่ในฐานะเดียวกัน ส่วนเมืองทางเหนือขึ้นไป เช่น เมืองพิจิตร พิษณุโลก กำแพงเพชร สุโขทัย ศรีสัชนาลัย จะมีสภาพทำนองเดียวกันหรือไม่ ข้อนี้ พิจารณาตามลักษณะภูมิประเทศแล้วขอบอกอยู่ คือ ที่ตั้งเมืองธานยประนั้น ทางทิศตะวันตกมีแม่น้ำปิงอยู่ห่างออกมาประมาณ ๑๑ กิโลเมตร ทางทิศตะวันออกมีลำแม่น้ำวังตะเคียนติดต่อกับแม่น้ำเชิงไกร ถัดจากแม่น้ำเชิงไกรไปทางตะวันออกถึงหมู่บ้านเกยไชยอันเป็นที่รวมของแม่น้ำยมและแม่น้ำน่านหมู่บ้านเกยไชยอยู่ห่างเมืองธานยประประมาณ ๓๐ กิโลเมตร ทางทิศใต้ห่างเมืองธานยประลงมาประมาณ ๓๘ กิโลเมตร ถึงเมืองพระบางหรือนครสวรรค์ที่ตำบลปากน้ำโพ ทั้งเมืองธานยประและเมืองพระบางอยู่ในทำเลที่จะ

ควบคุมเส้นทางสัญจรของแม่น้ำปิง แม่น้ำยมและแม่น้ำน่านได้อย่างง่ายดาย จึงสงสัยว่า บ้านเมืองที่อยู่ทางข้างเหนือเมืองธานยประขึ้นไป ก็อาจอยู่ในเครือข่ายวรรดานครศรีธรรมราชในยุคนี้ด้วยเหมือนกัน มิฉะนั้นแล้วยากที่จะติดต่อทำการค้าขายทางชายทะเลได้โดยสะดวก”

คำอธิบายศิลาจารึกหลักที่ ๓๕ ของศาสตราจารย์มานิต วัลลิโภดม ดังกล่าวนี้นี้ซึ่งทำให้เกิดความเข้าใจเพิ่มเติมมากขึ้น

แต่ก็ยังมีความเกิดขึ้น ข้อแรกก็คือ พระเจ้าศรีธรรมโศก หรือพระเจ้าศรีธรรมโศกราช ที่ปรากฏพระนามในศิลาจารึกนั้น ทั้ง ๒ พระองค์ประทับอยู่ที่ไหน ประทับอยู่ ณ นครศรีธรรมราช และมีพระราชอำนาจขึ้นมาถึงภาคกลางและภาคเหนือ โดยเมืองเหล่านี้เป็นเมือง “**อยู่ในอาณัติ**” ซึ่งจะต้องปฏิบัติ

แนวกำแพงเมืองเก่า อุทยานประวัติศาสตร์กำแพงเพชร

ตามบรมราชโองการของพระองค์ ในสมัยนั้น ดังที่ปรากฏในศิลาจารึกซึ่งจารึกเมื่อมหาศักราช ๑๐๘๙ ตรงกับ พ.ศ. ๑๗๑๐ หรืออย่างไร

เรื่องนี้ ขอให้ท่านผู้อ่านได้พิจารณาข้อความตอนหนึ่งในเรื่อง “ราชวงศ์ศรีธรรมโคกราช” ของ ศาสตราจารย์ขจร สุขพานิช ซึ่งอาศัยความเห็นของศาสตราจารย์ยอช เซเดส์ เป็นส่วนใหญ่มีข้อความว่า

“เมื่อพบศิลาจารึกนครสวรรค์ใน พ.ศ. ๒๔๙๙ ศาสตราจารย์ยอช เซเดส์ ผู้ซึ่งกรมศิลปากรส่งกระดาดจารึกไปให้ช่วยพิจารณา ออกความเห็นมาว่าเป็นราชวงศ์เอกราชอยู่ในลุ่มน้ำเจ้าพระยาราชธานีนั้น ถ้าไม่อยู่ที่หริภุญไชย (ลำพูน) ก็จะต้องอยู่ที่ลพบุรี ความเห็นนี้ต่อมาท่านดัดหริภุญไชยออกเหลือไว้แต่เมืองลพบุรีว่าเป็นราชธานีของราชวงศ์ศรีธรรมโคกราชในลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยา ส่วนการอุบัติของราชวงศ์นี้ จะต้องก่อนศักราชที่ปรากฏในจารึกนครสวรรค์ คือ ก่อน พ.ศ. ๑๗๑๐ ในเรื่องนี้ ศาสตราจารย์ยอช เซเดส์ กล่าวว่า ‘ละโว้ส่งทูตไปจีนในปี ๑๑๑๕ ปีซึ่งพระเจ้าสุริยวรมันที่ ๒ เพิ่งครองราชย์ได้ ๒ ปี และยังทรงพระเยาว์ ไม่มีพระอำนาจจะแผ่การปกครองไปรอบนอกพระราชอาณาจักร การทูตครั้งใหม่ไปประเทศจีนปรากฏว่าครั้งในปี ๑๑๕๕ เมื่อพระเจ้าสุริยวรมันที่ ๒ สวรรคตแล้ว บางทีการทูตครั้งที่ ๒ นี้ จะเป็นการพยายามครั้งใหม่ของละโว้ในการปลุกตัวออกจากการปกครองของนครธม จารึกลงศักราช ๑๑๖๗ พบที่เขตจังหวัดนครสวรรค์เป็นจารึกของกษัตริย์เอกราช ซึ่งคงมีราชธานีอยู่ที่เมืองลพบุรี’ แต่แล้วก็เกิดปัญหาตามมาอีกว่า ราชวงศ์ศรีธรรมโคกราชที่ลพบุรีเป็นราชวงศ์ชาติไหน ? ชาติไทยใช่หรือไม่ ?

ปัญหาข้อนี้ ศาสตราจารย์ยอช เซเดส์ ไม่ออกความเห็น

แต่ศาสตราจารย์ขจร สุขพานิช แสดงความเห็นว่าเป็นไทย เป็นคนไทยที่เรียกกันว่า ยวนโยนก (yavana) ซึ่งอพยพตามเจ้าชายสุเทพ และพระอนุชา ๓ องค์ ลงมาสร้างเมืองอยู่ที่ล้านนา เมื่อ จ.ศ. ๒๒๔ (พ.ศ. ๑๔๐๔) และคงเป็นประชากรในอาณาจักรสยามที่เมืองลพบุรี เมื่อพระเจ้าไชยวรมันที่ ๗ แห่งกัมพูชาทรงกวาดต้อนเชลยศึกชายหญิง ๔ เชื้อชาติร่วมกันกว่า ๓ แสนคนไปสร้างปราสาทพระขรรค์ไชยศรี เชลยศึก ๔ เชื้อชาตินี้คือ จาม พุกาม รามัญ และยวนโยนก ปราสาทพระขรรค์ไชยศรี ลงมือสร้างเมื่อไรไม่ได้ระบุวันเดือนปีไว้ในจารึก แต่ระบุปีสร้างเสร็จว่า พ.ศ. ๑๗๓๔ จึงมีการสมโภชและหลังจากนี้เล็กน้อยก็เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ลพบุรี เป็นการเปลี่ยนแปลงที่ทำให้ราชวงศ์ศรีธรรมโคกราชต้องละทิ้งราชธานีลงไป แสวงหาถิ่นที่ใหม่อยู่อาศัยทางบกได้

สำหรับเหตุผลของการทิ้งราชธานีไปทางบกได้ ศาสตราจารย์ขจร สุขพานิช ได้กล่าวว่า “จะเป็นเพราะพระเจ้าศรีธรรมโคกราช ในรัชกาลพระเจ้าไชยวรมันที่ ๗ มีความคับแค้นพระทัยอย่างไรไม่ปรากฏ แต่มีจารึกหลักพินามะกะของกัมพูชา (จารึกหลักที่ ๑๘๒ ในหนังสือของ R.C. Majumdar) บอกข้อความไว้อย่างกว้างๆ ว่า เจ้าชายองค์หนึ่งของพระเจ้าไชยวรมันที่ ๗ (หรืออาจเป็นเพียงพระญาติ) ทรงพระนามอินทรวรมันและมีสร้อยพระนามตามมาด้วยว่า “ละโว้ทะเลศ” ซึ่งจะหมายถึงผู้เป็นใหญ่ในกรุงละโว้ คือลพบุรีกระมัง พระนามอินทรวรมันที่ ๓ ปรากฏเป็นกษัตริย์สืบครองต่อจากพระเจ้าไชยวรมันที่ ๗ ที่ครองกัมพูชา เป็นเรื่องราวหลัง พ.ศ. ๑๗๓๔ คงจะเกี่ยวพันเป็นเรื่องบีบคั้นให้พระเจ้าศรีธรรมโคกราชสละราชธานีพร้อมด้วยพระมเหสี และพระอนุชา ๒ พระองค์ รวมทั้งข้าราชการบริวารแหล่งทหารข้าหลวงผู้ติดตามจำนวนไม่น้อย...”

ตอนสุดท้ายของความเห็น ศาสตราจารย์ขจร สุขพานิช สรุปว่า ราชวงศ์นี้มีพระเจ้าศรีธรรมโคกราช

อยู่ราว ๔ พระองค์ พระองค์สุดท้ายครองเมืองลพบุรี อยู่ระยะหนึ่ง และไปปกครองเมืองนครศรีธรรมราช ต่อมาจนถึงพระชนม์

ส่วน ศาสตราจารย์มานิต วัลลิโภดม ได้เสนอความเห็นเกี่ยวกับเรื่องราวพระเจ้าศรีธรรมมาโคกราช ตอนที่ประทับหรือครองราชย์อยู่ที่เมืองลพบุรีไว้ในเรื่อง “ศรีธรรมมาโคกมหาราช” ใน “แถลงงานประวัติศาสตร์

เอกสารโบราณคดี ปีที่ ๑๒ ฯ” ซึ่งมีข้อความที่น่าสนใจแตกต่างไปจากแนวความคิดของ ศาสตราจารย์ ขจร สุขพานิช อยู่หลายข้อจึงขอนำมาเสนอ ท่านผู้อ่านด้วย โดยเฉพาะประเด็นหลัก ๆ เพราะเป็นบทความที่ยาวมาก

ศาสตราจารย์มานิต วัลลิโภดม ได้อ้างถึงหนังสือ ๓ เล่ม มาประกอบเป็นคำอธิบายเกี่ยวกับ

เจดีย์เจ็ดแถว อุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย

ศิลาจารึกหลัก ๓๕ เป็นเบื้องต้นว่า

ในหนังสือ ชินกาลมาลีปกรณ์ จามเทวีวงศ์ และตำนานมูลศาสนา เป็นเหตุการณ์สำคัญเรื่องหนึ่ง คือ พระยาตราพกหรือพกราช กษัตริย์องค์ที่ ๑๘ ครองนครหริภุญไชย เมื่อพ.ศ. ๑๔๔๓ ยกกองทัพลงมารบกับพระยาอุจจิดจักรวรรดิแห่งแคว้นละโว้ ใน พ.ศ. ๑๔๔๖ ระหว่างที่กองทัพทั้งสองกำลังรบติดพันกันอยู่ ณ สมรภูมิซึ่งยังห่างไกลจากกรุงละโว้นั้น กษัตริย์แห่งนครศรีธรรมราช มีพระนามตามตำนาน มูลศาสนาว่า พระยารวราช ตามจามเทวีวงศ์ว่า พระยาสุรชิตราช และตามชินกาลมาลีปกรณ์ว่า พระยาชีวกราช และเพื่อให้ท่านอ่านไม่เกิดความสับสน ขอออกพระนามของกษัตริย์แห่งนครศรีธรรมราชว่า พระยาชีวกราชเพียงอย่างเดียว

ขณะที่พระยาตราพกแห่งหริภุญไชยกำลังรบติดพันกันอยู่กับพระยาอุจจิดราชาดังกล่าวแล้วนั้น พระยาชีวกราชแห่งนครศรีธรรมราชก็ยกกองทัพเรือและกองทัพบกขึ้นไปจู่โจมยึดกรุงละโว้ได้ จากนั้นก็เคลื่อนทัพไปรบกับพระยาตราพกและพระยาอุจจิดจักรวรรดิ ทัพทั้งสองแตกกระจัดกระจายไป พระยาอุจจิดจักรวรรดิแห่งกรุงละโว้จึงรีบยกกำลังไปยึดหริภุญไชยของพระยาตราพกไว้ พระยาตราพกเข้าเมืองไม่ได้ จึงต้องนำกำลังทัพแตกไปทางอื่น

พระยาชีวกราชแห่งนครศรีธรรมราชยึดกรุงละโว้ได้แล้ว ก็ทรงแต่งตั้งราชบุตรให้เป็นพระเจ้ากัมโพชราชครองแคว้นละโว้ โดยเปลี่ยนชื่อแคว้นเสียใหม่เป็นแคว้นกัมโพชใน พ.ศ. ๑๔๔๖

เหตุที่ผู้เขียนนำเอาเรื่องการสู้รบของกษัตริย์สามแคว้นมาแทรกตรงนี้ ก็เพราะเห็นว่าแนวความคิดของศาสตราจารย์มานิต วัลลิโภดม น่าจะใช้เครื่องประกอบเหตุผลได้ดีว่า ทำไมกษัตริย์แห่งลพบุรี ทรงเกิดความคับแค้นในการกระทำของพระเจ้าไชยวรมันที่ ๗ ที่ทรงตั้งให้ราชบุตรเขยเป็นพระเจ้าอินทวรมันที่ ๓ ซึ่งจะโปรดให้ครองราชสมบัติต่อจาก

พระองค์มีสร้อยพระนามว่า **ละโว้ทเยศ** แปลว่า ผู้เป็นใหญ่เหนือกรุงละโว้ คือ จะมาเป็นนายพระเจ้ากรุงกัมโพช และเมื่อพระเจ้ากัมโพชตัดสินพระทัยทิ้งราชธานี ก็มุ่งไปสู่นครศรีธรรมราช เพราะพระองค์มีเชื้อสายมาจากพระยาชีวกราชแห่งนครศรีธรรมราช ดังกล่าวมาแล้ว

ที่มาของคำว่า “ศรีธรรมาโคกราช”

พระนามนี้เป็นที่น่าสนใจอย่างยิ่ง เพราะพระมหากษัตริย์แห่งนครศรีธรรมราชหลายพระองค์ ทั้ง ๆ ที่มีพระนามจริงอยู่แล้ว ก็ยังเฉลิมพระนามว่า พระเจ้าศรีธรรมาโคกราช หรือ พระเจ้าศรีธรรมโคกราช หรือ ศรีธรรมาโคกมหาราช อีกจนกระทั่งพระนามศรีธรรมาโคกราชกลายเป็นพระนามจริง และพระนามเดิมหายไปก็มี

ดังนั้น จึงขอนำเรื่องที่ป็นบ่อเกิดหรือที่มาของพระนามนี้มาขอแทรกไว้ตรงนี้ ก่อนที่จะนำเรื่องพระมหากษัตริย์ที่ครองราชย์ในแคว้นนครศรีธรรมราชต่อจากแคว้นละโว้หรือลพบุรีต่อไป

สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ ทรงพระนิพนธ์เรื่องนี้ไว้ใน “ตำนานพระพุทธรเจดีย์” ว่า “พระเจ้าจันทรคุปต์รุ่งเรืองเกียรติยศเป็นพระเจ้าราชาธิราชขึ้นในมัธยมประเทศ ครั้นพระเจ้าจันทรคุปต์ทิวงคต ราชโอรสได้รับรัชทายาท ทรงพระนามว่า พระเจ้าพินธุสารอมิตตมาฏ เป็นพระราชาริราชต่อมา แม้พระราชอาณาเขตกว้างขวางออกไปกว่าแต่ก่อน ทั้งทางทิศเหนือและทิศตะวันออก และตั้งอุปราชไปครองประเทศต่าง ๆ ที่ได้ไว้ในพระราชอาณาเขต ราชโอรสองค์หนึ่งทรงนามว่า อโศกกุมาร ได้เป็นอุปราชมณฑลฉนวนฉะนคร เมืองอุษเชนีทางทิศตะวันตกเฉียงใต้แห่งมคธราชอยู่จนพระราชบิดาทิวงคต แล้วได้ราชสมบัติ พ.ศ. ๒๗๐ ทรงพระนามว่า **พระเจ้าอโศกปิยทัสสี** ครองราชย์อาณาจักรเป็นพระราชาริราชต่อมา เป็นรัชกาลที่ ๓

ในโมริยวงศ์ เมื่อพระเจ้าอโศกแรกได้เสวยราชย์ ก็ตั้งพระราชหฤทัยจะขยายอาณาเขตให้กว้างขวางใหญ่ยิ่งออกไปตามเยี่ยงอย่างพระเจ้าอัยกาและพระราชบิดาได้ประพฤติมาแต่ก่อน จึงยกกองทัพลงไปตีประเทศกสิงคราฐ หมายจะขยายราชอาณาเขตต่อไปทางฝ่ายใต้ แต่เมื่อพระเจ้าอโศกทำสงครามมีชัยชนะไปได้ประเทศกสิงคราฐไว้ในอำนาจ ทรงทราบว่าการรบพุ่งกันครั้งนั้น พวกชาวกสิงคราฐถูกฆ่าฟันตายตั้งแสน ก็เกิดสังเวชพระราชหฤทัยปรารภว่า การที่พระมหากษัตริย์แสวงหาเกียรติยศและอาณาเขตด้วยทำให้มนุษย์เดือดร้อนล้มตายอย่างนั้นหาควรไม่ แต่นั้นพระเจ้าอโศกก็เกิดเลื่อมใสเห็นจริงในพระพุทธศาสนา เลิกทำศึกสงคราม ขวนขวายแต่ในการที่จะทำนุบำรุงพระราชอาณาเขตโดยทางธรรมต่อมาจนได้พระนามปรากฏว่า **‘พระเจ้า**

ศรีธรรมาโศกราช’...

ก็ **อัญโพร** (อนิต อัญโพร) กล่าวไว้ในความนำของข้อความที่กล่าวถึงเรื่องถิ่นไทยเดิมและดินแดนพระราชอาณาจักรสยาม ใน **“ประวัติศาสตร์การเสียดินแดนสยาม”** ซึ่งมีเรื่องเกี่ยวกับดินแดนทางภาคใต้ของไทยที่เปลี่ยนแปลงมาโดยลำดับอย่างน่าสนใจ รวมเรื่องที่มาจากคำว่า **“ศรีธรรมาโศกราช”** ว่า

“เมื่อราว พ.ศ. ๑๔๐๐ ปี...ในดินแดนแหลมมลายูก็ได้มีชนชาติไทยเข้ามาปกครองเป็นหลักแหล่งอยู่แล้ว มีเจ้าไทยองค์หนึ่งปรากฏพระนามว่า ‘ราชาจันทร’ เป็นผู้ครอง แต่ถูกราชาสระรัน หรือสุรามแห่งอัมคัมนครเข้ามารุกรานถึงคลองแก้ว ซึ่งเข้าใจว่าจะเป็นแม่น้ำในยะโฮร์เดี๋ยวนี้และกล่าวว่า ราชาจันทรได้ยกกองทัพซึ่งเป็นคนไทยออกไปต้านกองทัพของสุราม ซึ่งเป็นพวกกสิงค์ (ชาวฝั่งมลายู) แต่ถูกกองทัพ

พระปรางค์สามยอด จังหวัดลพบุรี

สุรามดีแตกพ่าย และจับเจ้าหญิงไทยนามว่า นางแก้ว ซึ่งเป็นราชธิดาของราชาจันทร์ไปได้แล้ว สุรามก็ไป ลุกเข้าถึงแคว้นธัมมัสกเป็นที่สุด

คำว่า ‘ธัมมัสก’ เป็นนามเก่าแก่ของดินแดน ตั้งแต่สุดแหลมมลายู รวมทั้งสิงห์ปุระ หรือสิงคโปร์ เข้ามา หมายความว่าประเทศหรือแคว้น และ นามนี้ได้เกิดก่อนแต่สิงคโปร์จะได้นามว่าสิงคโปร์

เพราะนิมิตที่ว่า มีราชสีห์อยู่ที่นั่น และคำว่า ธัมมัสก หรือ ตัมสัคนีเข้าใจว่าจะเพี้ยนไปจากคำว่า ธัมมาโคก ซึ่ง แต่เดิมเป็นพระนามของพระเจ้าอโคกจักรพรรดิ ลือนามของอินเดีย แล้วต่อมาแคว้นนครศรีธรรมราช ได้รับนามนี้เข้ามาพร้อมกับพระพุทธศาสนาจาก ลังกาหรืออินเดีย จึงเลยถือเอานิมิตอันเป็นมงคลทาง ศาสนานี้มาขนานนามดินแดนส่วนนี้ว่า ธรรมโคก

พระธาตุหริภุญไชย จังหวัดลำพูน

ซึ่งเวลานั้นเป็นดินแดนที่ชนชาติไทยได้ปกครองอยู่และ
นามว่า ศรีธรรมมาโคก ยังเป็นชื่อของผู้ครอบครอง
แคว้นนี้ตลอดมา แคว้นที่ได้นามว่า ธรรมาโคก นี้ได้มี
มาแล้วแต่ก่อนที่ราชาจันทร์ เจ้าไทย จะได้ปรากฏขึ้น
ดินแดนตลอดแหลมมลายูในสมัยนั้น จึงได้ถูกขนาน
นามว่า อัมมาลัก หรือ ธรรมาโคก แต่มาในสมัยที่
พวกมลายูได้อพยพเข้ามาตั้งในดินแดนส่วนนี้ คือ ใน
สมัยที่ปรากฏเรื่องราวชาจันทร์นั้น อาณาเขตธรรมาโคก
คงจะหดเข้ามาเสียแล้ว และคงไม่ได้หมายถึงตลอด
แหลมเหมือนเช่นแต่ก่อน กอปรทั้งชื่อที่ชาวมลายูเรียก
ก็หดเข้าไปเสียด้วย คือเรียก อัมมาลัก หรือ ธรรมาโคก
ตกสระเสีย ได้ยินสำเนียงเพี้ยนไปเป็น ‘ตัมลัก’ ทั้งนี้
เป็นข้อแสดงให้เห็นว่าชนชาติไทยได้แยกสาขาแพร่
หลายอยู่ในดินแดนสุวรรณภูมิมากมายยิ่งนัก”

บุญธรรม เจียมสมบูรณ์ กล่าวไว้ในเรื่อง
“วินิจฉัยเรื่องลังกา” ซึ่งเป็นหนังสือเรื่องเกี่ยวกับลังกา
ในประเทศไทย และได้รับการจัดพิมพ์ขึ้นเมื่อพ.ศ.
๒๕๖๗ เพื่อแจกในงานทำบุญอายุสมเด็จพะพุทธ
โฆษาจารย์ (ฟื้น ชุตินฺธโร) อธิบดีสงฆ์วัดสามพระยา
ขณะที่ดำรงสมณศักดิ์ที่พระธรรมปิฎกบาติ
มีข้อความเกี่ยวกับพระเจ้าศรีธรรมมาโคกราชและ
เมืองนครศรีธรรมราชได้ชื่อว่า “ปาฏลีบุตร” ข้อความ
ตอนนี้มีว่า

“ราว พ.ศ. ๑๖๐๐ พระเจ้านุรอมหาราช
ได้ยกกองทัพจากนครศรีธรรมราชขึ้นมาตีนครปฐม
ผู้คนพลเมืองตลอดพระเจ้าพระสงฆ์ผู้เป็นปราชญ์ได้
อพยพลงไปยัง ณ เมืองนครศรีธรรมราช ซึ่งเป็น
ราชธานีของแคว้นตามพรลิงเคศวายุคนั้น พระเจ้า
แผ่นดินคงจะเอาพระทัยใส่อุดหนุนการศึกษาเล่าเรียน
พระปริยัติธรรม มีพระเถรานุเถระทรงพระไตรปิฎกมี
เกียรติคุณปรากฏในแคว้นต่าง ๆ บางทีตอนนี้อง
ที่ใช้ชื่อแคว้นนครศรีธรรมราชว่า ‘ปาฏลีบุตรมหานคร’
และเจ้าผู้ครองนครแคว้นได้รับการถวายพระนามว่า
‘ศรีธรรมมาโคกราช’ แต่เรื่องชื่อเมืองนครศรีธรรมราชที่

ครั้งหนึ่งเคยเรียกชื่อเมืองว่าเมืองปาฏลีบุตร หรือ
ปาฏลีบุตรนคร นั้น อาจจะมูลเหตุมาจากอันเกี่ยวกับการ
บำเพ็ญพระราชกุศลของพระเจ้าอโคมหาราช
มากกว่า ซึ่งในหนังสือชื่อ “พุทธสถานในอินเดีย
โบราณ” ว่า

“ปาฏลีบุตร เมืองหลวงแห่งจักรวรรดิ มคธ...”

ตามหลักฐานบันทึกของท่านสมณจีน
(หลวงจีนฟาเหียน) แสดงว่า พระเจ้าอโคกได้ทรงดำเนิน
กิจกรรม เพื่อประโยชน์แก่พระพุทธศาสนา ได้เริ่ม
กระทำที่เมืองปาฏลีบุตรเป็นครั้งแรก พระองค์ได้เอา
พระบรมธาตุที่บรรจุไว้ในสถูปทั้งเจ็ดแห่งมาบรรจุไว้ใน
สถูปใหม่ที่พระองค์ทรงสร้างขึ้นทั่วพระราช
อาณาจักรของพระองค์ และสถูปแห่งแรกของ
พระองค์ก็สร้างขึ้นที่เมืองปาฏลีบุตร”

การที่เมืองนครศรีธรรมราชมีชื่อว่า
เป็นเมืองปาฏลีบุตรน่าจะเป็นเพราะเหตุนี้ เพราะเมื่อ
นำพระนามของพระเจ้าอโคมหาราชที่ได้เฉลิม
พระนามใหม่ “พระเจ้าศรีธรรมมาโคกราช” มาเป็น
พระนามของพระเจ้าแผ่นดินผู้ครองนครศรีธรรมราชแล้ว
ก็น่าจะเรียกเมืองเจ้าผู้ครองแคว้นแล้ว ก็น่าจะเรียก
ชื่อราชธานีของพระองค์ว่า นครปาฏลีบุตร หรือ
ปาฏลีบุตรได้เช่นเดียวกันได้

เรื่องราวเกี่ยวกับพระราชประวัติของ
พระมหากษัตริย์แห่งราชวงศ์ศรีธรรมมาโคกราช
ทั้งหมดจะได้รวบรวมและเรียบเรียงมาเสนอท่าน
ผู้อ่านในตอนต่อไป

“สมเด็จพระเจ้าฟ้านักปราชญ์”

: คุณหญิงคณิดา เลขะกุล

ส มเด็จพระเทพรัตนราชสุดา เจ้าฟ้ามหาจักรีสิรินธร รัฐสีมาคุณากรปิยชาติ สยามบรมราชกุมารี มีพระนามเดิมว่า สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าสิรินธรเทพรัตนสุดา กิติวัฒนาดุลโสภาคย์ เสด็จพระราชสมภพวันเสาร์ที่ ๒ เมษายน พุทธศักราช ๒๔๙๘ ณ พระที่นั่งอัมพรสถาน พระราชวังดุสิต เป็นพระราชธิดาพระองค์ที่ ๒ ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ บรรดาข้าราชการบริพารขานพระนามว่า “ทูลกระหม่อมน้อย”

เมื่อพระชนมายุได้ ๓ พรรษาเศษ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ทรงเข้าเรียนชั้นอนุบาลในโรงเรียนจิตรลดา ในบริเวณสวนจิตรลดา ทรงเป็นที่รักของครูอาจารย์และพระสหายร่วมโรงเรียน เพราะมีพระอัธยาศัยงาม พระอารมณ์ขัน ทรงยิ้มง่าย โปรดสนุกรสนาน ไม่ถือพระองค์

สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงเอาพระราชหฤทัยใส่ในการศึกษาเล่าเรียนของพระราชโอรสและธิดามาก ดังสมเด็จพระเทพรัตน

ราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงพระราชนิพนธ์ไว้ในเรื่อง “แม่” ว่า

“เมื่อตอนเล็ก ๆ ตั้งแต่เริ่มเรียนประถม ท่านสอนภาษาไทย โดยการให้อ่านวรรณคดีเรื่องยี่สิบเรื่องสามเรื่องคือพระอภัยมณี อิเหนา และรามเกียรติ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องอิเหนา ท่านให้ท่องกลอนตอนที่เพราะ ๆ เช่น ว่าพลางทางชมคนนานก โผนผกจับไม้ อึงมี ฯลฯ

คงจะเป็นเพราะได้อ่านกลอนมาแต่เล็ก ๆ ทำให้ข้าพเจ้าชอบเรียนวรรณคดีไทย ชอบแต่งกลอน

นอกจากจะเรียนหนังสือที่โรงเรียนแล้ว สมเด็จพระนางเจ้าฯ ทรงจัดให้ลูก ๆ เรียนพิเศษวิชาต่าง ๆ มากที่สุดเท่าที่จะมากได้ ทั้งภาษา เลข ดนตรี วาดรูป และแม้ว่าท่านไม่นิยมความฟุ่มเฟือย (ข้าวของทุกอย่างต้องใช้อย่างประหยัด) เรื่องการใช้จ่ายในเรื่องการเล่าเรียน การซื้อหนังสือ ท่านจ่ายอย่างไม่อั้น เพราะวิชาความรู้ทำให้เราสามารถทำงานช่วยคนหมู่มาก ช่วยบ้านเมืองได้”

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงสอบไล่ชั้นประโยคประถมศึกษาดอนปลาย ในปีการศึกษา ๒๕๑๐ ได้

เป็นที่ ๑ ของประเทศ ได้รับพระราชทานรางวัลเรียนดีจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ณ กรีฑาสถานแห่งชาติ ต่อมาในปีการศึกษา ๒๕๑๕ ทรงสอบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ แผนกศิลป์ของโรงเรียนจิตรลดา ได้เป็นที่ ๑ ของประเทศไทยอีก หลังจากนั้นได้ทรงสอบคัดเลือกเข้าศึกษาต่อในคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในพุทธศักราช ๒๕๑๖

ตลอดเวลา ๔ ปีที่ทรงศึกษาในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี มีพระราชภารกิจหลัก คือ การตามเสด็จ

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ไปทรงเยี่ยมราษฎรในจังหวัดต่างๆ ทั่วประเทศเกือบทุกครั้ง ดังที่ทรงพระราชนิพนธ์ไว้ว่า

**“วิธีการเรียนของข้าพเจ้าคือ ส่งคนมา
อัดเทปไปฟังเวลาอยู่ต่างจังหวัดข้าพเจ้าส่งการบ้าน
รายงาน และเข้าสอบเหมือนนิสิตอื่น ข้าพเจ้า
เรียกอาจารย์ที่พูดในเทปทั้งหลายว่า **เทปอาจารย์**
อันเป็นคำสมาสของคำว่า เทปกับอาจารย์”**

แม้กระนั้น โดยที่ทรงพระวิริยะอุตสาหะ
อย่างแรงกล้า และทรงพระปรีชาในการศึกษาเล่าเรียน

จึงทรงสอบได้คะแนนยอดเยี่ยมเป็นที่ ๑ ของคณะ
อักษรศาสตร์ ได้รับพระราชทานปริญญาบัตรอักษร
ศาสตร์บัณฑิตเกียรตินิยมอันดับ ๑ และเหรียญทอง
รางวัลคะแนนยอดเยี่ยมสาขาวิชาประวัติศาสตร์
เมื่อพุทธศักราช ๒๕๒๐

ในปีเดียวกันนี้เอง ทรงเข้าเรียนต่อปริญญา
โทสองสาขา คือ วิชาภาษาโบราณตะวันออก (บาลี -
สันสกฤต) ที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และทรงสมัคร
เข้าศึกษาในบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
วิชาที่ทรงศึกษาประกอบด้วย จารึก และภาษาโบราณ

(สันสกฤต บาลี และเขมร) ภาษาศาสตร์และโบราณคดี
สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรม
ราชกุมารีทรงสนพระราชหฤทัยใฝ่หาความรู้ ทรงรัก
การค้นคว้า ทรงรู้จักจัดสรรเวลา รวมทั้งพระปรีชา
สามารถที่ทรงสะสมมาตั้งแต่ยังทรงพระเยาว์ จึงทรง
สำเร็จการศึกษาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา
จารึกภาษาตะวันออก จากมหาวิทยาลัยศิลปากร
เมื่อพุทธศักราช ๒๕๒๑ และทรงพระราชนิพนธ์
วิทยานิพนธ์ เรื่อง “จารึกพบที่ปราสาทพนมรุ้ง”
ต่อมาในพุทธศักราช ๒๕๒๔ ทรงสำเร็จการศึกษา
อักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาบาลี -

สันสกฤต จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และทรง
พระราชนิพนธ์วิทยานิพนธ์เรื่อง “ทศบารมีในพุทธ
ศาสนาเถรวาท”

หลังจากนั้น ๕ ปี ทรงสำเร็จการศึกษาดุษฎี
บัณฑิต สาขาพัฒนศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ในปี ๒๕๒๙ ด้วยวิทยานิพนธ์เรื่อง
“การพัฒนานวัตกรรมเสริมทักษะการเรียนรู้การสอน
ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอน
ปลาย” เนื่องจากทรงสนพระราชหฤทัยการจัดการ
ศึกษาเพื่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศ
ทรงตระหนักว่า

ภาษาเป็นเครื่องมือสื่อสารถ่ายทอดศิลปวิทยาการและวัฒนธรรมซึ่งเป็นมรดกตกทอดอันล้ำค่าของชาติ การมีทักษะในการเข้าใจ และใช้ภาษาไทยได้อย่างดีจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับชนชาวไทย

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงเล็งถึงการตามเสด็จพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ในการเสด็จพระราชดำเนินไปเยี่ยมราษฎรในต่างจังหวัด ตอนหนึ่ง ความว่า

“การเสด็จพระราชดำเนินมิทั้งการเสด็จฯ โดยรถยนต์ รถไฟ เครื่องบิน และเฮลิคอปเตอร์

นอกจากจะได้ไปถึงจุดหมาย ได้เห็นความเป็นอยู่ของคนแล้ว ยังได้เห็นภูมิประเทศในมุมมองต่าง ๆ กัน เปรียบเทียบกับการถ่ายภาพทางอากาศ ทั้งที่เป็นภาพแนวดิ่งและภาพเฉียงถ่ายจากเฮลิคอปเตอร์ บางทีก็เห็นภาพดาวเทียม นับเป็นการเปิดโลกให้กว้างขึ้น”

การตามเสด็จทุกครั้ง สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้ทอดพระเนตรเห็นพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงใช้**แผนที่**เป็นเครื่องมือสำคัญ ในการพระราชทานแนวพระราชดำริ แก่ข้าราชการและประชาชนให้รู้จักวางแผนขยายปรับปรุง

ท้องถิ่นของตนขณะทรงศึกษาอยู่ในคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จึงทรงเลือกศึกษาวิชา ภูมิศาสตร์และแผนที่ด้วย ต่อมาได้ทรงศึกษากับ พระยาศัลวิธานนิเทศผู้เชี่ยวชาญด้านวิศวกรรมสำรวจ ของประเทศไทยเป็นพิเศษ ท่านได้ถวายการสอนเรื่อง แผนที่ ซึ่งเป็นเรื่องที่ทรงสงสัยตั้งแต่ทรงพระเยาว์ว่า แผนที่นี้มีมาอย่างไร จึงสามารถชะลอเอาสภาพ ความจริงบนพื้นแผ่นดินมาเขียนบนกระดาษแบนๆ ได้ และสามารถใช้ประโยชน์ได้ครบจักรวาล ดังที่ทรง เล่าพระราชทานในงานสัปดาห์วิทยาศาสตร์แห่งชาติ

ณ หอประชุมจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อวันที่ ๑๙ สิงหาคม ๒๕๓๑ ความตอนหนึ่งว่า

“หลังจากได้เรียนจากเจ้าคุณศัลวิธานนิเทศ แล้ว ก็ได้มีโอกาสศึกษาต่อจากคณาจารย์ใน ภาควิชาวิศวกรรมสำรวจ ซึ่งท่านก็นั่งอยู่ที่นี้บ้าง แล้วก็ได้เรียนเรื่องการทำแผนที่ ในการปฏิบัติ ตั้งแต่วัดอย่างไร ใช้กล้องส่องอย่างไร คำนวณ พื้นที่อย่างไร ต่อมาเรียนการใช้ภาพถ่ายทาง อากาศ ในการทำแผนที่และการแปลงภาพถ่าย ในขณะนั้นก็ได้อ่านหนังสือเกี่ยวกับ Remote

Sensing คือ การสำรวจด้วยระยะทางไกลโดยใช้ภาพสัญญาณจากดาวเทียมมาบ้างแล้ว แต่ก็ยังไม่มีโอกาสที่จะศึกษาจริง ๆ จัง ๆ”

จากนั้น ทรงสมัครเข้าศึกษาอบรมวิทยาการสมัยใหม่เกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ข้อมูลดาวเทียมหรือข้อมูลระยะไกลที่สถาบันเทคโนโลยีแห่งเอเชีย (A/T) เมื่อพุทธศักราช ๒๕๒๗ ซึ่งมีทั้งภาคทฤษฎี ภาคปฏิบัติ และภาคสนาม ทั้งนี้เพื่อให้สามารถนำมาใช้ประโยชน์ในด้านผลผลิตทางการเกษตร การจัดการป่าไม้ การบริการแหล่งน้ำ การสำรวจทางธรณีวิทยา การหาแหล่งแร่และน้ำมันปิโตรเลียม และที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับสาขาวิชาภูมิศาสตร์ คือ การทำแผนที่ การใช้ที่ดิน การวางแผนงานสำหรับในเมือง และชนบท

ประชากรศาสตร์ และการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เป็นต้น

ต่อมา สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงนำความรู้ด้านภูมิศาสตร์สมัยใหม่ไปทรงทดลองปฏิบัติจริงให้ได้ผล โดยทรงขอรับทุนวิจัยจากสภาวิจัยแห่งชาติ ทรงเป็นหัวหน้าโครงการวิจัยเกี่ยวกับ **“การศึกษาความถูกต้องของแผนที่การใช้ที่ดิน จากภาพถ่ายดาวเทียมรายละเอียดสูง ซึ่งจำแนกโดยคอมพิวเตอร์บริเวณจังหวัดนราธิวาส”** เมื่อทรงได้รับทุนอุดหนุนแล้ว ได้เสด็จพระราชดำเนินไปทรงงานที่สถาบันเทคโนโลยีแห่งเอเชียเป็นประจำ และได้เสด็จแปรพระราชฐานไปประทับที่พระตำหนักทักษิณราชนิเวศน์เพื่อทรงออกเก็บข้อมูลภาคสนามด้วยพระองค์เอง

เป็นเวลาหลาย ๆ วัน แต่ละวันต้องสำรวจและบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับพืชและลักษณะดินอย่างคร่ำเคร่ง

งานวิจัยของพระองค์ท่านเสร็จสมบูรณ์ในพุทธศักราช ๒๕๓๒ ได้ทรงนำผลการศึกษานี้ไปเสนอในการประชุมรีโมทเซนซิงของเอเชีย ครั้งที่ ๙ (The Ninth Asian Conference on Remote Sensing) ผลงานชิ้นนี้ได้รับรางวัลผลงานวิจัยดีเยี่ยม ประจำปี ๒๕๓๓ กลุ่มสาขาวิทยาศาสตร์กายภาพและคณิตศาสตร์จากสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ทรงได้รับการทูลเกล้าฯ ถวายรางวัลเหรียญทองคำ ในฐานะนักวิจัยดีเด่น

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงสนพระราชหฤทัย และติดตามความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยีระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ (Geographic Information System, GIS) อันเป็นวิทยาการที่นำศาสตร์คอมพิวเตอร์ระดับสูงมาประยุกต์ใช้ร่วมด้วยอยู่เสมอ แม้เมื่อเสด็จพระราชดำเนินไปต่างประเทศ เช่น ฝรั่งเศส เนเธอร์แลนด์ อังกฤษ สหพันธรัฐเยอรมัน สาธารณรัฐประชาชนจีน และญี่ปุ่น ก็ได้ทรงเยี่ยมชมกิจกรรมการสำรวจทรัพยากรธรรมชาติ และการทำแผนที่ พร้อมทั้งเทคโนโลยีใหม่ ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น สารสนเทศภูมิศาสตร์ เป็นต้น

ในปี ๒๕๓๒ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้ทรงเริ่มโครงการวิจัยใหม่ทางภูมิศาสตร์โดยตรงเป็นคณะอีกครั้ง ในโครงการการวิจัยเรื่อง “ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์สำหรับการพัฒนาการเกษตรในพื้นที่อำเภอดอนจานและอำเภอยะบาดาล จังหวัดลพบุรี” เป็นโครงการวิจัยระยะยาว โดยทรงกำหนดจะให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลา ๔ ปี ซึ่งเป็นที่แน่นอนว่า ผลวิจัยนั้นจะเป็นประโยชน์โดยตรงแก่เกษตรกรที่เป็นประชากรส่วนใหญ่ของประเทศ และเขาเหล่านั้นส่วนใหญ่ยังอยู่ในสภาวะยากจน ที่รอรับการช่วยเหลือหรือ

พัฒนาให้พึ่งตนเองได้ในที่สุด

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี มีพระราชปรารภกับคณาจารย์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเสมอว่า ประเทศไทยยังขาดแคลนหนังสือภูมิศาสตร์กายภาพที่จะช่วยให้รู้จักภูมิศาสตร์ท้องถิ่นของประเทศไทยได้ดีขึ้น จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในฐานะที่เป็นสถาบันการศึกษา ซึ่งพระองค์ท่านเคยทรงศึกษาอยู่ จึงได้มอบหมายให้คณะทำงานอันประกอบด้วยคณาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาวิชาภูมิศาสตร์ ธรณีวิทยา และวิทยาศาสตร์ทางภาพถ่ายและเทคโนโลยีทางการพิมพ์ ร่วมกันจัดทำหนังสือภูมิศาสตร์กายภาพที่มีภาพแสดงลักษณะภูมิประเทศในท้องถิ่น ประกอบคำบรรยาย ซึ่งทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานชื่อหนังสือว่า “ภูมิลักษณะประเทศไทย” รวมทั้งพระราชทานพระราชนิพนธ์คำนำให้อัญเชิญลงพิมพ์ไว้ในหน้าแรก จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้นำหนังสือนี้ทูลเกล้าฯ ถวายสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในมงคลสมัยที่ทรงเจริญพระชนมายุ ๓๖ พรรษา เมื่อวันที่ ๒ เมษายน พ.ศ. ๒๕๓๔

เมื่อสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงริเริ่มทำการวิจัยทดสอบความถูกต้องการใช้ภาพถ่ายดาวเทียมเพื่อสำรวจทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมพหุโต๊ะแดง จังหวัดนราธิวาส ทำให้ทรงทราบว่า การใช้ภาพถ่ายดาวเทียมเพื่อการสำรวจนั้น มีความถูกต้องเป็นที่เชื่อถือได้ และในอนาคตหากประสิทธิภาพในการบันทึกภาพด้วยดาวเทียม ได้รับการปรับปรุงให้มีความชัดเจนสูงขึ้น แล้ว ก็ย่อมจะเป็นผลดีต่อการสำรวจด้วยดาวเทียมมากขึ้น จึงมีพระราชปรารภกับศาสตราจารย์สง่า สรรพศรี ปลัดกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและพลังงานในขณะนั้นว่า

“น่าจะหาทางเผยแพร่รูปถ่ายทางอากาศ และภาพจากดาวเทียมที่บันทึกไว้เหนือผืน

แผ่นดินไทยทั้งหมดในรูปเล่มคล้ายกับแผนที่เล่ม (ATLAS) ที่ได้มีการทำกันแพร่หลายในต่างประเทศ สำหรับประเทศไทยนั้น หากสามารถทำได้ก็จะเป็นเอกสารอ้างอิงที่เป็นคุณประโยชน์อย่างยิ่งในการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับผืนแผ่นดินไทย อันเป็นที่รักและหวงแหนของคนไทยทั้งชาติ นอกจากนี้ จะเป็นประโยชน์อย่างมหาศาลแก่บรรดานักวิชาการโดยทั่วไปที่จะร่วมมือ ร่วมแรงกันในการสำรวจทรัพยากรธรรมชาติ และการวางแผนพัฒนาประเทศอย่างมีประสิทธิภาพ”

คณะกรรมการบริหารสภาวิจัยแห่งชาติได้สนองพระราชปรารภนี้ด้วยการตั้งคณะกรรมการขึ้นชุดหนึ่ง ประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิจากคณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยการประสานงานการสำรวจทรัพยากรธรรมชาติด้วยดาวเทียม คณะกรรมการภูมิศาสตร์แห่งชาติ และคณะกรรมการอุทกวิทยาแห่งชาติ ร่วมกันจัดทำหนังสือตามแนวพระราชปรารภ โดยได้รวบรวมภาพจากดาวเทียมตลอดผืนแผ่นดินไทย พร้อมกับคำอธิบาย และให้ชื่อหนังสือตามแนวพระราชดำริว่า “จากห้วงอวกาศสู่พื้นแผ่นดินไทย” ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติได้ทูลเกล้าฯ ถวายในมงคลสมัยที่ทรงเจริญพระชนมายุ ๓๖ พรรษา

ต่อมาในปี ๒๕๓๘ สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ กระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม ได้จัดทำหนังสือ “ธรณีสัณฐานประเทศไทยจากห้วงอวกาศ” ขึ้นทูลเกล้าฯ ถวายอีกเล่มหนึ่ง ดังพระราชนิพนธ์ “คำนำ” หนังสือ “จากห้วงอวกาศสู่พื้นแผ่นดินไทย” ว่า

“เป็นเวลานานมาแล้ว ข้าพเจ้ามีความคิดว่าจะมีหนังสือเกี่ยวกับภูมิศาสตร์ของประเทศไทย อธิบายลักษณะภูมิประเทศ มีข้อมูล ต่าง ๆ คล้ายกับสมุดแผนที่แบบแอตลาส อีกอย่างหนึ่ง เครื่องมือที่ใช้ศึกษาภูมิประเทศ เช่น แผนที่ ภาพถ่ายทางอากาศ ภาพดาวเทียม นั้น สามารถใช้เป็นประโยชน์ คือเป็น

เครื่องมือในการศึกษาได้หลายสาขาวิชาการ ข้าพเจ้าได้สนทนากับเรื่องเหล่านี้กับศาสตราจารย์สง่า สรรพศรี ท่านก็รับไปดำเนินงานร่วมกับผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาวิชาต่าง ๆ หลายท่านร่วมกันทำหนังสือเล่มหนึ่งชื่อว่า “จากห้วงอวกาศสู่พื้นแผ่นดินไทย” มีศาสตราจารย์ พันเอก (พิเศษ) พูนพล อาสนจินดา เป็นบรรณาธิการ มีเนื้อหาเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้ข้อมูลดาวเทียมในการศึกษาและปฏิบัติงานเกี่ยวกับลักษณะภูมิประเทศ ธรณีวิทยา อุทกศาสตร์ สมุทรศาสตร์ ทรัพยากรน้ำ ป่าไม้ การใช้ที่ดิน การเกษตร การประมง สภาพแวดล้อม ผังเมืองโบราณคดี อุตุนิยมวิทยา การแก้ไขแผนที่ การอ่านภาพสามมิติสารสนเทศภูมิศาสตร์ ทุกหัวข้อใช้ตัวอย่างในประเทศไทยในพื้นที่ต่าง ๆ ไม่ซ้ำกัน

เมื่อทำหนังสือเล่มนี้เสร็จแล้วข้าพเจ้ายังคิดต่อว่าถ้ามีเวลาน่าจะทำอีกเล่ม คราวนี้ให้อธิบายเกี่ยวกับธรณีสัณฐานอย่างละเอียด นี่เป็นที่มาของหนังสือ “ธรณีสัณฐานประเทศไทยจากห้วงอวกาศ” แบ่งลักษณะภูมิประเทศออกเป็นประเภท และอธิบายเกี่ยวกับการเกิดของภูมิประเทศเหล่านี้ภาพดาวเทียมช่วยให้เราเห็น และเข้าใจสภาพของแต่ละพื้นที่ได้ในลักษณะที่ต่างจากมองด้วยสายตา หรือเครื่องมืออื่น ๆ ที่มีมาก่อน”

ด้วยพระปรีชาสามารถ พระวิริยะอุตสาหะ และความสนพระราชหฤทัยใฝ่รู้ในวิทยาการก้าวหน้าทุกสาขา ดังนี้ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี จึงทรงเป็น “ปียชาติ” และ “สมเด็จพระเจ้าฟ้านักปราชญ์” โดยแท้

ขอจงทรงพระเจริญ

ลักษณะเอกลักษณะไทย

วิจิตร อวระกุล

6 เมื่อพูดถึงเอกลักษณ์ของไทย มักจะหมายถึงสิ่งต่าง ๆ ที่เป็นของไทยที่มีลักษณะดังนี้

- ลักษณะที่ดึงดูดความสนใจ
- ลักษณะที่ดี ที่เด่น สิ่งทั้งดงามเป็นเอก
- สิ่งที่เกิดประโยชน์ เป็นประโยชน์ มีคุณค่า เสริมสร้างเกียรติภูมิ ภาพลักษณ์
- ขนบธรรมเนียมประเพณีที่ดี คุณธรรมที่ดี
- สิ่งที่เกี่ยวข้องประโยชน์ในการดำเนินชีวิต ดำรงชีวิตให้คงอยู่ยืนยาว
- ลักษณะ กิริยา ท่าทาง ท่าที ความเป็นอยู่ วิถีชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน
- ความสุข ความยั่งยืน สมดุล ไม่ตกไปสู่ความเสื่อม
- สิ่งที่เกี่ยวข้องความเจริญก้าวหน้า งอกงาม เป็นที่ยอมรับ เป็นที่ชอบ
- สิ่งที่เกี่ยวข้องความเจริญมั่นคง ดำรงอยู่ของสังคม ประเทศชาติ
- วิถีชีวิต การดำรงอยู่ของชีวิต ชาติ ศาสนา วัฒนธรรม
- ความคิด สติปัญญาของแต่ละคน หรือเป็นหมู่เหล่า รวมตัวกันเข้าเป็นสิ่งที่มีความค่า มีประโยชน์

หลายสิ่งหลายอย่างที่หล่อหลอมรวมตัวเข้าเป็นกฎเกณฑ์ ระเบียบแบบแผน ขนบธรรมเนียมประเพณี ที่ถือว่าเป็นสิ่งที่ดีทั้งาม ถือเป็นสิ่งที่เป็เอกลักษณ์ได้ อาจแบ่งเป็นหมวดใหญ่ ๆ ได้ ๔ หมวด คือ

๑. ชาติ หมายถึง ลักษณะเฉพาะของคนในชาติ เชื้อชาตินั้น เผ่าชนหมู่เดียวกัน ถิ่นกำเนิด

พลเมืองของประเทศ ประชาชน มีประวัติศาสตร์ยาวนานหรือเผ่าพันธุ์เชื้อชาติที่สืบสานกันยาวนาน จึงมีขนบธรรมเนียม ประเพณีที่ดีอย่างเดียวกัน มีคุณสมบัติโดดเด่น เช่น ความกล้าหาญ ความรัก เผ่าพันธุ์ มีความรักชาติ มีการปกครอง มีขอบเขต ประเทศชาติและมีเอกราช มีขนบธรรมเนียม ประเพณีที่ดีน่าชื่นชมยกย่อง เช่น ความสุภาพ อ่อนน้อม อ่อนโยน ความยิ้มแย้ม ความเอื้อเฟื้อ เผื่อแผ่ ความซื่อสัตย์สุจริต เป็นต้น ชาติไทย (Thailand) จึงเป็นเอกลักษณ์ที่คนทั่วโลกรู้จัก

มวยไทย เป็นหนึ่งในศิลปวัฒนธรรมไทย หลาย ๆ อย่าง เป็นศิลปะป้องกันตัวที่เป็นเอกลักษณ์ของไทยโดยเฉพาะ เป็นการต่อสู้ที่ใช้ทุกส่วนของร่างกายในการต่อสู้ อย่างงดงามแต่รุนแรง ปัจจุบันเป็นที่นิยมไปทั่วโลก ในหลายสิบประเทศมีการสอน และตั้งค่ายมวยไทยจ้างนักมวยไทยไปเป็นผู้ฝึกสอน

บางคนถึงกับลงทุนเดินทางมาเรียนมาฝึกอยู่กับ ค่ายมวยไทย นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวเมืองไทย ต่างพยายามหาโอกาสไปชมถึงสนามมวย วัดวาอาราม โบราณสถาน แม่น้ำลำคลอง วิถีชีวิตแบบไทย ผ้าไหม ผ้าฝ้าย ข้าว ผลไม้ ขนมสมุนไพร ผลิตภัณฑ์ OTOP ล้วนเป็นส่วนหนึ่งของเอกลักษณ์ไทย

๒. ศาสนา ต้องยอมรับว่า มนุษย์ยังขาดความรู้ ความเข้าใจในการดำเนินชีวิตเข้าใจถึงการดำเนินชีวิตในแนวทางที่ถูกต้อง เพื่อก่อให้เกิดความเจริญก้าวหน้านั้นจะต้องมีคุณธรรม มนุษย์จึงต้องอาศัยธรรมะในทางศาสนาในการดำเนินชีวิต และกล่อมเกลาร่างกายและจิตใจ การประพฤติปฏิบัติตนให้ชีวิตเจริญก้าวหน้า

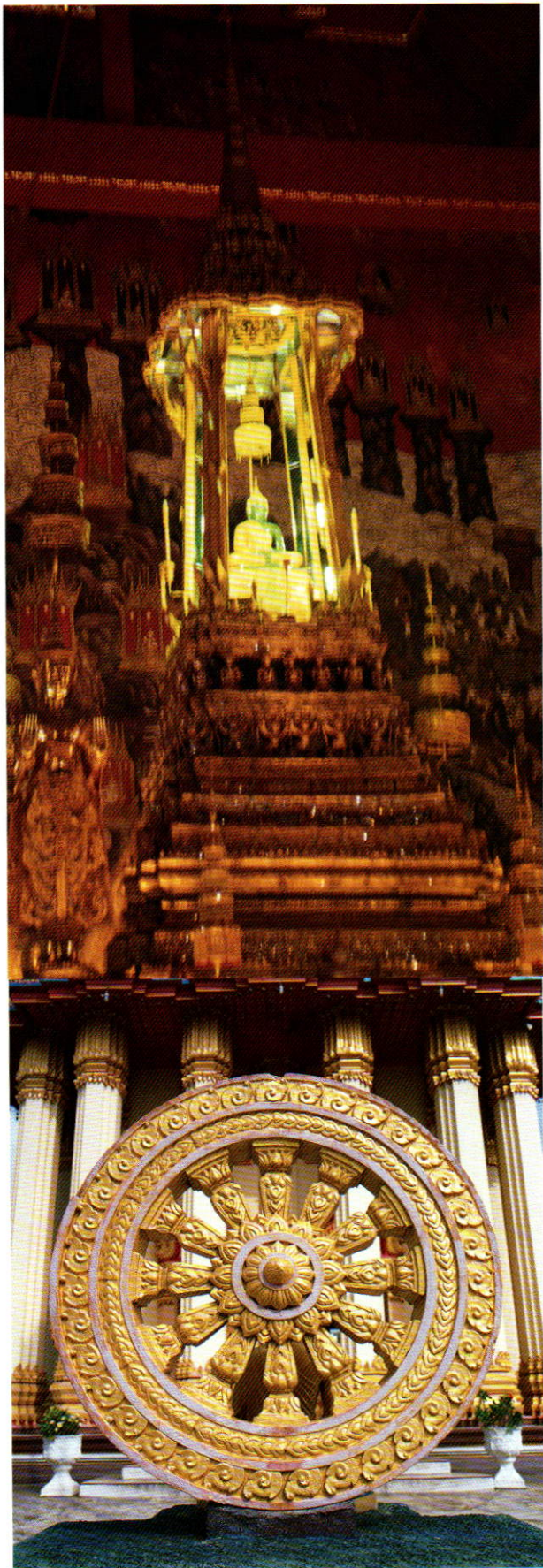
เริ่มตั้งแต่การมีหิริโอตตัปปะ ความละอายต่อการทำชั่ว เกรงกลัวต่อการทำบาป บาปในการ

ทำผิดศีลห้า ซึ่งเป็นศีลเบื้องต้นของมนุษย์ ศาสนาเป็นเรื่องเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของมนุษย์ มนุษย์ขาดการสำรวมกายใจ การแสดงออกซึ่งกิริยา อารมณ์ต่าง ๆ ให้งดงามเหมาะสมในเรื่องของความรัก โลภ โกรธ หลง การเรียนรู้ในเรื่องของความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ทำบุญสุนทาน รู้จักการ “ให้” “จาคะ” การเสียสละประโยชน์ส่วนตัวเพื่อประโยชน์ส่วนรวมและผู้อื่นมากกว่าความละโมภโลภมาก กอบโกยมาเป็นของตนเองแต่ฝ่ายเดียว ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ การมีเมตตากรุณา ความซื่อสัตย์สุจริตที่ได้รับมาจากศาสนา ทำให้ชีวิตอยู่รอดปลอดภัยและมีความสุข

ความชั่วร้ายมีอยู่รอบตัวเราชีวิตจะพลิกผันไปสู่ความหายนะได้ในชั่วพริบตา ศาสนาจึงช่วยกล่อมเกลามาให้เราทำผิดศีลธรรม สอนให้เราทำแต่ความดีเพื่อให้ความดีรักษาผู้ประพฤติดี ธรรมย่อมรักษาผู้ประพฤติธรรม

ชาติเราเย็นยังดำรงมาได้ตลอดก็เพราะพระพุทธศาสนาที่พระมหากษัตริย์ทุกพระองค์นับถือให้การสนับสนุนทะนุบำรุงตลอดมา มีพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์เป็นที่ยึดเหนี่ยว สอนให้เรารู้จักครองตน ครองคน ครองงาน และประเทศชาติอยู่รอดปลอดภัยมาจนถึงทุกวันนี้ ก็เพราะเรามีศาสนาพุทธเป็นเอกลักษณ์ เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวและนำทางที่ถูกต้องมาตลอด

ต้องยอมรับว่าธรรมะของทุกศาสนา เป็นศาสตร์ที่สูงมาก มีอำนาจบารมีแผ่รั้นที่ทำให้ผู้ปฏิบัติตามมีความเจริญรุ่งเรืองในชีวิตได้ ผู้ฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามมักได้รับบาป รับกรรม ได้รับทุกขุทรมานในชีวิตเป็นอย่างยิ่ง จึงควรที่มนุษย์เราต้องทบทวนคำสั่งสอนของศาสนาอยู่ทุกขณะจิต เพื่อความเจริญ ชีวิตอยู่รอดปลอดภัย จึงนับได้ว่าศาสนาพุทธเป็นเอกลักษณ์ของชาติไทยที่มีประชาชนนับถือเป็นส่วนใหญ่

๓. พระมหากษัตริย์ไทย ทรงเป็นแม่ทัพจอมทัพ ทรงเป็นกำลังสำคัญในการทำศึกกอบกู้บ้านเมืองตลอดมา ทรงใช้สติปัญญา ความกล้าหาญเด็ดเดี่ยวในการทำสงครามต่อสู้ศัตรูข้าศึกเหนือได้ รักษาประเทศชาติประชาชนให้อยู่รอดปลอดภัย ทรงพระวิริยะอุตสาหะประกอบพระราชกรณียกิจที่สำคัญในการปกครองบ้านเมือง ทรงฟื้นฟูประเทศทุกด้านทุกสาขา ทะนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ส่งเสริมบำรุงศาสนา ให้การศึกษา ทรงกวาดชนให้ประชาชนบำเพ็ญแต่คุณงามความดี มีวัฒนธรรมเป็นของตนเอง ทั้งด้านศิลปะ นาฏศิลป์ ดุริยางคศิลป์ ผลงานพระราชนิพนธ์มากมาย

โดยเฉพาะอย่างยิ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวองค์ปัจจุบัน ได้ทรงประกอบพระราชกรณียกิจน้อยใหญ่ ให้เกิดประโยชน์สุขความเจริญรุ่งเรืองแก่พสกนิกรและประเทศชาติเป็นอย่างยิ่ง

เสด็จเยี่ยมราษฎร เจ้าหน้าที่ทั้งพลเรือน ทหาร ตำรวจในพื้นที่ทั่วประเทศ ทอดพระเนตรให้เห็นสภาพความเป็นจริง ความเดือดร้อนของราษฎร โดยเฉพาะเกษตรกร ในเรื่องความเป็นอยู่ การศึกษา สุขภาพอนามัย รวมทั้งพระราชกรณียกิจอื่น ๆ อีกนั้น อเนกอนันต์ซึ่งยากที่จะนำมากล่าว ณ ที่นี้ ให้เสร็จให้สิ้นได้

นับเป็นเอกลักษณ์ของพระมหากษัตริย์ไทย ที่ได้ทรงงานอย่างหนักยากที่จะหาพระมหากษัตริย์ในโลกมาเทียบเทียมได้ พระมหากษัตริย์ไทยจึงเป็นเอกลักษณ์ที่สำคัญของประเทศไทย

๔. การปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

มนุษย์เราต่างมีความปรารถนาความเสมอภาคและเสรีภาพในด้านต่างๆ รวมทั้งการประกอบอาชีพและการดำรงชีพ เมื่อคนเรามา รวม

กันอยู่เป็นจำนวนมากเป็นสังคมใหญ่ จึงต้องมีกฎเกณฑ์ มีกติการะเบียบ วัฒนธรรม และประเพณีของแต่ละสังคมเป็นเครื่องยึดถือปฏิบัติ เพื่อให้สังคมมีระเบียบ ไม่ให้เกิดการเอาวัดเอาเปรียบกัน ทำให้สังคมเกิดความเรียบร้อย ซึ่งกฎเกณฑ์หรือกติกาสังคมดังกล่าวนี้ ก็ได้แก่ รัฐธรรมนูญ และกฎหมายต่าง ๆ ที่ใช้บังคับอยู่ในสังคมนั้นเอง

รวมทั้งต้องมีหลักประกันคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของราษฎรด้วย แต่ต้องอยู่ในขอบเขตของกฎหมาย ในขณะที่เดียวกันราษฎรจะต้องมีหน้าที่ความรับผิดชอบควบคู่กับเสรีภาพไปด้วย ไม่ใช่เสรีภาพที่จะทำอะไรได้ตามใจชอบ นอกเหนือไปจากความรับผิดชอบกฎระเบียบที่สังคมมีไว้

การปกครองของไทยในระบบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ นับตั้งแต่สมัยสุโขทัย อยุธยา แม้พระมหากษัตริย์จะมีอำนาจสิทธิ์ขาดในการปกครองบ้านเมืองก็ตาม แต่พระองค์ก็ทรงให้สิทธิและเสรีภาพแก่ประชาชนตามสมควรจนกระทั่งถึงสมัยรัตนโกสินทร์ ในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ประชาชนชาวไทยก็มีสิทธิและเสรีภาพมากยิ่งขึ้น ที่ทรงให้มีการเลิกทาส ให้ทาสเป็นไทแก่ตัวเอง

จนถึงปัจจุบันได้มีการเปลี่ยนแปลงจากระบบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาเป็นระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ทั้งนี้ ก็ด้วยพระมหากรุณาธิคุณของพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ทำให้ประเทศไทยมีรัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุดในการปกครองประเทศนับเป็นสิ่งสำคัญที่เป็นเอกลักษณ์ของชาติที่เราจะต้องช่วยกันรักษาให้มีความมั่นคง เป็นวิถีทางการดำเนินการปกครองประเทศ

เมื่อเอกลักษณ์มีความสำคัญ มีประโยชน์ต่อประเทศชาติส่วนรวมจึงต้องดำเนินการส่งเสริมสนับสนุน ทะนุบำรุงรักษา ให้คงอยู่เพื่อความเจริญรุ่งเรืองของชาติ สังคม ดังนี้

๑. การบริหารจัดการส่งเสริมสนับสนุน
เอกลักษณ์ในด้านต่าง ๆ ที่มีความสำคัญตามลำดับ

๒. รัฐต้องเข้าไปบริหารจัดการเอกลักษณ์
ให้เข้มแข็งไม่ให้ถูกทำลายเสื่อมสลายลงไป

๓. มีมาตรฐาน มาตรการในการยกระดับ

เอกลักษณ์ด้านต่าง ๆ ให้เด่นชัดเพื่อส่งเสริม
สนับสนุนอย่างจริงจัง

๔. มีการวิเคราะห์วิจัย ปัญหาเอกลักษณ์
และหาทางแก้ไขให้เอกลักษณ์มีส่วนสนับสนุน
ความเจริญรุ่งเรืองของชาติ

๕. ส่งเสริม สนับสนุน พัฒนา แก้ปัญหา
เอกลักษณ์ของชาติให้เป็นเครื่องมือ กลไกสำคัญ
ในการขับเคลื่อนความเจริญรุ่งเรืองของประเทศชาติ

ท้ายที่สุดต้องระลึกไว้เสมอว่า เอกลักษณ์
ของชาติอาจถูกกัดกร่อน หรือบ่อนทำลายได้
ถ้าเราไม่เข้มแข็งพอ กระแสการสื่อสารไร้พรมแดน
ที่เน้นด้านวัตถุมากกว่าด้านจิตใจ มองมูลค่า
มากกว่าคุณค่า คงจะต้องตอกย้ำคุณค่าของความ
เป็นไทย นิยมไทย ภูมิปัญญาไทย ให้ผสมผสานกับ
เทคโนโลยีสมัยใหม่ ที่มีความเป็นไทยให้คงอยู่
ให้จงได้

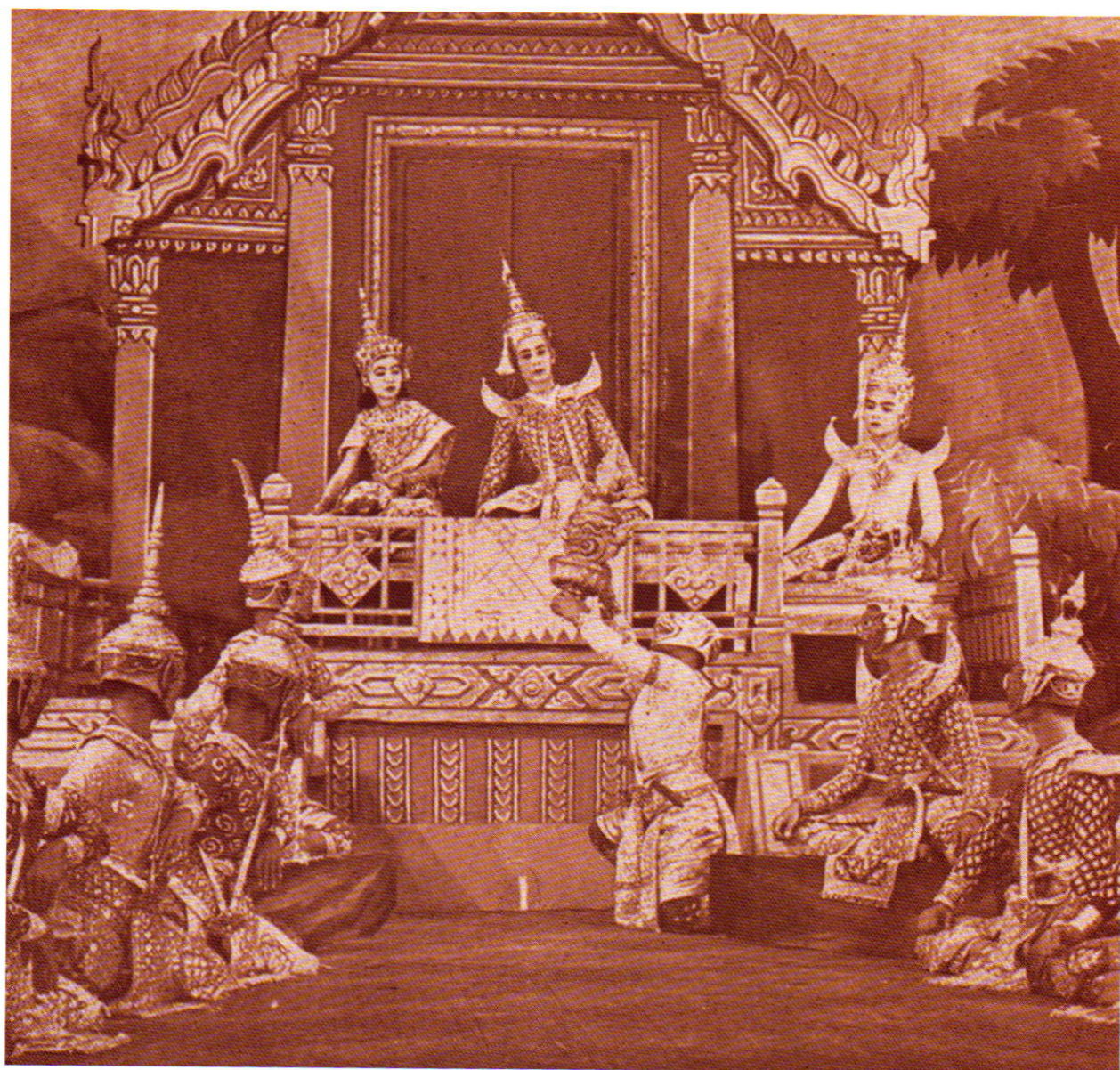

การผิดพลาดในนาฏกรรม

ปัญญา นิตยสุวรรณ

ภาควิชาศิลปกรรม สำนักศิลปกรรม ราชบัณฑิตยสถาน

การทำงานทุกอย่างก็ย่อมเกิดผิดพลาดขึ้นมาได้ทั้งนั้น จึงได้มีคำพังเพยเป็นข้อเตือนใจว่า “ผิดเป็นครู” ในการแสดงโขน ก็มีเรื่องผิดพลาดเกิดขึ้นได้เสมอ เรื่องผิดพลาดในการแสดงโขนนั้นน่าจะแยกออกได้เป็น ๒ ประการ คือ

๑. ผิดพลาดแบบผู้ที่ทำผิดพลาดนั้น จงใจกระทำไปโดยที่ตนเองคิดว่า ที่ทำไปนั้นเป็นการทำถูกต้องแล้ว

๒. ผิดพลาดแบบที่ผู้ทำให้เกิดความประมาทหรือมิได้เรียนรู้มาก่อน เกิดจากการขาดประสบการณ์ และที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ก็คือ เกิดจากอุบัติเหตุหรือเหตุที่เกิดขึ้นโดยบังเอิญ

ผู้เขียนจะได้นำเอาเรื่องผิดพลาดทั้ง ๒ แบบ มาเล่าให้ทราบกัน นับเป็นเรื่องผิดพลาดที่เป็นเรื่องจริง ซึ่งผู้เขียนได้ประสบมากับตนเองทั้งสิ้น

เรื่องผิดพลาดแบบผู้ที่ทำผิดพลาดนั้น จงใจกระทำโดยที่ตนเองคิดว่าที่ทำไปนั้นเป็นการทำถูกต้องแล้ว มักจะได้พบในคณะโขนงานนอกเป็นส่วนมาก เช่น ผู้แสดงบางคนแสดงเป็นตัวนาง เวลานั้นเพียงจะไปนั่งอยู่ทางด้านซ้ายของตัวพระ แบบนี้นับว่าผิดลักษณะของตัวละครบนเวที เพราะนางจะต้องอยู่ทางด้านขวาของตัวพระเสมอ ไม่ว่าจะเป็นเวลานั่ง เวลายืน เดิน หรือรำคู่กันออกมาจากในโรง รวมไปถึงการละเล่นชุดเบ็ดเตล็ดต่าง ๆ ที่มีผู้แสดงสมมติเป็นฝ่ายชายและฝ่ายหญิง ผู้แสดงเป็นฝ่ายชายก็ต้องอยู่ทางด้านซ้ายมือ และผู้แสดงเป็นฝ่ายหญิงจะอยู่ทางด้านขวามือเสมอ

ในกรณีที่เกิดเรื่องผิดพลาด เนื่องจากผู้แสดงบางคนที่เป็นตัวพระให้ตัวนางนั่งทางด้านซ้ายนั้น ผู้เขียนเคยพบและก็ได้แนะนำให้เขาทราบว่าต่อไปเวลาแสดง ถ้ามีตัวนางออกนั่งเคียงด้วย ขอให้ตัวนางนั่งทางด้านขวา ท่านผู้นั้นก็อธิบายแก่ผู้เขียนว่า ให้ตัวนางนั่งทางด้านขวาไม่ได้หรอก เพราะเขาแสดงเป็นพระอิศวรเป็นใหญ่ที่สุดบนสวรรค์ พระอุมาที่นั่งเคียงอยู่ด้วยเป็นเพียงมเหสีต้องนั่งทางด้านซ้ายจึงจะถูก และในการแสดงครั้งต่อ ๆ มา ศิลปินผู้นั้น ก็ให้ตัวนางนั่งทางด้านซ้ายต่อไปตามเดิม แบบนี้เรียกว่าผิดพลาดโดยที่ผู้กระทำผิดคิดว่าตนเองทำถูกต้องแล้ว

เรื่องผิดพลาดในการแสดงโขนที่เกี่ยวข้องผู้กระทำผิดคิดว่าตนเองทำถูกต้อง ในคณะโขนเอกชนที่จะเล่าต่อไปก็คือ การเพิ่มตัวแสดงเข้าไปในการแสดงตอนที่ไม่มีตัวแสดงนั้น ๆ เช่น ตอนทศกัณฐ์ออกนั่งเมืองวราขการ หัวหน้าคณะจัดให้มีตัวนางออกไปนั่งเคียงทั้งซ้ายและขวา หรือตอนสามพญาพาน คือ สุครีพ หนุมาน และนิลนนท์ไปทำลายพิธีอุโมงค์ของทศกัณฐ์ ก็เพิ่มลิงอีก ๑ ตัวเป็น ๔ ตัว ล้วนแต่เป็นเรื่องผิดพลาดของผู้ที่ทำผิดคิดว่าตนเองทำถูกต้องแล้วทั้งนั้น ผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับเรื่องโขนไม่ว่าจะเป็นผู้ร่วมงานหรือผู้ชมก็คงแลเห็นการผิดพลาดนั้น ๆ ได้เป็นอย่างดี

ส่วนเรื่องผิดพลาดแบบที่ผู้ทำให้เกิดความประมาทหรือมิได้เรียนรู้มาก่อนและเกิดจากการขาดประสบการณ์ และที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ก็คือ เกิดจากอุบัติเหตุหรือที่เกิดขึ้นโดยบังเอิญนั้น เกิดขึ้นได้เสมอ ๆ ในการแสดงโขนแต่ละครั้ง

คนพากย์โขนส่วนมากมักจะพากย์ผิดกันมากบ้างน้อยบ้าง ผู้เขียนเป็นคนพากย์โขนที่พากย์ผิดเป็นประจำ (คนที่พากย์ไม่ผิดเลยก็มีครับ เพราะท่านพากย์เก่งกว่าผู้เขียน แต่ท่านตายไปหมดแล้ว) เหตุที่คนพากย์โขนพากย์ผิดนั้น จะเกิดจากการที่จิตใจเลือนลอยหรือเกิดความคิดสับสน และต้องกังวลใจในการแก้ปัญหาเกี่ยวกับการแสดงโขนในคืนนั้น ๆ เป็นธรรมเนียมของการแสดงโขนงานนอกเจ้าของคณะจะมอบให้คนพากย์เป็นผู้กำกับการแสดง และตัดต่อเรื่องราวที่จะแสดง คนพากย์จึงต้องทำหน้าที่คอยปล่อยตัวโขนให้ออกแสดงตามบท เมื่อถึงตอนพากย์ก็ต้องออกไปพากย์ตามหน้าที่ ถ้าการแสดงโขนคืนนั้น มีคนพากย์เพียง ๒ คน คนพากย์ก็ยิ่งเหนื่อยมากขึ้น ดังนั้น เวลาที่คนพากย์ขึ้นไปยืนพากย์บนเวที จึงมีโอกาสผิดพลาดได้ง่าย คนพากย์มีอายุคนหนึ่ง พากย์โขนในสมัยที่ผู้เขียนแสดงโขนเป็นสิบแปดมงกุฎและ

เสนายักษ์ คือนิ่งท่าน
พากย์บทของพระราม ตอน
เล่าเรื่องว่าได้ทราบข่าว
จากสดาญ์ว่านางสีดาถูก
ทศกัณฐ์ลักพาตัวไป ท่าน
พากย์ว่า

“เราได้ทราบข่าว
จากนก...นก...” แล้วท่าน
ก็หยุดไป ที่หยุดนะท่าน
คงจะหยุดคิดว่า เอ...นก
อะไรหนอ แต่ก็คิดไม่ออก
พอท่านหยุดพากย์ ตัวโขน
ก็ต้องหยุดรำ ทั้งตัวโขน
และคนดูก็หันไปมองท่าน
เพราะสงสัยว่าเหตุใดท่าน
จึงหยุดพากย์ คนพากย์
ท่านนั้นก็เลยยิ้มแหย ๆ
แล้วพากย์ต่อไปโดยไม่
กล่าวถึงชื่อนกตัวนั้นอีก
นี่ก็ผิดพลาดเพราะหลงลืม
ชื่อนกตัวที่ส่งข่าวให้
พระรามทราบ

นอกจากคนพากย์
จะลืมชื่อตัวโขนในเรื่อง
จนพากย์ติดขัดและต้องหยุด
พากย์แล้ว ยังมีแบบที่พากย์
ผิดตัว เช่น ตัวโขนที่กำลังทำ
บทคือแสงอาทิตย์ แต่คน
พากย์ พากย์ว่า อินทรชิต
โดยพากย์ว่า “อินทรชิต
เอ๋ย...ไม่ใช่แสงอาทิตย์”
ก็เคยมีมาแล้วนะครับ

การใช้ชื่อแทนตัว
ทศกัณฐ์ ในเวลาพากย์โขน

หัวโขนทศกัณฐ์

นั้น เป็นที่ทราบกันทั่วไป
ทั้งคนพากย์ ผู้แสดง และ
คนดู ก็คือ “เจ้าพระนคร
ลงกา” เวลาคนพากย์
พากย์แทนตัวทศกัณฐ์แทนที่
จะว่า “ทศกัณฐ์” หรือ “ทศ
เศียร” ฯลฯ นั้น ก็จักพากย์
ว่า “เจ้าพระนครลงกา”
ได้อีกชื่อหนึ่ง ครั้งหนึ่ง
ในขณะที่ซ้อมการแสดงโขน
ชุดศึกมังกกรกัณฐ์ ผู้เขียน
พากย์บทมังกกรกัณฐ์ว่า
“เจ้าพระนคร...” พอขึ้น
ต้นว่าเจ้าพระนครเท่านั้น
แหละครับ ผู้แสดงเป็นตัว
มังกกรกัณฐ์หันหน้ามาดู
ผู้เขียนทันที

“นี่มังกกรกัณฐ์
นะ ไม่ใช่ทศกัณฐ์”

ผู้เขียนก็เฉยเสีย
แล้วพากย์ต่อว่า “โรมคัล”
คำที่ผู้เขียนต้องการพากย์
คือ “เจ้าพระนครโรมคัล”
มังกกรกัณฐ์ ครองเมือง
โรมคัล ก็พากย์ว่าเจ้า
พระนครโรมคัล แล้วผิด
ตรงไหนล่ะครับ ผู้เขียนไม่
ได้พากย์ว่า เจ้าพระนคร
ลงกาจะได้หมายถึง
ทศกัณฐ์ และผู้เขียนก็
พากย์อย่างนี้ทุกครั้ง
ที่พากย์บทมังกกรกัณฐ์
แบบนี้ผู้เขียนไม่ได้ผิด
แต่ผู้แสดงเป็นมังกกรกัณฐ์

เขาคิดว่าผิวกี๋ช่วยไม่ได้ใช่ไหมครับ

เกี่ยวกับเรื่องคนพากย์โขนใจลอยนี้ผู้เขียนมีเรื่องจะเล่าให้ทราบอีกสักเรื่องหนึ่งเป็นการแสดงโขนของนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ที่หอประชุมใหญ่ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ การแสดงครั้งนั้นเป็นชุดอะไรผู้เขียนก็ออกจะเลือนๆ ไปแล้ว คนพากย์โขนก็มีครูเจริญ เวชเกษมกับผู้เขียน ในการพากย์ตอนหนึ่งซึ่งพากย์ ตามบทที่พิมพ์ขึ้นประกอบการแสดง พอครูเจริญพากย์เสร็จก็เรียกหน้าพาทย์ แทนที่จะบอกหน้าพาทย์ “ตระนิมิต” กลับบอกว่า “ตระบรมทไมพร” แต่ปีพาทย์ที่ผ่านการซ้อมและการแสดงมาแล้วหลายรอบกับบรรเลงเพลงได้ถูกต้อง คือ ตระนิมิต พลตรี หม่อมราชวงศ์ คึกฤทธิ์ ปราโมช ซึ่งเป็นผู้อำนวยการแสดง เอ่ยขึ้นด้วยใบหน้ายิ้ม ๆ ว่า

“เอ...วันนี้พ่อเจริญเขาเป็นอะไรของเขานะ”

โขน ๆ เล่าเรื่องเกี่ยวกับที่มีพาทย์ทำเพลงหน้าพาทย์แล้ว ก็จะขอเล่าต่ออีกสักเรื่องหนึ่งเกี่ยวกับวงปีพาทย์นี้แหละครับ ในสมัยที่ผู้เขียนยังเป็นผู้แสดงโขนอยู่ ยังไม่ได้เป็นคนพากย์โขนนั้น มีคนตีระนาดเอกประกอบการแสดงโขนมีฝีมืออยู่คนหนึ่ง ผู้เขียนได้พบคนผู้นี้ไปตีระนาดแทบทุกงาน เขาตีระนาดเก่งแต่เป็นคนชอบอวดรู้ มักจะตีเพลงหน้าพาทย์ก่อนคนพากย์บอกชื่อหน้าพาทย์เสมอ ๆ ท่านที่เคยชมโขนหน้าจอมาแล้ว คงจะทราบนะครับว่าเมื่อคนพากย์โขนเจรจาให้ตัวโขนทำบทบาทตามท้องเรื่องเสร็จแล้ว ก็จะต้องบอกชื่อเพลงหน้าพาทย์ให้นักดนตรีบรรเลงต่อไป ที่นี้พอคนพากย์ยังไม่ทันจะบอกเพลงหน้าพาทย์ คนตีระนาดซึ่งทราบว่าคุณพาทย์จะบอกเพลงอะไร ก็ตีเพลงนั้นเสียก่อน และปรากฏว่าตีได้ถูกต้องอยู่เป็นประจำ เช่น ตอนจะไปไหนมาไหน คนพากย์ก็จะบอกว่า “บัดนี้...” พอบอกว่า “บัดนี้...” ยังไม่ทัน

บอกว่า “เชิด” ก็ปรากฏว่าคนตีระนาดคนนั้นตีไปแล้ว และถูกต้องเสียด้วย คนพากย์บางคนเกิดความเจ็บใจขึ้นมา ก็แก้งเปลี่ยนเพลงที่ตั้งใจจะบอกเป็นเพลงอื่นไป คนตีระนาดคนนั้นก็เลยต้องรีบเปลี่ยนเพลงอย่างกะทันหัน เกิดความอับอายที่เสียหน้าตามที่เรียกกันในสมัยนี้ว่า “หน้าแตก” นั้นแหละครับ

ความจริงเพลงหน้าพาทย์ประกอบการแสดงโขนนั้น เป็นเพลงที่บรรเลงซ้ำ ๆ กันหลายหนในการแสดงโขนแต่ละคืน เช่น เพลงเชิด เพลงเสมอ เพลงร่ว เพลงโอด ฯลฯ เป็นต้น คนตีระนาดที่ชำนาญจะทราบได้ทันทีว่า เมื่อถึงตอนนั้นตอนนี้จะต้องบรรเลงเพลงอะไร แต่ตามระเบียบของการแสดงโขน นักดนตรีจะบรรเลงเพลงหน้าพาทย์ต่อเมื่อคนพากย์บอกชื่อเพลงหน้าพาทย์จบแล้ว เว้นแต่คนตีระนาด คนที่กล่าวมาแล้วเพียงคนเดียวเท่านั้นที่ดีก่อนเป็นประจำ คนพากย์ก็เลยหาทางแก้งบ้าง โดยการเปลี่ยนชื่อเพลงหน้าพาทย์ให้เป็นเพลงอื่นไปเสีย เช่น ตอนพระรามและพระลักษมณ์เสด็จไปยังที่ประชุมพลเพื่อยกทัพไปรบกับยักษ์นั้น ตามปกติคนพากย์ก็จะเรียกหน้าพาทย์เพลงบาทสฤณี คนตีระนาดก็ทราบว่าจะต้องตีเพลงนี้ พอคนพากย์บอกว่า “บัดนี้...” ยังไม่ทันจะเอ่ยคำว่า “บาทสฤณี” ออกมา นักดนตรีแสนรู้คนนั้นก็ตีเพลงบาทสฤณีทันที คนพากย์ต้องการจะแก้งคนตีระนาดอยู่แล้วจึงเปลี่ยนไปบอกหน้าพาทย์ว่า “เสมอ” คนตีระนาดแสนรู้แต่ไม่รู้ระเบียบการตีระนาดประกอบการแสดงโขนหน้าจอต้องรีบเปลี่ยนเพลงอย่างกะทันหันในทันที ทำให้เกิดเป็นข้อผิดพลาดในการแสดงโขนขึ้นมาได้เหมือนกัน

เกี่ยวกับการที่คนพากย์โขนเรียกเพลงหน้าพาทย์นี้ มีวิธีการเรียกหน้าพาทย์อีกแบบหนึ่งซึ่งชื่อเพลงหน้าพาทย์จะสัมผัสคล้องจองกับคำ

เจรจาโนน และนักดนตรีที่บรรเลงเพลงหน้าพาทย์ ก็จะทำทันทันทีที่จะต้องบรรเลงเพลงอะไร ในกรณี เช่นนี้คนพากย์จะบอกชื่อเพลงหน้าพาทย์เปลี่ยน ไม่ได้ เช่น ตอนพระรามและพระลักษมณ์จะเสด็จไป ยังที่ประชุมพลนั้น คนพากย์ก็จะพากย์ตอนท้าย ก่อนจะเรียกเพลงหน้าพาทย์ว่า

“ทั้งสองพระองค์ผู้ทรงชัยเสด็จ ไคลคลา ไปยังที่ประชุมพลโยธาชามุรวิ ปี่พาทย์ก็บรรเลงเพลงบาทสกุณแล้ว กราวนอก”

ท่านผู้อ่านที่เคารพจะเห็นว่า คำ **“ชาญราวี”** ที่ลงท้ายนั้นสัมผัสกับชื่อเพลงหน้า พาทย์ **“บาทสกุณ”** ไม่มีทางที่คนพากย์จะแก้ง นักดนตรีแล้วเรียกเปลี่ยนไปเป็นหน้าพาทย์ **“เสมอ”** เป็นอันขาด เพราะจะไม่รับสัมผัสกัน เอาละครคราวนี้มาเข้าเรื่องคนตีระนาดคนนั้น ต่อไป

คนที่เป้นเดือดเป็นแค้นในความแสนรู้ ของนักตีระนาดคนนั้น นอกจากคนพากย์โนนแล้ว ยังมีผู้แสดงอีกด้วย ผู้แสดงชั้นครู ๆ ที่เป็นตัวดีก็ เจ็บใจเหมือนกัน แต่หาทางแก้แค้นไม่ได้ จึงตกลง ให้เป็นหน้าที่ของพวกตัวประกอบ คือเสนายักษ์ กับสิบแปดมงกุฏ และแล้วแผนการแก้แค้นก็ถูก กำหนดขึ้นในการแสดงโนนคืบหนึ่ง ซึ่งนักดนตรี คนนั้นเป็นผู้ตีระนาดเอก การแสดงในคืบนั้น เป็นไปอย่างเรียบร้อย ตั้งแต่เริ่มต้นการแสดง แต่พอถึงตอนรบกันระหว่างกองทัพยักษ์กับ กองทัพลิงนี่สิครับ ก็เกิดเหตุการณ์ตามแผนที่ ในระหว่างที่เสนายักษ์เข้ารบกับสิบแปดมงกุฏนั้น มีอยู่คู่หนึ่งจับคู่รบกันอยู่ตรงหน้าคนตีระนาดเอก พอได้จังหวะยักษ์ก็ฉลากลึงล้มลงไปบนรางระนาด ปรากฏว่าระนาดเอียงคว่ำ เชือกผูกฝืนระนาดขาด ติดต่อไปอีกไม่ได้ คนตีระนาดต้องหยุดตีหันมาซ่อม เชือกผูกระนาด เสียงระนาดเอกซึ่งดังกังวานเป็น

พระเอกนำวงปี่พาทย์ก็ขาดหายไปเป็นเวลานาน กว่าที่จะซ่อมเสร็จและบรรเลงต่อไปได้ใหม่ นี่ก็เป็น เรื่องผิดพลาดในการแสดงโนนที่เกิดจากการเล่น แก่งกัน เพราะตัวโนนเจ็บแค้นคนตีระนาด ซึ่งไม่ เป็นผลดีต่อวงการโนน และผู้ชมแต่อย่างใด แต่ก็ เป็นการตัดสินใจคนตีระนาดคนนั้นได้สำเร็จ เพราะ ในการแสดงโนนครั้งต่อ ๆ มา คนตีระนาดคนนั้น จะตีเพลงหน้าพาทย์ภายหลังจากการบอกเพลง หน้าพาทย์ของคนพากย์โนนทุกครั้งไป

เกี่ยวกับเรื่องผิดพลาดในการแสดงโนน ที่สืบเนื่องจากนักดนตรีกับคนพากย์นี้ยังมีอีกครับ แต่เป็นเรื่องในสมัยโบราณ คนพากย์โนนในสมัย นั้นต้องการจะลองภูมินักดนตรีว่า มีความรู้เกี่ยวกับชื่อเพลงหน้าพาทย์มากน้อยเพียงใด ดังนั้นคน พากย์โนนจึงคิดดัดแปลงเปลี่ยนชื่อเพลงหน้า พาทย์จากชื่อเดิมไปเป็นชื่อใหม่ โดยที่คนพากย์ เท่านั้นที่ทราบว่าชื่อที่ตนเปลี่ยนเรียกนั้น ตรงกับ เพลงหน้าพาทย์อะไร แต่ถึงจะเปลี่ยนชื่อไปแล้ว ความหมายก็ยังเหมือนเดิม เช่น เพลงกลม คนพากย์เปลี่ยนไปเรียกว่า **“ลูกกระสุน”** เพราะ ลูกกระสุนปืนใหญ่และลูกกระสุนหนังสติ๊ก มีลักษณะกลม เพลงร่ำ คนพากย์เปลี่ยนไปเรียกว่า **“ข้าวตอกแตก”** คนพิมพ์ดีดเก่ง ๆ พิมพ์เร็ว ๆ เรียกว่า ร่ำเป็นข้าวตอกแตก เพลงกราว ก็เปลี่ยน ไปเรียกว่า **“สาตทราย”** นักดนตรีก็ทราบว่าเพลง สาตทรายที่คนพากย์เรียกหน้าพาทย์นั้น จะต้อง บรรเลงเพลงกราว แต่จะเป็นเพลงกราวในหรือ กราวนอกก็ต้องดูจากตัวแสดง ถ้าเป็นยักษ์ก็ บรรเลงเพลงกราวใน ถ้าเป็นลิงหรือมนุษย์และ เทวดาก็บรรเลงเพลงกราวนอก เพลงหน้าพาทย์ ที่คนพากย์ตั้งชื่อขึ้นใหม่ ใช้เรียกในเวลาบอก หน้าพาทย์ให้นักดนตรีบรรเลงประกอบการแสดง โนนนี้ เรียกว่า **“หน้าพาทย์แฝง”**

การที่คนพากย์บอกหน้าพาทย์แฝงใน

การแสดงโขนนั้น มีเรื่องผิดพลาดเกิดขึ้นได้เสมอ เพราะนักดนตรีบางคนไม่ทราบความหมายของชื่อเพลงที่บอก ไม่ทราบจะบรรเลงเพลงอะไรก็เลยไม่บรรเลง เป็นเหตุให้การแสดงต้องหยุดชะงัก และนักดนตรีก็เสียหน้า เลยพาลไปคิดว่าคนพากย์แกล้งตน จึงบอกชื่อเพลงหน้าพาทย์เปลี่ยนไปเช่นนั้น ทำให้เกิดเรื่องทะเลาะวิวาทกันระหว่างคนพากย์โขนกับนักดนตรี ด้วยเหตุนี้ ในเวลาต่อมาคนพากย์โขนจึงเลิกบอกเพลงหน้าพาทย์เพลงกลับไปบอกชื่อเพลงหน้าพาทย์จริง ๆ ตามเดิม แต่อย่างไรก็ตาม ยังมีเพลงหน้าพาทย์เพลงอยู่เพลงหนึ่ง ใช้กันมาจนปัจจุบันนี้และกลายเป็นชื่อเพลงหน้าพาทย์ที่ถูกต้องไปแล้ว ทั้ง ๆ ที่ชื่อเพลงหน้าพาทย์ที่แท้จริงแต่เดิมคือเพลง “เสมอตินนก” หน้าพาทย์เพลงเสมอตินนก คือเพลงบาทสุกัญที่ใช้นั้นในปัจจุบันนั่นเอง

เรื่องผิดพลาดในเวลาแสดงโขนบนเวทีนั้น ถ้าเป็นโขนกรมศิลปากรสมัยที่หลวงวิลาศวงาม (หว่า อินทรนุก) ยังมีชีวิตอยู่และเป็นผู้กำกับการแสดงโขน พอเวลาตัวโขนที่แสดงผิดเข้ามาในโรง และถอดหัวโขนออก ท่านจะยืนอยู่ข้างประตูจอโขน คอยเชกศีรษะคนทำผิด ซึ่งคนที่ถูกเชกศีรษะก็จะทราบได้ว่าตัวเองแสดงผิดไป หลวงวิลาศวงามกระทำเช่นนี้เป็นประจำจนผู้แสดงที่เป็นเสนายักษ์และลิบแปดมงกุฎรู้แหว คิดหาทางรอดจากการถูกเชกศีรษะเวลาทำผิดแล้วเข้าโรง ดังนั้น เมื่อเวลาออกไปแสดงแล้วทำผิดกันหลาย ๆ คน พอเข้ามาในโรงโขนหลวงวิลาศวงามยืนคอยเชกศีรษะคนที่ถอดหัวโขนออก คนที่ฉลาดแกมโกงก็จะไม่ยอมถอดหัวโขน คงใส่หัวโขนเดินเข้าโรงแล้วรีบแทรก ๆ พรรคพวกเข้าไปหลังโรง เพื่อให้รอดพ้นจากการถูกเชกศีรษะ แต่ไม่รอดหรอกครับ เพราะหลวงวิลาศวงามท่านจะเดินตามไปและก็เชกศีรษะจนได้ และคราวนี้ท่านเชกเพิ่มจำนวนขึ้น มีหน้าซ้ำเชกหนัก

กว่าตอนถอดหัวโขนเข้าโรงเสียอีก

เรื่องผิดพลาดในการจัดหัวโขนไปแสดงก็เคยเกิดขึ้นมาแล้วในอดีต ครั้งหนึ่งคณะโขนเอกชนรับงานวันเดียวกัน ๒ วัด ซึ่งวัดทั้งสองอยู่ใกล้กันมาก คนจัดเครื่องโขนก็ต้องจัดเครื่องโขนและหัวโขนแยกเป็น ๒ โรง พอไปถึงวัดที่แสดงแล้วจึงทราบว่าเกิดการผิดพลาดขึ้น เพราะวัดที่ผู้เขียนไปแสดงมีหัวพิภก ๒ หัว ส่วนอีกวัดหนึ่งมีหัวทศกัณฐ์ ๒ หัว ตกลงคือนั้นโขนโรงที่ผู้เขียนแสดง ผู้แสดงเป็นตัวทศกัณฐ์สวมหัวพิภก สำหรับโขนที่แสดงอีกวัดหนึ่งมีหัวทศกัณฐ์ไป ๒ หัว ไม่ทราบว่าเขาใส่หัวทศกัณฐ์ออกไปเป็นพิภกหรือเปล่า นี่เรียกว่าผิดพลาดเพราะประมาทในการจัดเครื่องและหัวโขน

มีเรื่องผิดพลาดที่เกิดจากอุบัติเหตุทำให้การแสดงโขนต้องชะงักไปชั่วขณะหนึ่ง คือการแสดงโขนของกรมศิลปากร ที่ท้องสนามหลวง เนื่องในงานพระราชทานเพลิงศพวีรชน ในงานนี้มีโขนกรมศิลปากรแสดงทั้งหน้าไฟและตอนกลางคืน ขณะที่การแสดงโขนหน้าไฟตอนถวายลิงกำลังดำเนินเรื่องอย่างสนุกสนานนั้น ปรากฏว่าพื้นที่เวทีด้านซ้ายมือหักลงไปกองกับพื้นดินเสียงดังโครมทั้งนี้เพราะคนดูป็นขึ้นไปนั่งบนเวทีเป็นจำนวนมาก จนเวทีท้าน้ำหนักไม่ไหวจึงทรุดลงไปด้วยเคราะห์ดีที่พื้นเวทีที่กำลังแสดงอยู่ไม่หักลงไปด้วยถึงอย่างนั้นการแสดงโขนก็ต้องหยุดชะงักไปชั่วครู่ นับเป็นเรื่องผิดพลาดที่เกิดจากอุบัติเหตุอันหลีกเลี่ยงไม่ได้

เรื่องผิดพลาดในการแสดงโขนของกรมศิลปากรที่เคยเกิดมาแล้วอีกเรื่องหนึ่ง เป็นการแสดงโขนหน้าไฟตอนรามสูรถวายศร การดำเนินเรื่องถึงตอนรามสูรมาพบกับพระรามหลังจากที่อภิเษกสมรสกับนางสีดาแล้ว และกำลังจะพานาง

สิดากลับไปอยุธยา รามสูรเจรจาทำทนายพระราม
ผู้เขียนพากย์บทรามสูร พากย์ ๆ ไป รามสูรก็
ยืนเฉยไม่ยอมทำตามคำพากย์ ผู้เขียนชักสงสัย
แต่ก็ยังพากย์ต่อไป แต่จะพากย์อย่างไร รามสูรก็
ไม่ยอมทำตาม สักครู่หนึ่งรามสูรก็ค่อย ๆ ทรวดลง
กองกับพื้นเวที ผู้เขียนตกใจรีบออกไปประคองแล้ว
อุ้ม...เอ๊ย...ลากเข้าโรง (โอ้...ใครจะอุ้มไหว
ผู้เขียนตัวเล็กนิดเดียว รามสูรตัวโตเบ้อเริ่ม)

ปรากฏว่า ผู้แสดงเป็นรามสูรแกล้งเป็นลมครับ
พอส่งรามสูรเข้าโรงเสร็จผู้เขียนก็ต้องแก้ปัญหา
โดยการพากย์บทพระรามว่า รามสูรไม่อาจสู้
บุญฤทธิ์ของพระรามได้ จึงแพ้อภัยไปเอง นี่นับเป็น
เรื่องผิดพลาดในการแสดงโชว์ แต่เป็นการผิดพลาด
ที่เกิดจากเหตุสุดวิสัยจริง ๆ ก็ต้องแก้สถานการณ์
กันแบบนี้แหละครับ

นางสาวสยาม ลู่นางสาวไทย

ตอนจบ

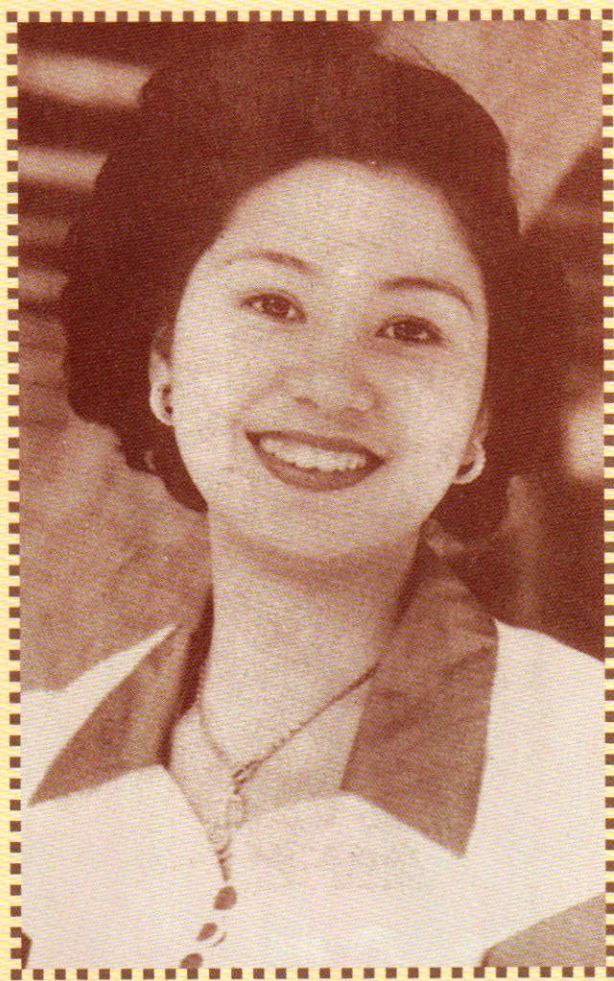
ใหญ่ นภายน

สำหรับนางสาวไทยคนต่อไปผมจะไม่ขอ
นำประวัติมาลงไว้ ทั้งนี้ไม่ใช่อะไรหรอกครับ
เพราะว่าผมไม่ได้เก็บประวัติเล็ก ๆ น้อย ๆ ไว้
ที่จะนำมาเสนอถ้าจะนำแต่ประวัติอย่างเดียว
มาลง ผมคิดว่าท่านผู้อ่านก็คงทราบมาแล้วว่า
ในปีใด พ.ศ.ใดมีนางสาวไทยชื่ออะไร
มีรองนางสาวไทย ๔ คน ชื่ออะไร นั่นก็เป็น
ประวัติอันแท้จริง ที่ทุกท่านพอจะหามาอ่านได้
เรื่องนี้ท่านบรรณาธิการด้วย เคยพูดกับผมว่า
อันประวัติของบุคคลนั้นพอจะหามาอ่านได้
ตามห้องสมุด แต่เกร็ดประวัติเล็ก ๆ น้อย ๆ
นี่ซิหายาก รสชาติการเขียนหนังสืออยู่ที่ตรงนี้
ดังนั้น...เรื่องใดก็ตามผมพยายามจะต้องหา
ข้อมูลที่เป็นเกร็ดนำมาเพื่อประกอบเรื่อง ถ้า
เรื่องใดที่ผมจนปัญญาเที่ยวหาข้อมูลนอก
เหนือจากเนื้อเรื่องผมก็จะผ่านไปแต่ถึงอย่างไร
ก็ตาม สำหรับนางสาวไทยคนต่อไป ผมก็ต้อง
อนุญาตนำประวัติย่อมาลงไว้เพื่อท่านจะได้
ปะติดปะต่อได้ถูกต้อง เช่น นางสาวไทยคนที่ ๙
ในปี ๒๔๙๓ คือ “นางสาวอัมพร บุรรักษ์”
มีรองนางสาวไทย ๔ คนคือ นางสาวศรีสมร
อรรถไกรวัลลภ นางสาววิณา มหานนท์ นางสาว
โสภิตสุตา วรประเสริฐ นางสาวพรทิพย์
จันทโมกษ์ ต่อมาเมื่อถึงปี ๒๔๙๔ เราก็ได้
นางสาวไทยคนที่ ๑๐ ที่มีชื่อว่า “นางสาวอุษณีย์

ทองเนื้อดี” กับรองนางสาวไทยอีก ๔ คนคือ
นางสาวสุวรรณ กังสดาร นางสาวสุภัทรา
ทวิตยานนท์ นางสาวเปล่งศรี โสภาวรรณ
นางสาวบุหงา วัชรโรทัย นี่ก็เป็นประวัติย่อ
พอสังเขปของ ๒ นางสาวไทยกับรองนางสาวไทย

นางสาวอัมพร บุรารักษ์ นางสาวสยามคนที่ ๙ ปี ๒๕๔๓

อีก ๘ ตำแหน่ง ต่อจากนี้ไปก็จะเป็นประวัติของ นางสาวไทยคนที่ ๑๑ ปี ๒๕๔๕

งานฉลองรัฐธรรมนูญปี ๒๕๔๕ นี้ ทางคณะกรรมการจัดงานได้เปลี่ยนสถานที่ใหม่ นับว่าที่เกาสอนอัมพรนั้นแคบไป ที่ไปจัดใหม่นั้นคือที่สวนลุมพินี เพราะมีบริเวณกว้างขวางถึงกับสร้างสถานลีลาตื้นใหม่เป็นฟลอร์ใหญ่สามารถบรรจุคนได้เป็นพัน ๆ นอกจากนั้นยังสร้างเวทีประกวดนางงามทางด้านถนนวิฑูเป็นคอนกรีตอย่างถาวร ทั้ง ๆ ที่เวลานั้นสถานการณ์บ้านเมืองก็ไม่ค่อยจะดีนักเกี่ยวกับการจับกุมผู้ที่เป็นคอมมิวนิสต์ แต่ว่างานนี้ที่คนไทยทุกคนหายใจเข้าหายใจออกอยากให้งถึงเร็ว ๆ เพราะตามข่าวที่ออกมาแล้วจะมีการแสดงอะไรต่ออะไรที่ไม่เกี่ยวข้องกับงานฉลองรัฐธรรมนูญ

เลย เช่น มีการแสดงสรรพสินค้าของกระทรวง ทบวง กรม และองค์กรต่าง ๆ จึงเป็นที่ฮือฮาของคนในสมัยนั้น นอกจากเรื่องดังกล่าวแล้วทางคณะกรรมการยังจัดให้มีการประกวดนางงามบุปผชาติ และการออกกลอดเตอ์ทุกคืน โอ...งานออกใหญ่โตอย่างนี้แล้วใครจะไม่ตื่นเต้น ถึงกับเร่งวันเร่งคืนให้ถึงเร็ว ๆ

สำหรับงานฉลองรัฐธรรมนูญปีนี้ คนที่ไปเที่ยวงานต่างก็บ่นกันว่าอาหารการกินแพงเหลือเกิน ขนาดข้าวผัดวันแรก ๆ ก็ขายราคาผิดปกติจากราคาธรรมดาไปแล้ว เป็นจานละ ๓ บาท พองานผ่านไปได้วันเดียว พ่อเจ้าประคุณ...ขึ้นเป็นจานละ ๑๐ บาท ดังนั้นคนจึงไม่กล้าเข้าไปนั่งตามร้านค้า ผมจำได้ว่า ๑๖.๐๐ น. ตรงวงเวียนที่มีสะพานข้ามคลองเล็ก ๆ ที่เขาสร้างศาลาพักผ่อนเป็นวงกลมด้านขวามือเป็นหอสมุด ที่ศาลานั้นแหละรับทางกรรมการดำเนินงาน เขาจัดวงดนตรีมาบรรเลงให้ชมฟรี วันที่ผมไปเป็นวงดนตรีของคุณสุทิน เทศารักษ์ เพื่อนที่ไปกับผมก็คือ “เจ้าคำ” หรือ คำธณ สัมปณนานนท์ ยุให้เขาร้องเพลง แต่สุทินบอกว่าไม่มีโน้ตเล่นไม่ได้ พอดีพีสมจิตร เดชทรัพย์ ซึ่งเป็นลูกศิษย์ท่านอาจารย์พระเจนดุริยางค์คนหนึ่ง ซึ่งเป็นผู้หนึ่งที่มีชื่ออยู่ในกลุ่มของผู้บันทึกโน้ตได้เร็วที่สุด เพียงแต่อัมทำนองให้ฟังเท่านั้น สามารถบันทึกเสร็จเมื่อเราอัมทำนองจบ ไม่เพียงแต่บันทึกโน้ตเท่านั้นยังสามารถแยกตัวโน้ตไปให้เครื่องดนตรีแต่ละชิ้นบรรเลงได้ทันที คนแบบนี้เท่าที่ผมทราบแน่ ๆ ก็คือ คุณครูเอื้อ สุนทรสนาน ครูสมจิตร (ไกรสีห์) เดชทรัพย์ และครูสุทิน เทศารักษ์ เพลงที่เจ้าคำเขาร้องก็คือเพลง “สมปรารถนา” เป็นเพลงแรกที่เขาร้องประกวดตามงานวัดจนได้ทีหนึ่ง ทุกครั้ง ขอประทานโทษที่ออกนอกกลุ่มนอกทางไปนิด

ส่วนงานฉลองรัฐธรรมนูญปีนี้ที่ไปจัดที่สนามหลวงมีคนไปเที่ยวงานกันอย่างเนืองแน่น

มีการแสดงต่าง ๆ ที่ทางการจัดให้ดูฟรี ไม่ว่าจะเป็น
เป็นโขน ละคร ลำตัด เพลงข่อย หนังกลางแปลง
ลิเก นอกจากสิ่งดังกล่าวนี้แล้ว ยังมีการละเล่นที่
ชื่อค่อนข้างจะแปลกแหวกแนว เป็นการเล่นแบบ
“ปลุกใจเสือป่า” ภายใต้อำนาจ “จ้าวบ๊ะ” ที่เกิดขึ้น
ที่ท้องสนามหลวงเป็นครั้งแรก

สมัยก่อนเรามีแต่ “ระบำมหาเสน่ห์”
ของนายหรั่ง เรืองนาม ต้นกำเนิด “ระบำโป๊” ของ
กรุงสยาม เริ่มปักหลักอยู่ที่ตึกเก่าชั้น แล้วย้าย
ไปปักหลักอยู่ที่ตลาดบำเพ็ญบุญ แล้วก็ค่อย ๆ
สูญพันธุ์ไป น่าเสียดายเป็นที่สุด เพราะว่าเมื่อเป็น
เด็กก็เคยแอบดูที่ศาลาวัดข้างโรงเรียนพาณิชยการ
วัดแก้วแจ่มฟ้า พอโตมาหน่อยก็ค่อยย้ายไปดูที่
ตึกเก่าชั้น และก็ดูกันทั้งวันที่ตลาดบำเพ็ญบุญ
ตอนนั้นหากินทางดนตรีอยู่ที่ศาลาเฉลิมกรุง
ซึ่งใกล้กันเลยขยับไปดู อีกสาเหตุหนึ่งคือเมื่อเลิก
เล่นดนตรีก็ไปนั่งดื่มสาวงามผู้มีนามว่า “สุราโรง”
ที่สอบได้ดิกกริจจากโรงงานว่า “๒๘ ดิกกริ” พร้อมกับ
แกล้มหน้าแกล้มที่มีนามว่า “น.ส. หอยแครง”
นอนปากอ้ามาในจานสังกะสี จานเล็ก ๕ สตางค์
จานใหญ่ ๑๐ สตางค์ พร้อมกับ “ศิระะสุกร”
ในสนนราคาเดียวกัน สิ่งของทั้งหมดนี้บริการโดย
“มิสเตอร์จ้าว” แห่งตลาดบำเพ็ญบุญ (ทราบว่า
ภายหลังต่อมาได้เสียชีวิตที่ร้านหอยแครงตึกใหม่
สี่แยกอุรุพงษ์ ใกล้ ๆ ตลาดประแจจีนยมราช)

ผมขออนุญาตตัด จับจับจับ กลับไปที่
เรื่องเดิมคือเวทีประกวดนางสาวไทย ปี ๒๔๙๕
ผลปรากฏว่าผู้ที่ได้ตำแหน่งนางสาวไทยคือ
“นางสาวประจิต ทองอุไร” นางสาวไทยคนที่ ๑๑
แห่งประเทศไทยรวมเลือดเนื้อชาติเชื้อไทยพร้อมทั้ง
รองนางสาวไทยอีก ๔ คนคือ นางสาวดวงจันทร์
บุญศรี นางสาววิจิตรา วัลลิสุต นางสาวพยุศรี
สาคริกานนท์ นางสาวนัยนา ไชยสุต รองทั้ง ๔ คน
ได้รับรางวัลถ้วยกับเงินรางวัลคนละ ๕,๐๐๐ บาท

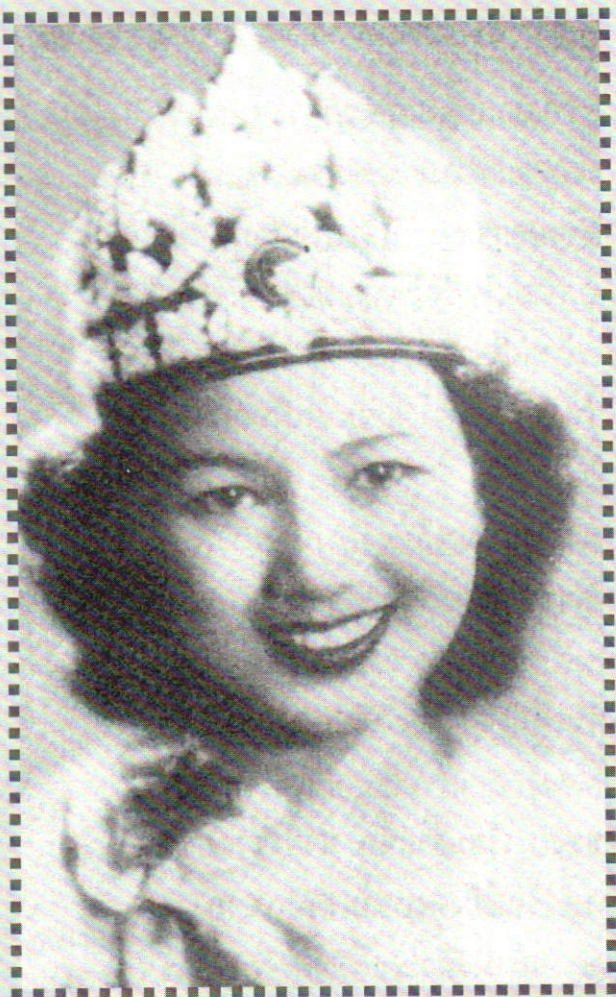
ส่วนนางสาวไทย รางวัลที่ได้ก็คือ “มงกุฎถ้วยเงิน
เสื้อคลุมกำมะหยี่สีแดง กับเงินรางวัลอีก
๒๐,๐๐๐ บาท เป็นอันว่าผมได้นำประวัติ
การประกวดนางสาวไทยคนที่ ๑๑ ไปเรียบร้อย
แล้วนะครับ...”

นางสาวไทยในยุคนี้ยังเหลืออีก ๒ คน
เป็นอันว่าสิ้นสุดของการประกวดนางสาวไทยใน
ยุคต้น เมื่อพ้นในยุคนี้ไปแล้วก็เป็นการประกวด
ที่จัดขึ้นของบริษัทห้างร้านต่าง ๆ โดยมีสมาคม
ศิษย์เก่าเป็นแกนนำ การประกวดก็หนีกันไป
จัดตามโรงแรมต่าง ๆ และวงดนตรีที่บรรเลง
สำหรับนางงามเดินก็เปลี่ยนไปเพลงสำหรับนางงาม
เดินก็เปลี่ยนไปเป็นจังหวะเร็ว นางงามจะมามั่วเดิน
เนิบนาบชดช้อยอย่างสมัยก่อนนั้นเชยเหลือ

นางสาวประจิต ทองอุไร นางสาวสยามคนที่ ๑๑ ปี ๒๔๙๕

นางสาวอุษณีย์ ทองเนื้อดี นางสาวสยามคนที่ ๑๐ ปี ๒๕๕๔

ถ้าเดินบ้างเดินบ้างยิ่งดีใหญ่เรียกว่าทันสมัยที่สุด และอีกอย่างหนึ่งที่น่าสังเกต ถ้าผู้เข้าประกวดคนใด พูดภาษาฝรั่งได้ยิ่งดีมีภาษาดีกว่าคนอื่น ๆ หรือถ้า เป็นลูกครึ่งยิ่งดีมาก ๆ และอีกอย่างหนึ่งผู้ที่เข้า ประกวดนางงามต้องพยายามฝึกหัดร้องเพลงไว้ เพราะยังงั้น ๆ ทางคณะผู้จัดประกวดเขาก็จะมีเพลง ให้ร้องอย่างแน่นอน เพื่อโปรโมตงานของเขา เพื่อให้ยิ่งใหญ่ต่อไป แหม...ผมอุตส่าห์ตัด จับจับจับ ยังเกล่เกล่ไปเป็นอื่นจนได้

งานฉลองรัฐธรรมนูญปี ๒๕๕๖ งานปีนี้ คงไปจัดที่สวนลุมพินีที่เดิม แต่ว่าปีนี้นั่งจัดยิ่งใหญ่ มากที่ผมพูดเช่นนี้ก็เพราะว่า มีวงดนตรีวงใหญ่ ประเภทลาตินที่มีชื่อเสียงของอเมริกาเขา นำโดย

ชาเวียร์ คุกัต ยอดศิลปินบันลือโลกชาวต่างประเทศ ที่นำวงดนตรีข้ามน้ำข้ามทะเลมาแสดงให้พี่น้อง ประชาชนชาวไทยได้ชมในงานฉลองรัฐธรรมนูญปีนี้ แต่เป็นที่น่าสังเกตว่าคนไทยในสมัยนั้นให้ความสนใจน้อยมาก ขนาดบางรอบที่แสดงหัวหน้าวง ดนตรีคือชาเวียร์ คุกัต ต้องกล่าวขอบคุณเก้าอี้ที่นั่งดู เขาคงเข็ดไปจนตายและคิดในใจว่า อะไรวะ เมืองไทยมีผู้ฟังดนตรีเป็นเท่านี้รึ ไปแสดงมา ร้อยเอ็ดเจ็ดย้านน้ำมาแล้ว เพิ่งมาเจอที่เมืองไทย นี่แหละที่ไม่มีคนดู นอกนั้นคนดูแย่งกันเข้าชมแทบ จะเหยียบกันตาย โถ...เมืองไทยทำกับฉันได้

นี่แหละครับ...คือคนไทยไม่สนใจ ไม่ตื่นเต้น ไม่ยินดียินร้ายกับสิ่งที่ทั่วโลกเขานิยมชมชอบ แต่ความจริงแล้วการที่วงดนตรี ชาเวียร์ คุกัต มาแสดงนั้นมีผู้สนใจมากเหมือนกัน โดยมากจะ เป็นพวกผู้ใหญ่ที่สนใจทางดนตรี และนักดนตรี ต่างพากันตื่นเต้น เพราะทุกคนอยากเห็นฝีมือการ บรรเลงของเขา เพื่อว่าจะนำวิธีการบรรเลงมาใช้ ในเมืองไทยเราบ้าง ข้อนี้เป็นความจริงขึ้นมาเช่น วงดนตรีสุนทราภรณ์ นำจังหวะลาตินมาแต่งเพลง อย่างมากมาย แม้กระทั่งวงดนตรีประเภทลูกทุ่ง ของक्रमงคล อมาตยกุล ก็นำวิธีเดินทางเครื่อง ของวงดนตรีชาเวียร์ คุกัต มาเด่นในวงของ क्रमงคลเป็นวงแรก เวลาต่อมาการเดินทางเครื่อง ก็ระบาดไปทั่วทุกวงดนตรีลูกทุ่ง นี่คือนี่สิ่งดีที่ เราจำเขา มา จากการแสดงของเขาในครั้งนั้น

ข้อเขียนต่อไปนี้เป็นข้อเขียนของคุณครู แก้ว อัจฉริยะกุล ที่เขียนถึงผู้ใหญ่ท่านหนึ่งที่สนใจ ดนตรีเป็นชีวิตจิตใจ จะเป็นท่านผู้ใดนั้นกรุณา ติดตามต่อไปครับ

ดีหนึ่งแล้ว...ออกจากโรงชาเวียร์ คุกัต ผม ก็ได้ขึ้นฟลอร์ลีลาและได้พบกับ “บุรุษนี้” อีกครั้ง ท่านกวักมือเรียกผมและผมก็ได้เดินเข้าไปหาท่าน เรานั่งสนทนากันถึงเรื่องการแสดงของชาเวียร์ คุกัต

ผมจึงได้ทราบว่าท่านบุรุษนี้ ชื่อบัตรเข้าไปดูการ
แสดงของซาเวียร์ คูกัต ทุกคืนตลอดงาน บางคืน
ชื่อบัตรต่อดูสองรอบเลย ผมเคยถามท่านว่า
ที่ท่านเสียสตางค์เข้าไปดูซาเวียร์ คูกัต ทุกคืนนั้น
ท่านติดใจที่ตรงไหน บุรุษท่านนั้นยิ้มแล้วตอบว่า
ท่านเองขึ้นเครื่องบินไปอเมริกาบ่อยครั้งจนนับไม่ถ้วน
เหมือนผมไปบางแสน และไปครั้งหนึ่ง ๆ ก็อยู่
นาน ๆ พยายามจองบัตรดูการแสดงของซาเวียร์
คูกัต เสียจนระอาก็ยังไม่มีบุญได้ดู เมื่อท่านไป
ถึงที่ของเขายังไม่ได้ดู ทั้ง ๆ ที่ยอมเสียสตางค์
ตั้งแพง แต่จู่ ๆ เขาก็มาแสดงให้เราชมเอง โดยเสีย
สตางค์ก็ไม่แพงอย่างนี้ ท่านก็เลยดูเสียให้ซ้ำ
และจะพยายามดูให้ชื่นใจให้ได้

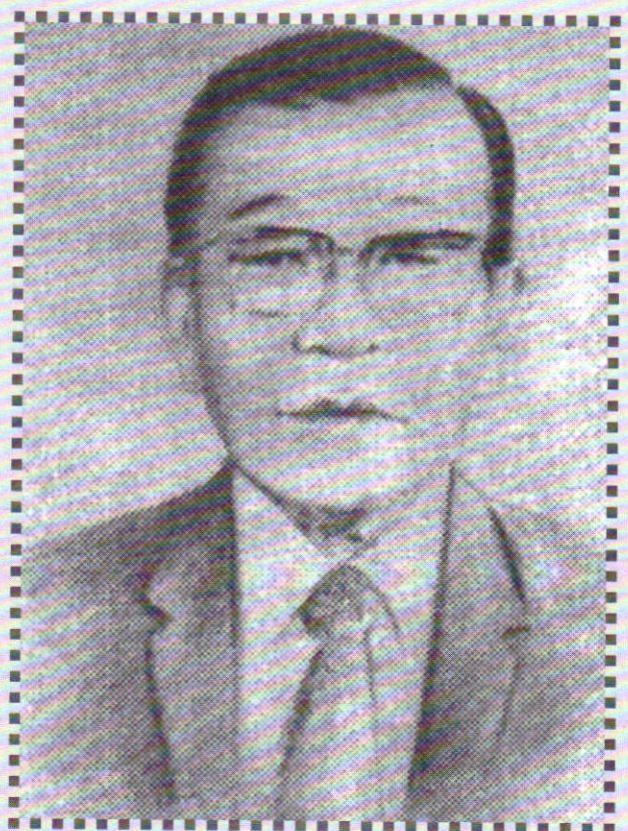
“บุรุษท่านนี้ชอบดนตรีนักหรือ”

คุณครับ...ท่านผู้พิสมัยดนตรียิ่งกว่าชอบ
เกินกว่ารักเสียอีก ถ้าจะใช้คำว่า “หลง” เห็นจะ
ถูกต้องที่สุด ท่านผู้นี้หลงดนตรีขนาดนั่งฟังได้ทั้งคืน
ตั้งแต่หัวค่ำยันสว่าง โดยไม่ยอมลุกไปไหนเลย โดย
เฉพาะอย่างยิ่งดนตรีลีลาศ ท่านว่า “มันสนุกและ
ทำให้เบิกบานดี” และแล้วพอซาเวียร์ คูกัต กลับ
ไปอเมริกาไม่นานเท่าใด ในงานสมาคมนักเรียน
เก่าอเมริกัน ประจำปี ๒๔๙๗ ท่านผู้นี้ก็จี้เส้นคนดู
ทั้งหลาย ด้วยการตั้งวงดนตรีแสดงล้อ ซาเวียร์ คูกัต
ว่าวงดนตรี “กูกัต” ตัวท่านเองเป็นหัวหน้าวง
จับข้อเขียนคุณครูแก้ว อัจฉริยะกุล เพียงเท่านั้น

สำหรับข้อเขียนของคุณครูแก้ว อัจฉริยะกุล
ที่จบไปนี้ทำให้ทุกท่านกังขามาก เพราะไม่ทราบว่า
“บุรุษ” ที่คุณครูแก้วท่านเขียนถึงนั้นเป็นท่านผู้ใด
ใครรู้จักบ้าง ฉะนั้น...ผมจำเป็นจะต้องเฉลยให้ท่าน
ได้ทราบ ในฐานะที่นำข้อเขียนนี้มาลงไว้จริงมั้ยะ
ดังนั้น...ในตอนแรกนี้ผมขอเฉลยเพียงครั้งเดียวก่อน
(แน่ะ...ยังกะเล่นปริศนาทายใจยังงั้นหละ)
บุรุษท่านนี้ท่านมีความรู้ทางดนตรี “แจ๊ส” จบการ
ศึกษามาจากมหาวิทยาลัยบอสตัน เมื่อจบการ

ศึกษาที่มหาวิทยาลัยบอสตันแล้ว ท่านก็เดินทาง
กลับประเทศสยามในปี ๒๔๖๘

ปี ๒๔๖๙ ก็ตั้งวงดนตรีแจ๊สขึ้นมาวงหนึ่ง
ตั้งชื่อว่าวงดนตรี “เรนโบว์” เล่นประจำอยู่ที่
“ไฮเต็ลวังพญาไท” (โรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า)
เป็นผู้ให้กำเนิดวงดนตรีลีลาศ กรมโฆษณาการ และ
ยังแต่งเพลงในแนวแจ๊สให้วงดนตรีวงนี้ใช้บรรเลง
รวมทั้งสิ้น ๗ เพลงด้วยกันคือ “คนึงครวญ สิ้นรักสิ้นสุข
ไม่อยากจากเธอ เกาะสวาท เมื่อไหร่จะได้พบ
ชายไร่เชิง..รักไม่ลืม” นี่คือข้อเฉลยเพียงครั้งหนึ่ง
เท่านั้นก็ทำให้ท่านผู้อ่าน “วารสารไทย” ปวดสมอง
ไปตาม ๆ กัน อย่างกระนั้นเลย ผมเห็นสมควรว่า
จะเก็บนำอำพรางไว้ทำไม เปิดเผยไปให้หมด
ก็สิ้นเรื่อง เช่น บุรุษท่านนี้ก็คือ คุณหลวงสุขุมนัย
ประดิษฐ (ประดิษฐ สุขุม) ผู้ให้กำเนิดวงดนตรี
ลีลาศกรมโฆษณาการ วันที่ ๒๐ พฤศจิกายน
๒๔๘๒

ครูแก้ว อัจฉริยะกุล

ในงานฉลองรัฐธรรมนูญปีนี้ผมมีเรื่องที่จะเล่าต่อคือว่าในปีนั้นผมยังรับราชการเป็นนักดนตรีวง “ดุริยะโยธิน” ซึ่งเล่นสลับกับวงดนตรี “สุนทราภรณ์” ที่เวทีลีลาศเพิ่งสร้างขึ้นใหม่ ผมโชคดีที่สุดเพราะได้เล่นทั้งวงดุริยะโยธินกับวงสุนทราภรณ์ พอบรรเลงไปถึงตีหนึ่งวงดนตรีทั้ง ๒ ก็เลิกบรรเลง ที่เวทีลีลาศก็ว่าง “พ่อต๋อย ยังวันส์ หรือ ไพบุลย์ ลิสวัณณ์” ก็ไปชวนพวกนักดนตรีวงชาเวียร์ คูักต มากินเหล้ากับพวกเรานักดนตรีไทย เมื่อกินดื่มกันจนได้ที่ พวกนักดนตรีวงชาเวียร์ คูักต เขายินดีที่จะเล่นให้พวกเราฟัง โดยขอยืมเครื่องดนตรีจากพวกเรามาเล่น ผมเอากีตาร์ตัวที่ผมเล่นยี่ห้อ เค ซึ่งสมัยนั้นสั่งเข้ามาเพียง ๒ ตัวเท่านั้น คือที่ดุริยะโยธินกับสุนทราภรณ์

หลังจากที่พวกเราได้จูนเครื่องดนตรีเรียบร้อย เขาก็เริ่มบรรเลงเพลงในแนว “แจ๊ส” ก่อน เรื่องฝีมือในการบรรเลงนั้นไม่ต้องพูดถึง เพราะขนาดที่พวกเรากำลังบรรเลงอยู่นั้น มีพวกนักดนตรีมาอย่างมากมายทั้งที่ทำงานอยู่ตามไนท์คลับ บาร์ต่าง ๆ มารวมกันหมด มาโนช ศรีวิภา ซึ่งเป็นนักกีตาร์ฝีมือดีคนหนึ่ง หันหน้ามาพูดกับผมว่า

“เฮ้ย..ใหญ่ พวกเราไปทำนากันดีกว่า คุณนักกีตาร์เขาเล่นซิ ไม่รู้ว่าเขาขีมนิ้วลิงมาเล่น หรือเปล่า” นิ้วเขาไวชิบ ผู้ที่ยืนข้าง ๆ ผมล้วนแต่เป็นนักกีตาร์ทั้งนั้นเช่น พี่ต๋อย..สง่า ทองธัช ฮอน หาญบุญตรง ครูบิลลี่ วิวิทย์ ท้วมเพิ่มทรัพย์ และ มาโนช ศรีวิภา ผู้พูด ทุกคนในที่นั่งนั้นเห็นจริงกับมาโนช ที่บอกกับพวกเราไปทำนากันดีกว่า ตอนที่พวกเรา กำลังเล่นอยู่นั้น ขนาดมีนักลีลาศเข้าไพล่ยังอดใจไม่ออกไปเดินรำเลย พวกเขามายืนมุงดูเขาเล่นกันอย่างสนุก และต่างพากันวิพากษ์วิจารณ์เป็นเสียงเดียวกันว่า สมแล้วที่เป็นวงดนตรีระดับโลก นักดนตรีที่มาเล่นให้พวกเราฟังรวมทั้งหมด ๗ คนด้วยกันคือ

๑.เปียโน	๒.เทอร์เนอร์แซ็ก
๓.ทรัมเป็ต	๔.ทอมโบน
๕.กีตาร์	๖.ดับเบิลเบส
๗.กลองชุด	

พวกเขาเล่นให้พวกเราฟังอย่างสนุกสนาน นี่แหละคือชีวิตของนักดนตรีไม่ว่าจะเป็นเชื้อชาติใด ย่อมเข้ากันได้ด้วยเสียงดนตรี นี่คือเหตุการณ์อย่างหนึ่งที่นักดนตรีสมัยนั้น ยังตราตรึงอยู่ไม่หาย ในฝีมืออันยอดเยี่ยมของเขาอย่างไม่มีวันลืม...

ตอนนี้ผมคิดว่าท่านผู้อ่านคงจะคิดอะไรต่าง ๆ ในทางมิตติมีรายต่อผมเป็นแน่แท้ สาเหตุก็คงจะมากเกี่ยวกับเรื่องที่ท่านกำลังอ่านอยู่นี้เป็นแน่นอน ก็คือ สำหรับนางสาวไทยปี ๒๔๙๖ นี้ ยังไม่มีชื่อให้แลเห็น ว่าใครเป็นนางสาวไทยและใครเป็นรองนางสาวไทย ขอประทานโทษ...กำลังจะถึงในวินาทีนี้แล้วละฮะ

ปีนี้การประกวดนางสาวไทยเป็นไปอย่างสนุกสนาน สาเหตุเกิดจากปีนี้มีคนสวยมาก พลิกกันไปพลิกกันมากกว่าจะเข้าชิงดำ (แหม..ผมพูดยังกะสนุกเกอร์นะ) ผมจะนำรายชื่อผู้ที่มีสิทธิ์เข้าชิงให้ท่านทราบแต่ละคน เช่น นางสาวอัมรา อัครนนท์ บุตรสาวของหลวงประเจิดอักษรลักษณ์ ซึ่งมีความสวยเด่น จนได้ฉายาว่า “อลิษาเบท เทย์เลอร์ แห่งตะวันออก” นี่ก็เป็นตัวเก็งอันดับหนึ่งคนต่อไปก็สวยไม่ใช่เล่นเป็นนางสาวถิ่นไทยงาม ซึ่งมีนามว่า นางสาวนวลสวาท ลังกาพินธุ์ นี่ก็มีคะแนนนำมาเป็นคนที่หนึ่งสำหรับนางงามคนต่อไป ก็ไม่ใช่ใครอื่นคือ นางสาวมารศรี ยวนากร นี่ก็เป็นคู่ชิงในอันดับ ๒ ใน ๓ ส่วนอีกคนหนึ่งซึ่งเป็นม้าไม่อยู่ในสายตาคณะกรรมการเลยคือ นางสาวอนงค์ อัครวัฒนา

แต่ผลประกาศออกมาในรอบตัดสินของคณะกรรมการ หลังเวทีผู้ที่เชียร์หญิงงามของตนก็แทบจะใช้เพลง “ธณิกรแสง” ส่วนหน้าเวทีก็มี

ดนตรี ๒ วง คือ วงชาเวียร์ คุกัต กับวงสุนทราภรณ์
บรรเลงสลับกัน แล้วนาที่ระทึกใจก็มาถึง เมื่อโฆษก
บนเวทีประกาศชื่อ “นางสาวอนงค์ อัสชวฒนา”
ได้ครองตำแหน่งนางสาวไทย ประจำปี ๒๕๙๖ เสียง
เพลงนางฟ้าจำแลงจากวงดนตรีสุนทราภรณ์
ก็กระหึ่ม

โหมเอยโหมงามอร่ามแท้แลตะลึง
ได้เจอครึ่งหนึ่งเสน่หึ่งซึ่งตรึงใจ
ครั้งเดียวได้ชมสมัครภริมย์รักใคร่
พันผูกใจไม่ร้างรา...

เพลงนี้บรรเลงขณะที่สวมมงกุฏนางสาว
ไทยให้แก่นางสาวอนงค์ อัสชวฒนา โดยการ
ประพันธ์ของ ๒ ครูคือครูเอื้อทำนอง คำร้องครูแก้ว
นี่คือการบรรเลงเพลงนี้เป็นครั้งแรก และก็ใช้
บรรเลงกันต่อ ๆ มาจากรุ่นคุณยาย คุณแม่ จนไป
ถึงคุณลูกและคุณหลานจนหมดวาระไป เพราะ
สมัยนี้นางสาวไทยต้องเดินตามจังหวะเพลงแบบ
สมัยใหม่ จึงจะสมศักดิ์ศรีของนางสาวไทย ดังที่
เมืองไทยเคยมีวงดนตรี “ชาเวียร์ คุกัต” มาบรรเลง
ในจังหวะ “ลาตินอเมริกา” ให้แก่นางสาวไทย
ปี ๒๕๙๖

สำหรับนางสาวไทยคนที่ ๑๓ ปี ๒๕๙๗
ก็คงจัดประกวดที่สวนลุมพินีตามเดิม และในปี
นี้วิธีการเดินของนางงามก็ผิดไปจากเดิมบ้างเล็กน้อย
คือจะไม่เดินเนิบนาบไปตามจังหวะของเพลง คือ
จะเดินเร็วขึ้น ทั้งนี้โดยการแนะนำจากคุณหลวง
เฉลิมสุนทรการ คนไทยผู้เคยเป็นแชมป์ลีลาศแห่ง
ประเทศอังกฤษ (มีส่วนร่วมในการตั้งวงดนตรี
“ดุริยะโยธิน”) และการประกวดนางงามในปี
นี้ก็มีข่าวลือกันว่า สุภาพสตรีประเภท “คุณตัว” เข้า
มาสมัครกันมาก ทำความลำบากใจให้แก่
คณะกรรมการเป็นอย่างยิ่ง

ไม่รู้เป็นอย่างไรการประกวดนางสาวไทย
ปีนี้ มีวิธีการแปลก ๆ ใหม่ ๆ เข้ามาผสมด้วย

นางสาวสุธีรา ศรีสมบุญ ณ นางสาวสยามคนที่ ๑๓
ปี ๒๕๙๗

อย่างเช่น “ชุดอาบนํ้า” ก่อนจะแต่งเข้าประกวดต้อง
เอาไปทิ้งไว้ให้คณะกรรมการเขาดูก่อน และ
คณะกรรมการก็ตรวจละเอียดมาก ว่าจะมีบ้าง
ไหมที่นำเอาชุดอาบนํ้าแอบไปใส่เสริมทรง เสริม
สะโพก และเวลาจะใส่ประกวดก็ไปรับจากคณะ
กรรมการ คณะกรรมการคณะนี้ก็มี คุณอดี้อย
ล้ำค่า เป็นหัวหน้า

สำหรับงานประกวดนางสาวไทยในปี
นี้ยังมีสิ่งแปลก ๆ ใหม่ ๆ ไว้ในงานอีกมากมาย
เช่น การประกวดนางงามน้ำอัดลมของบริษัท
เสริมสุข เวทีที่ใช้เวทีประกวดนางสาวไทยนั้นแหละ
คือเอาคืนที่ว่างการประกวด ก็เอาการประกวด
นางงามน้ำอัดลมแทน อย่าทำเป็นเล่นไปนะจะ
บอกให้ มีผู้สมัครเข้าประกวดกันอย่างมากมาย

สำหรับการแต่งกายก็แต่งแบบสบาย ๆ แต่งยังไงก็ได้ทั้งนั้น มีบรรดาพวกที่เข้าประกวดนางงามแล้วดกรอบก็มาสมัครกันเยอะ การประกวดครั้งนี้ทำความขบขันให้แก่ผู้ชมเป็นอันมาก คือบางคนเหมือนคนแจวเรือจ้าง บางคนก็เดินโขยกเขยก เพราะรองเท้ากัด กติกาที่แปลกอีกอย่างก็คือจะเป็นโสดหรือไม่เป็นโสดสมัครได้ทั้งนั้น การเดินแต่ละรอบนำความขบขันมาให้ท่านผู้ชมเป็นอันมาก นอกจากนี้ผู้ชมก็สามารถลงคะแนนให้แก่ผู้เข้าประกวดได้ ผู้ที่ทำหน้าที่เป็นประธานแจกถ้วยรางวัลก็คือ คุณหญิงบุญรับ พินิจชนคดี

การประกวดนางสาวไทยปีนี้มี ความ

ก้าวหน้าไปมากคือ มีสถานีวิทยุไทยโทรทัศน์ หรือที่เรียกกันติดปากว่า “วิทยุ ททท.” ที่สร้างขึ้นโดยพลตำรวจเอกเผ่า ศรียานนท์ และเป็นประธานบริษัทผู้ดำเนินการสถานีคือ คุณจำนง รังสิกุลกับคุณสมจิตร สิทธิไชย แต่ผู้ที่ดำเนินรายการในการประกวดนางงามในปีนี้เป็นคือ คุณสรรพศิริ วิริยศิริ คุณชนะ กาญจนวนิชย์ และหม่อมหลวงอารี คนเแจ เป็นโฆษกออกอากาศ

ผู้ที่รับตำแหน่งนางสาวไทยปี ๒๔๙๗ คือ นางสาวสุธีรา ศรีสมบุรณ์ เอื้องเหนือจากจังหวัดลำพูน และรองนางงามอีก ๔ คน คือ นางสาวจงดี วิเศษฤทธิ์ นางสาวอุทัยวรรณ เทพจินดา นางสาวระเบียบ อาชนโยธิน นางสาววาสนา รอดศิริ เมื่อนางสาวไทยสวมมงกุฎและรับของรางวัลเรียบร้อยแล้ว ก็เป็นการเดินโชว์ตัว ตอนนั้นหลงเสียงเพลง “นางฟ้าจำแลง” ก็ดังกระหึ่มไปทั่วเวที การประกวด เห็นมั๊ยครับ...ว่าอิทธิพลของเพลงนางฟ้าจำแลงยังมีอยู่ แต่มาถึงยุคปัจจุบันนี้ เขาลืมของเก่าอันมีค่าไปจนหมดสิ้นอย่างตัดบัวไม่เหลือใย

นางสาวไทยคนที่ ๑๓ ปี ๒๔๙๗ ผู้ที่ได้รับสรพนามจากบรรดาหนังสือพิมพ์ว่า “แสนชนคนสวย” ของเอื้องเหนือจังหวัดลำพูน เป็นนางสาวไทยผู้นี้ เป็นผู้ปิดตำนานการประกวดนางงามในยุคแรก ต่อมาเมืองไทยของเราก็มีผู้เปิดตำนานการประกวดนางงามในยุคที่สอง คือเริ่มต้นจากนางสาวอาภัสรา หงสกุล ในปี ๒๕๐๗

วันเวลาผ่านไปเกือบอีก ๑๐ ปี การประกวดนางสาวไทยถึงเริ่มขึ้นใหม่จนถึงปัจจุบันนี้ แต่ว่าวิธีการของการประกวดไม่เหมือนเมื่อก่อนนั้น ในยุคนี้ไม่ว่าจะเป็นการประกวดอะไรย่อมมีผลประโยชน์ทางธุรกิจเข้ามาผสมในรูปแบบต่าง ๆ ซึ่งนับวันผูกพันอยู่กับการประกวดนางงามทั้งนั้น...สวัสดิ์... ☹

ศิลปะการพูดต่อที่ชุมชน

ไพรัช สร้างถิ่น

ประธานสถาบันพัฒนาบุคคลแห่งประเทศไทย

การสร้างเชื่อมั่นในการพูด

ศัตรูร้ายของการพูดที่ใครต่อใครไม่ปรารถนา คือ “ความประหม่า” ยิ่งประหม่ามาก ยิ่งพูดไม่ได้ ซึ่งแน่นอนว่าการพูดในครั้งนั้นย่อมล้มเหลวโดยสิ้นเชิง

โดยความหมายแล้ว ความประหม่าก็คือ ความรู้สึกที่ไม่สามารถควบคุมตัวเองได้ ตั้งใจอย่างหนึ่งกลับไม่กล้าทำหรือทำไปอีกอย่างหนึ่งซึ่งไม่ได้ตั้งใจมาก่อน โอกาสที่จะเกิดความประหม่ามีอยู่ตลอดเวลา เช่น การเข้าพบผู้หลักผู้ใหญ่ ขึ้นเวทีรับรางวัล พูดต่อที่ชุมชน ฯลฯ ที่เห็นได้ชัดเจนนที่สุดก็คือ การพูดต่อที่ชุมชน บางคนอยู่ข้างล่างพูดได้ฉะฉานทุก

กระบวนความ แต่เมื่อก้าวขึ้นเวทีกลับพูดไม่ได้ ทำตัวประหนึ่งใบ้หรือคนติดอ่าง นั่นแหละ เขาตกอยู่ได้อำนาจแห่งความประหม่าที่น่าสะพรึงกลัว

อาการที่แสดงออกว่าประหม่า

ท่านลองสำรวจตัวท่านเองหรือผู้อื่นซิว่ามีอาการต่อไปนี้หรือไม่ถ้ามีอาการเหล่านี้เกิดขึ้น แสดงว่าความประหม่าได้เข้าครอบงำแล้ว

๑. เสียงสั่นเครือ อ้อมแอ้มจนผู้ฟังจับได้
๒. มือสั่น ยิ่งถือสิ่งของหรือกระดาษอยู่จะยิ่งสังเกตได้ชัด
๓. ขาสั่น ยืนไม่ค่อยอยู่ ถ้าเป็นผู้ชาย จะเห็นกางเกงไหวตามด้วย

๔. กระสับกระส่ายทำอะไรไม่ค่อยถูก
๕. นิ่งอึ้ง ตาลอย หรือยืนก้มหน้า
๖. พยายามหาสิ่งเกาะยึด
๗. หน้ามิด ตาลอย คล้ายจะเป็นลม
๘. หายใจติดขัด
๙. สมอมนินชา คิดอะไรไม่ออก
๑๐. พุดติด ๆ ชัด ๆ ผิด ๆ ถูก ๆ

ฯลฯ

ความเชื่อมั่นปะทะความประหม่า

ผู้พิชิต “ความประหม่า” คือ “ความเชื่อมั่น” ถ้าใครก็ตามที่มีแต่ความเชื่อมั่น กิริยาอาการที่แสดงออกจะตรงกันข้ามกับความประหม่า

มีผู้กล่าวถึงความประหม่าไว้อย่างน่าคิดว่า

“ทุกคนที่ขึ้นพุดบนหน้าเวทีย่อมเกิดความประหม่า คนที่ไม่ประหม่าเลย คือ คนที่ผิดปกติ”

คำกล่าวนี้นี้เป็นความจริง ความประหม่าย่อมเกิดขึ้นกับทุกคนเพียงแต่ว่าใครจะเอาชนะหรือขจัดได้ก่อนกันเท่านั้น

ความเชื่อมั่นและความประหม่าจะมาวนเวียนอยู่แถว ๆ ใจของเราอยู่ตลอดเวลา ถ้าเราเปิดทางให้ความประหม่าออกไปเสียให้ห่างเปิดประตูใจรับแต่ความเชื่อมั่น ท่านก็จะประสบความสำเร็จในการพุดตรงนั้น

ความเชื่อมั่น

ใจ

ความประหม่า

สาเหตุที่ทำให้เกิดความประหม่า

การเกิดความประหม่า มีสาเหตุอยู่หลายประการ ก่อนที่จะทราบถึงวิธีการสร้างความเชื่อมั่น ต้องรู้จักสาเหตุต่าง ๆ เหล่านั้นกันเสียก่อน

๑. ขาดประสบการณ์ นักวายน้ำต้องมีประสบการณ์วายน้ำในสระจริง ไม่ใช่เรียนรู้เพียงการ

ศึกษาภาคทฤษฎี นักพุดที่ไม่เคยขึ้นพุดบนหน้าเวทีหรือพุดน้อยครั้ง ย่อมขาดความมั่นใจ อันเป็นสาเหตุทำให้เกิดความประหม่า ผู้มีประสบการณ์บ้างพอสมควรย่อมได้เปรียบและประหม่าน้อยกว่า

๒. เตรียมตัวไม่พร้อม การเตรียมตัวเป็นปัจจัยสำคัญสำหรับนักพุดทุกคน ถ้าไม่พร้อมตั้งแต่ก่อนขึ้นเวที โอกาสประหม่านั้นมีมากเหลือเกิน เปรียบเสมือนนักมวยที่ขาดการฟิตซ้อมย่อมมีโอกาสแพ้มากกว่าชนะ ถึงแม้ว่าผู้ฟังหรือบุคคลอื่นอาจจะไม่ทราบว่าคุณเตรียมตัวไม่พร้อม แต่ตัวท่านย่อมรู้อยู่แก่ใจ กระตุ้นความประหม่าได้ดีนักแล

๓. ตั้งใจเกินขนาด ความตั้งใจเป็นเรื่องที่ดี แต่ถ้ามีมากเกินไป อาจเป็นผลในทางลบได้ เพราะความรู้สึกจะถูกบังคับให้จับจ่อ จนเกิดเกร็งหรือประหม่าขึ้นมาแทนที่เป็นความประหม่าที่เราคาดไม่ถึง และเกิดขึ้นได้ตลอดเวลา

๔. กลัวความผิดพลาด ความรู้สึกเช่นนี้จะก่อให้เกิดความท้อถอยและกลายเป็นความประหม่าไปในที่สุด ยังไม่ทันจะขึ้นเวทีก็กลัวจะพุดผิดซะแล้ว จิตใจถูกโน้มน้าวอยู่ตลอดเวลาว่า ต้องพุดผิด ๆ พลาด ๆ และก็ไม่ผิดหวัง คือ ผิดจริง ๆ พอผิดก็ยิ่งใจหดหู่หมดมานะ ผิดซ้ำแล้วซ้ำเล่า จนเป็นที่น่าเวทนาของผู้ฟังยิ่งนัก เปรียบประดุจดังคนกลัวผีเดินผ่านที่เจียบสงบนคนเดียวก็เจอผีจนได้ ทั้ง ๆ ที่คนอื่นซึ่งเขาไม่กลัวเดินผ่านที่เดียวกันนั้น แต่ไม่เห็นมีอะไร

๕. สถานการณ์เปลี่ยนแปลง สถานการณ์ในการพุดมีอิทธิพลต่อจิตใจของผู้พุดเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะผู้พุดซึ่งไม่ค่อยมีประสบการณ์หรือผ่านเวทีมาน้อย ย่อมเสียเปรียบเมื่อเตรียมตัวคาดการณ์มาอย่างหนึ่ง แต่พอถึงสถานที่พุดกลับต้องเปลี่ยนแปลงบางสิ่งบางอย่างกะทันหัน เขาผู้นั้นจะตั้งตัวไม่ติด จิตใจว้าวุ่น แก้อะไรไม่ตก ความประหม่าจะเข้าไปครอบงำในหัวใจเขาอย่างเต็มที่ ผลที่ตามมาคือความล้มเหลวในการพุด

๖. ไม่คุ้นเคยผู้ฟัง ผู้ฟังแต่ละกลุ่มย่อมมีความแตกต่างกันออกไป ความรู้สึกของผู้พูดที่มีต่อผู้ฟังย่อมแตกต่างกันไปด้วย เราอาจจะพูดได้อย่างดี มีความสำเร็จกับผู้ได้บังคับบัญชา หรือเพื่อนร่วมงานของเรา แต่เมื่อผู้ฟังเป็นผู้บังคับบัญชา หรือบุคคลอื่นซึ่งมีเกียรติ เป็นผู้หลักผู้ใหญ่ที่เหนือกว่าเรา โอกาสที่จะเกิดความประหม่ายิ่งมีมากเหลือเกิน ยิ่งมีความรู้สึกว่าคุณผู้ฟังคอยจับผิดหรือสามารถให้คุณให้โทษต่อเราได้ ยิ่งทำให้เกิดความประหม่าว่าวุ่นมากขึ้น ไม่สามารถควบคุมอารมณ์ในระหว่างที่พูดได้

๗. ไม่คุ้นเคยเวที เวทีมีอิทธิพลต่อจิตใจของผู้พูดด้วยเช่นกัน เวทีใดที่ท่านเคยผ่านหรือเคยขึ้นพูดมาบ้างแล้ว ย่อมมีความมั่นใจมากกว่าการพูดเวทีใหม่ที่เราไม่เคยขึ้นไปปรากฏตัวมาเลย เพราะความรู้สึกจะเกิดความแปลกใหม่ไม่คุ้นเคย ยิ่งไปพูดที่เวทีซึ่งจัดไว้อย่างเด่นเป็นสง่า แยกกระหว่างผู้พูดกับผู้ฟังโดยสิ้นเชิงยิ่งทำให้เกิดความรู้สึกตื่นเต้นมากยิ่งขึ้นจะทำอะไรก็กลัวเป็นเป้าสายตาของผู้ฟัง เรียกว่าถ้าให้พูดข้างล่าง หรือข้าง ๆ เวที จะพูดได้ดี ประสบความสำเร็จมากกว่า

๘. ปฏิกริยาของร่างกาย บางครั้งเราไม่สามารถควบคุมปฏิกริยาบางอย่างของร่างกายเราได้ เช่น เหงื่อตก ปวดปัสสาวะ คอแห้ง ฯลฯ ปฏิกริยาเหล่านี้เป็นอุปสรรคขัดขวางความมั่นใจหรือความสบายใจในการพูด แทนที่จิตใจจะไปพะวงอยู่กับการพูดเพียงอย่างเดียว กลับต้องมาเอาชนะปฏิกริยาต่าง ๆ ของร่างกาย ซึ่งไม่มีประโยชน์อะไรในการส่งเสริมการพูดเลย

**“พูดทั้งที่ต้องให้มีความเชื่อมั่น
อย่ามัวสั่น ขวั้นผวาหน้าสงสาร
จงเตรียมกาย เตรียมใจ ให้เบิกบาน
ความกล้าหาญ ขันดาลให้ พูดได้ดี”**

ปัจจัยพื้นฐานในการสร้างความเชื่อมั่น

การที่ท่านจะมีความเชื่อมั่นตลอดไป ต้องอาศัยปัจจัยพื้นฐานหลายประการ เป็นกำลังภายในที่ไม่มีวันหมด นำไปใช้ได้ในทุกสถานการณ์

๑. ศึกษาหาความรู้อยู่เสมอ ความรู้เป็นเสบียงกรังที่มีค่ายิ่งจำเป็นเมื่อไหร่นำมาใช้ได้ทันที ผู้พูดที่ไม่รู้จักขนขวายหาความรู้ใส่ตัวไว้ ย่อมมีความลำบากใจในการเตรียมการพูดทุกครั้ง เมื่อเตรียมไม่พร้อม อุปสรรคต่าง ๆ ก็ติดตามมามากมาย การศึกษาหาความรู้ใส่ตัวอยู่เสมอ เปรียบเสมือนรถยนต์ที่เติมน้ำมัน หรือเชื้อเพลิงอยู่เรื่อย จะขับไปที่ไหนก็ย่อมได้ การอ่าน การฟัง การดู การสังเกต จดจำ การสอบถามจากผู้รู้ เป็นการศึกษาค้นหาความรู้ที่ได้ประโยชน์ยิ่ง

๒. โน้มนำจิตใจในแง่ดี คนเราจะเชื่อมั่นหรือไม่ ขึ้นอยู่กับจิตใจ ถ้าจิตใจไม่เข้มแข็งพอความประหม่าก็จะเข้าไปครอบงำ ถ้าท่านต้องการเป็นคนที่มีความเชื่อมั่น ต้องโน้มนำจิตใจของท่านให้คิดในแง่ดี ให้ได้เสียก่อน ปลุกใจให้สู้อยู่เสมอ การคิดในแง่ร้ายยิ่งจะชักนำให้จิตใจห่อเหี่ยวขาดความเชื่อมั่น ท่านอย่าไปเหลียวแลเป็นอันขาด เพราะจะไม่เป็นผลดีกับท่านเลย สรุปว่า ท่านต้อง **“ทำใจ”** ของท่านให้ได้ไม่หวั่นไหว

๓. ยอมรับความผิดพลาด คนเรานั้นย่อมมีโอกาสกระทำผิดได้ **“คนที่ไม่เคยทำผิด คือ คนที่ไม่เคยทำอะไรเลย”** ใครก็ตามที่คิดว่าความผิดพลาดเป็นเรื่องใหญ่หลวงที่ไม่มีโอกาสแก้ตัวใหม่ เขาจะเปรียบเสมือนไม้ล้มที่ไม่มีโอกาสลุกขึ้นมาได้อีก นักพูดที่ยอมรับความผิดพลาด อาจจะได้จากการประเมินผลตนเอง หรือฟังจากคำวิจารณ์ของผู้อื่น ก็สามารถนำไปปรับปรุงแก้ไขในการพูดครั้งต่อไป และเกิดความมั่นใจได้ว่าต้องพูดได้ดีกว่าเดิม แต่ถ้าไม่รู้จักการยอมรับ เอาแต่ความรู้สึกผิดหวังไปกับความผิดพลาด รอยตำหน่งความรู้สึกจะเกิดขึ้นในหัวใจของท่าน

ตลอดเวลา ไม่สามารถพัฒนาตัวท่านให้มั่นใจ
กว่าเดิมได้ยิ่งผิดพลาดมากหรือบ่อยครั้งยิ่งไม่มีวันเกิด
หมดอนาคตไปในที่สุด

๔. อยู่ใกล้คนเก่ง นักกีฬาที่มีคู่แข่งชั้นเป็น
ผู้ที่มีความสามารถสูง ถึงแม้ว่าผลการแข่งขันเขาจะ
ไม่ชนะ แต่สถิติเขาจะดีขึ้น เพราะเขาจะพยายาม
ทำสถิติให้ดีที่สุด การที่ท่านอยากจะพูดเก่ง ก็ต้องอยู่
ใกล้กับคนที่พูดเก่ง มีความเชื่อมั่นสูง เพราะคนเก่ง
จะเป็นตัวอย่างที่ดีและถูกต้องสำหรับท่าน ในทาง
ตรงกันข้าม ถ้าท่านอยู่ใกล้ซัดเฉพาคนที่ไม่เก่ง ท่าน
ก็เห็นเฉพาะการพูดที่ล้มเหลวรู้จักเฉพาะความประหม่า
หรือความกลัว ซึมซาบเข้าสู่ตัวท่านโดยไม่รู้สีกตัว

๕. ตัดความวิตกกังวล ความวิตกกังวล
เป็นเครื่องกีดขวางความสบายใจในการพูดบนหน้าเวที
การทำจิตใจให้ปลอดโปร่งไม่ไปสร้างความระส่ำ
ระสายในหัวใจจนควบคุมไม่อยู่ จะทำให้ท่านเป็นตัว
ของท่านเองมากยิ่งขึ้น ถึงแม้ว่าท่านจะเตรียมการมา
ไม่พร้อมนัก สถานการณ์เปลี่ยนแปลงอย่างกะทันหัน
 ฯลฯ ท่านก็ตัดใจได้พร้อมรับเสมอ คนที่วิตกกังวลมาก ๆ
ถึงขนาดนอนไม่หลับทั้งคืน เมื่อถึงเวลาพูด ร่างกาย
ก็จะอ่อนเพลีย ประสาทตึงเครียด คิดอะไรไม่ออก
ความเชื่อมั่นก็หายไปโดยสิ้นเชิง แต่ก็มีได้หมายความว่า
ว่าปล่อยตามสบาย ไม่คิดอะไรจนเป็นความประมาทไป

๖. ฝึกซ้อมให้มั่นใจ ผู้พูดที่รู้ว่าตนเองมี
ประสบการณ์น้อย ความมั่นใจยังไม่ค่อยมีเท่าที่ควร
ต้องหาโอกาสฝึกซ้อม หรือทบทวนสร้างความเข้าใจ
ในเรื่องที่ท่านจะพูดให้ดีที่สุด แต่ทั้งนี้ไม่ใช่การท่องจำ
เป็นแบบนกแก้วนกขุนทอง เพราะถ้าท่านลืมไปเพียง
เล็กน้อย ก็จะไม่สามารถพูดได้ตลอด ต้องสะดุดหยุด
กลางคัน เมื่อใดก็ตามที่ท่านเกิดความรู้สึกว่าผลการ
ซ้อมของท่านดีเป็นที่น่าพอใจ กำลังใจและความเชื่อ
มั่นจะเกิดขึ้นกับท่านโดยอัตโนมัติ

๗. มั่นใจว่าเราจะทำให้ดีที่สุด
ดีที่สุดของเราอาจจะไม่ใช่จุดสุดยอดแห่งความสำเร็จ

เพราะยังมีครั้งต่อ ๆ ไปอีก แต่การพูดครั้งนี้ไม่ว่าจะ
มีอะไรเกิดขึ้นก็ตาม ท่านจะไม่มีคำว่ายอมแพ้
หรือท้อถอย เราจะบุกไปข้างหน้าอย่างมั่นใจ ทำให้ดี
ที่สุด

๘. เสริมสร้างความกระตือรือร้น
ความรู้สึกกระตือรือร้นเป็นทรัพยากรทางจิตใจอัน
ล้ำค่าของมนุษย์ เราจะไม่แสดงอาการเฉื่อยชา
หมดอาลัย เลื่อนลอยไร้จุดหมาย ทำทุกสิ่งทุกอย่าง
ด้วยความอยากจะทำและพร้อมเสมอ เมื่อต้องพูดก็
ต้องถือเป็นความรับผิดชอบ ปลุกใจตนเองว่ามีความ
รู้สึกกระหายที่จะพูดขึ้นมาทันที ไม่คิดถอยออกหรือ
ผลัดวันประกันพรุ่ง ถ้าทำได้เช่นนี้ ความประหม่า
หรือความกลัวจะเข้ามาหาท่านได้ตอนไหน

๙. อยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ดี เป็นที่ยอมรับ
ว่าสิ่งแวดล้อมมีอิทธิพลอย่างสูงต่อจิตใจของมนุษย์เรา
ทุกสิ่งทุกอย่างที่ท่านสัมผัสควรเป็นสิ่งที่ดีมีประโยชน์
เสริมสร้างชีวิตชีวาให้กับท่าน มองไปทางไหนก็ดู
สดชื่นไปหมด สิ่งนี้คือพลังแฝงให้ท่านเกิดความ
มั่นใจได้

“...เศษแก้วชิขาดคน เศษคารมชิขาดใจ...”

สูตรง่าย ๆ ก่อนขึ้นเวที

เมื่อท่านจะขึ้นเวที เป็นช่วงที่สำคัญช่วงหนึ่ง
ควรทำตามสูตรง่าย ๆ ที่ได้ผล ๓ ประการนี้

๑. ทำตัวตามสบาย อย่าเกร็ง เคร่งเครียด
ถ้าอยู่ด้านหลังเวทีที่ก่อนออกไปปรากฏตัวอาจจะลุกเดิน
ไปมาให้สบาย แกว่งแขน บิดตัว ล้างหน้าให้สดชื่น
พูดคุยกับคนอื่นตามปกติ ฯลฯ

๒. อย่าพะวงถึงแต่ตัวเอง ทำให้ว่า
ท่านกำลังจะมาพูดกับผู้ฟัง เราควรสนใจผู้ฟัง (ไม่ใช่
กลัวผู้ฟัง) อย่าไปพะวงถึงแต่ตัวเอง โน่นก็ไม่พร้อม นี่
ก็ไม่พร้อม ปวดหัว เป็นไข้ ฯลฯ จนทำอะไรไม่ถูก

๓. นึกถึงประโยคแรก ๆ เมื่อก่อนจะ

ขึ้นเวทีนั้นเป็นสถานการณ์ที่กระตุ้นขีดแล้ว จะไปมัว
นึกถึงรายละเอียดของเรื่องทั้งหมดคงจะไม่ได้
เพราะจะเกิดความวุ่นใจขึ้น สิ่งเตรียมมาก็กลายเป็น
ความไม่พร้อมไปในที่สุด การนึกถึงประโยคแรก ๆ
ให้มั่นใจ เมื่อท่านขึ้นพูดก็จะสามารถพูดต่อไปได้
ตามที่เตรียมไว้แล้ว

เทคนิคการเอาตัวรอดจากความประหม่า

ในสถานการณ์ที่ท่านจะเริ่มจะประหม่า
หรือตกอยู่ในความประหม่า ท่านจะมีวิธีในการเอา
ตัวรอดจากความประหม่าได้อย่างไร เทคนิคต่อไปนี้
ท่านสามารถนำไปใช้ได้ในทุกสถานการณ์ของการพูด

๑. หายใจลึก ๆ ลึก ๒ - ๓ ครั้ง การทำงาน
ของหัวใจจะดีขึ้น

๒. ดื่มน้ำเย็น ๆ ทำให้คอชุ่มชื้น กระปรี้กระเปร่า

๓. ล้างหน้าล้างตาให้สดชื่นแจ่มใส

๔. ปรากฏตัวอย่างสง่างาม เผย ไม่ลูกหลงจน
น่าหัวเราะ

๕. ปรับอุปกรณ์การพูด เช่น ไมโครโฟน
ให้พร้อม เพราะจะมีช่วงเวลาส่วนหนึ่งในการปรับตัว
ลดความประหม่าลง

๖. หาแนวร่วม สร้างความคุ้นเคยกับผู้ฟัง
อาจเริ่มต้นมองไปที่ผู้ฟัง ซึ่งเป็นคนที่รู้จักหรือสนิทกับ
เราก่อน อย่าคิดหลบ ผู้ฟังเป็นอันขาด

๗. เริ่มต้นด้วยเสียงดังฟังชัด ความมั่นใจ
จะเกิดขึ้น

๘. ใช้ท่าทางประกอบตามความเหมาะสม
จะช่วยลดความเกร็งกลัวและประหม่าได้

๙. ปลุกใจให้สู้ และกระตือรือร้นอยู่เสมอ

การสร้างเชื่อมั่นในการพูด เป็นปัจจัย
พื้นฐานของนักพูดที่จะขาดไม่ได้ ซึ่งแน่นอนว่า ถ้าท่าน
เชื่อมั่นบนหน้าเวที เมื่อท่านอยู่ข้างล่างก็ย่อมมีความ
เชื่อมั่นด้วยจะทำกิจการงานอะไรก็ก้าวหน้าเพราะจะมี
ความเชื่อมั่นเป็นปัจจัยเสริม ท่านอย่าเพิ่งท้อถอย

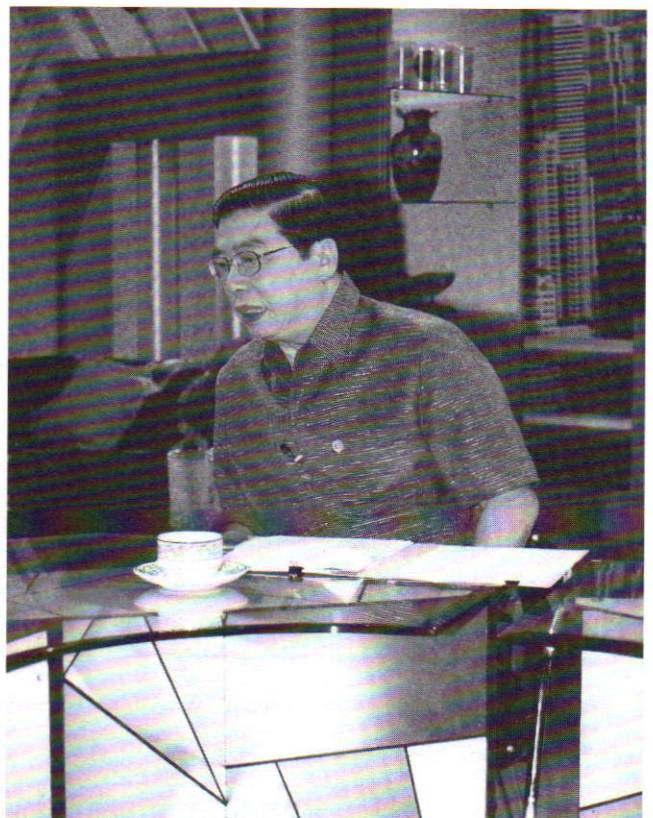
ถ้าท่านล้มเหลวในการพูด นำเอาข้อคิดเรื่องหลักการ
สร้างความเชื่อมั่นนี้ไปใช้ โอกาสแห่งความสำเร็จอยู่
ไม่ไกลเกินเอื้อม

“ความสำเร็จที่ขอลายในโลกนี้
เริ่มต้นที่ความมั่นใจในตนเอง
อยู่ที่ภาวะจิตไม่คิดแพ้
อยู่ที่ไล่ความอ่อนแอจากจิตใจ”

การพูดในโอกาสพิเศษ

การพูดในโอกาสพิเศษ แบ่งเป็น ๒ ลักษณะ
คือ

๑. พูดโดยเตรียมตัวมาก่อนล่วงหน้า
ได้แก่ การพูดที่เป็นทางการมีการกำหนดการล่วงหน้า
เช่น งานเปิดการแข่งขันกีฬา เปิดการประชุมสัมมนา
เปิดป้ายสำนักงาน ฯลฯ

๒. พูดอย่างกะทันหัน ไม่ได้เตรียมตัวมาก่อน ได้แก่ การพูดที่ไม่เป็นทางการ เช่น งานมงคลสมรส งานวันคล้ายวันเกิด งานขึ้นบ้านใหม่ ฯลฯ

การพูดอย่างกะทันหัน เป็นการพูดที่ค่อนข้างยาก ต้องอาศัยประสบการณ์ ศิลปะการพูด และการวิเคราะห์ก่อนการพูด

ข้อควรคำนึงในการพูดในโอกาสพิเศษ

๑. วัตถุประสงค์ในการจัดงาน
๒. ลักษณะการจัดงาน สถานที่ การเลี้ยงอาหาร
๓. ผู้ร่วมงานเป็นใคร รู้จักหรือศรัทธาผู้พูดมากน้อยแค่ไหน
๔. ผู้พูดเคยพูดให้ผู้ร่วมงานกลุ่มนี้ฟังมาก่อนหน้าหรือไม่
๕. ลำดับรายการของงาน
๖. เวลาที่กำหนดให้พูด
๗. เวที ระบบเสียง
๘. บรรยากาศ และความสนใจของผู้ร่วมงาน

ปัจจัยการพูดในโอกาสพิเศษ

๑. ข้อมูลเกี่ยวกับตัวเจ้าภาพและการจัดงาน
๒. ประสพการณ์การพูดในโอกาสพิเศษ
๓. แนวทางการพูด และเรื่องที่ต้องกล่าวถึง
๔. ลีลา และศิลปะการพูด
๕. ความเชื่อมั่นในการพูด
๖. กาลเทศะ

ข้อบกพร่องของการพูดในโอกาสพิเศษ

๑. พูดยาว หรือสั้นเกินไป
๒. พูดเรื่องส่วนตัวหรือเรื่องที่ไม่เกี่ยวกับงาน
๓. ใช้คำพูดซ้ำซากไม่ทันสมัย
๔. ใช้คำพูดกระทบกระเทือนเจ้าภาพ หรือผู้ร่วมงาน
๕. ขาดความรู้เรื่องราชาศัพท์ หรือคำเฉพาะ

๖. เชิญชวนดื่มถวายพระพร และดื่มถวายพรไม่ถูกต้อง

หลักการเชิญชวนดื่มถวายพระพร

สำนักพระราชวัง ได้แนะนำวาระการดื่มถวายพระพรไว้ ๕ ลักษณะ คือ

๑. งานที่จัดวันนี้ตรงกับวันสำคัญของราชสำนัก เช่น วันเฉลิมพระชนมพรรษา
  ๒. สถานที่จัดงานได้รับพระบรมราชานุญาต หรือพระบรมราชานุญาต
  ๓. คู่สมรส หรือเจ้าภาพฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง เป็นผู้รับใช้พระยุคลบาทอย่างใกล้ชิด
  ๔. งานนั้นไม่เข้าหลักเกณฑ์ ๓ ข้อแรก แต่มีประธานองคมนตรีหรือองคมนตรีไปร่วมงาน
  - ๕.แขกที่ไปร่วมงานนั้น เป็นผู้แทนต่างประเทศระดับเอกอัครราชทูต หรือการจัดงานวันชาติของสถานทูตต่าง ๆ โดยถือเป็นการอนุโลม
- อนึ่ง สำหรับงานเลี้ยงต่าง ๆ ที่เอกชนจัดขึ้น และลักษณะของงานมิได้เกี่ยวข้องกับพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวนั้น นายแก้วขวัญ วัชโรทัย รองเลขาธิการสำนักพระราชวัง ได้ชี้แจงว่า อาจจะมีการเชิญชวนให้ดื่มถวายพระพรได้ เพราะถือเป็นการแสดงความปรารถนาดี และความจงรักภักดีต่อเบื้องพระยุคลบาท แต่ควรระมัดระวังให้การดื่มถวายพระพร เป็นไปอย่างสมควรแก่พระเกียรติยศ เช่น ในงานที่เป็นระเบียบเรียบร้อย เป็นงานที่มีเกียรติ ผู้ร่วมงานแต่งกายสุภาพ สำหรับงานเลี้ยงเพื่อความสนุกสนานเฮฮาระหว่างกันโดยไม่คำนึงถึงความเป็นระเบียบเรียบร้อย ไม่สมควรที่จะมีการดื่มถวายพระพร

คำกล่าวในการดื่มถวายพระพร

“ในโอกาสอันเป็นศุภนิมิตมงคล กระผม (หรือดิฉัน) ขอเชิญชวนท่านผู้มีเกียรติโปรดดื่มถวายพระพร”

เมื่อถึงตอนนี้ทุกคนก็ลุกขึ้นถือแก้วน้ำ แล้ว
ผู้กล่าวนำถวายพระพรก็กล่าวต่อไปว่า

“ข้าพระพุทธเจ้าขออัญเชิญคุณพระศรี
รัตนตรัย และพระสยามเทวาธิราช จงดมครอง
ให้ฝ่าละอองธุลีพระบาท และพระราชวงศ์จรงทรง
เกษมสำราญ มีพระชนมายุยืนนาน เพื่อเป็น
มิ่งขวัญแก่พสกนิกรไปชั่วกาลนาน ด้วยเกล้า
ด้วยกระหม่อม ขอเดชะ”

แล้วทุกคนดื่มถวายพระพร จึงนั่งลงได้
โดยไม่ต้องมีเพลงมหาฤกษ์หรือเพลงสรรเสริญ
พระบารมี หรือเปล่งเสียงไชโยโดยสิ้นเชิง

อนึ่ง นายแก้วขวัญ วัชโรทัย รองเลขาธิการ
สำนักพระราชวัง ได้ชี้แจงว่า การดื่มแชมเปญอำนวยพร
หรือถวายพระพรเป็นขนบประเพณีที่ปฏิบัติกัน
ในสังคมของโลกเกือบจะทั่วไป และไทยเราก็คือเป็นแบบ
อย่างการปฏิบัติมานานตั้งแต่รัชกาลที่ ๔ หรือที่ ๕
แต่โดยเหตุที่แชมเปญเป็นของหายากในเมืองไทย
ทั้งราคาก็แพงมากในบางสังคมจึงใช้เครื่องดื่มที่พอจะ
หาใช้แทนกันได้ การดื่มแชมเปญจึงกลายเป็นดื่มสุรา
หรือเบียร์ แต่ก็ถือว่าเป็นการดื่มถวายพระพรด้วย
ความจงรักภักดีเช่นกัน เพราะค่าอยู่ที่น้ำใจอัน
แสดงออกซึ่งความภักดีมีใช้ค่าของเครื่องดื่ม

หลักการดื่มอวยพร

๑. เป็นการดื่มเพื่ออวยพร และแสดงความ
ยินดีกับเจ้าภาพหรือคู่บ่าวสาว

๒. ผู้นำดื่มอวยพร ควรเป็นคนที่มีเกียรติ
ซึ่งขึ้นกล่าวเป็นคนแรก

๓. ไม่ควรดื่มกันอย่างพร่ำเพรื่อ

๔. ใช้ถ้อยคำที่สุภาพ เหมาะสม ไม่ควร
ยกยอกันจนเกินความเป็นจริง

ขั้นตอนการกล่าวอวยพรทั่วไป

๑. แสดงความยินดีต่อเจ้าภาพ
๒. กล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดกับเจ้าภาพ
๓. พูดถึงความดีของเจ้าภาพ
๔. ให้โอวาท และข้อคิด
๕. อวยพร

เคล็ดลับการเตรียมพร้อม และเอาตัวรอด

๑. เตรียมตัวเตรียมใจให้พร้อมเสมอ คิดไว้
ก่อนว่าอาจจะเป็นเรา
๒. ฟังคนอื่นพูด เพื่อเก็บตัวอย่างการพูดไว้
เป็นแนวทาง
๓. ควบคุมสมาธิ และความประหม่าตื่นเต้น
๔. นึกถึงประโยคแรก ๆ
๕. กล่าวประโยคแรกอย่างถูกต้อง และให้มี
พลังน้ำเสียง

แนวทางการพูดในโอกาสพิเศษ

๑. กล่าวอวยพรคู่สมรส

- แสดงความยินดีในความรักของ
คู่บ่าวสาว
- กล่าวถึงความดีของคู่บ่าวสาว
- ชี้ความสำคัญ และความหมายของ
ชีวิตสมรส
- แนะนำหลักการดำเนินชีวิตคู่ หรือ
ธรรมชาติของการครองเรือน
- อวยพร

๒. กล่าวอวยพรวันคล้ายวันเกิด

- กล่าวถึงการรู้จักมักคุ้นกับเจ้าภาพ
- พูดถึงความดี และความสำเร็จใน

“ถ้าจะอยู่ อยู่ให้ เขาไว้จิต ถ้าจะไป ไปให้มิตร เขาคิดถึง”

- ชีวิตของเจ้าภาพ
- การเป็นตัวอย่างที่ดีแก่บุตรหลานและผู้อื่น
- อวยพรให้อายุยืนนาน

๓. กล่าวอวยพรขึ้นบ้านใหม่

- กล่าวถึงความสุขสบายในการมีบ้านเรือนเป็นหลักฐาน
- ชื่นชมในความสามารถก่อร่างสร้างตัวของเจ้าภาพ
- แสดงถึงความมั่นคง ความสำเร็จในชีวิต
- อวยพร

๔. กล่าวอวยพรเปิดกิจการใหม่

- แสดงความยินดีในความสำเร็จของการเปิดกิจการใหม่
- กล่าวถึงความดีของเจ้าภาพ
- ความเจริญก้าวหน้าของธุรกิจ
- การเป็นตัวอย่างที่ดีแก่บุตรหลานและผู้อื่น
- ยินดีให้การสนับสนุนกิจการ
- อวยพร

๕. กล่าวอวยพรในการเดินทางไปรับตำแหน่งใหม่

- ยินดีที่ได้รับตำแหน่งใหม่
- ชื่นชมในความสามารถและผลงาน
- ความเป็นผู้มีมนุษยสัมพันธ์และไมตรีจิต
- ความรักและอาลัย
- อวยพรให้เจริญก้าวหน้า และเดินทางโดยสวัสดิภาพ

๖. กล่าวต้อนรับในโอกาสรับตำแหน่งใหม่

- ผู้กล่าว กล่าวในฐานะอะไร
- ยินดีต้อนรับด้วยความเต็มใจ

- สรรเสริญถึงชื่อเสียงและคุณงามความดี
- ปวารถาตัวในการร่วมมือกันทำงาน
- มอบของที่ระลึก

๗. กล่าวอวยพรในวันขึ้นปีใหม่ วันสงกรานต์

- กล่าวถึงชีวิตที่ผ่านมาด้วยดี
- การเริ่มต้นสิ่งใหม่ในปีใหม่
- การดำเนินชีวิตที่ประสบความสำเร็จ
- อวยพรปีใหม่

๘. กล่าวต้อนรับผู้มาเยือน

- ยินดีที่มีโอกาสต้อนรับ
- เล่าประวัติโดยสังเขปของหน่วยงานและงาน
- แนะนำให้รู้จักซึ่งกันและกัน
- เสนอตัวให้บริการและการอำนวยความสะดวก
- มอบของที่ระลึก (ถ้ามี)

๙. กล่าวมอบรางวัล

- ชื่นชมในความสามารถและความสำเร็จของผู้ได้รับรางวัล
- อธิบายความหมายของรางวัล
- มอบรางวัล สัมผัสมือ และปรบมือให้เกียรติ

๑๐. กล่าวต้อนรับสมาชิกใหม่

- ยินดีต่อการเป็นสมาชิกใหม่
- ชี้แจงประโยชน์ที่สมาชิกใหม่จะได้รับ
- อธิบายหน้าที่และความรับผิดชอบของสมาชิก
- อวยพรให้ประสบความสำเร็จ
- มอบสิ่งที่เป็นสัญลักษณ์ของการเป็น

สมาชิก สัมผัสมือ และปรบมือ

๑๑. กล่าวคำอาลัยในงานศพ

- ความรู้สึกเสียใจจากการจากไปของผู้ตาย
- ความรู้สึกมักคุ้นกับผู้ตาย
- คุณงามความดีของผู้ตายที่สั่งสมไว้
- การเป็นที่พึ่งของบุตรหลาน บริวาร
- กล่าวคำอาลัยและขอให้ดวงวิญญาณของผู้ตายไปสู่สุคติ

๑๒. กล่าวแนะนำผู้พูด ผู้บรรยาย องค์ปาฐก

- ความสำคัญของเรื่องที่จะพูด
- ประโยชน์ที่ผู้ฟังจะได้รับ
- ประวัติของผู้พูด ควรเป็นประวัติที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่พูดและไม่ยาวเกินไป
- ประกาศชื่อ และเรียนเชิญผู้พูดขึ้นพูด

๑๓. กล่าวปราศรัยในโอกาสรับ ตำแหน่งใหม่

- ขอบขอบคุณที่ได้รับการต้อนรับเป็นอย่างดี
- ยินดีที่ได้ทำงานร่วมกัน
- กล่าวถึงนโยบายหรือหลักการทั่วไป
- ชมเชยในผลงานของผู้รับตำแหน่งคนเก่า
- ให้คำมั่นสัญญาว่าจะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริตและเต็มความสามารถ
- ขอความร่วมมือจากผู้ร่วมงานทุกท่าน

๑๔. กล่าวปราศรัยในโอกาสเดินทาง ไปรับตำแหน่งใหม่

- ขอบขอบคุณในคำอวยพร

- รู้สึกใจหายที่ต้องจากไปรับตำแหน่งใหม่
- ขอบคุณในความร่วมมือด้วยดีในขณะปฏิบัติหน้าที่
- ให้คำมั่นในการรักษาความดี และไม่ลืมผู้ร่วมงานเก่า
- อวยพรตอบ

๑๕. การกล่าวตอบรับพรและ ขอบคุณ เจ้าบ่าว-เจ้าสาว

- ขอบคุณผู้มีเกียรติ ผู้บังคับบัญชา และผู้ร่วมงาน
- ยืนยันจะปฏิบัติหน้าที่ของสามีหรือภรรยาที่ดี
- ให้สัญญาที่จะปฏิบัติตามคำอวยพรและคำแนะนำ
- อวยพรตอบ

เจ้าภาพ งานมงคลสมรส

- ขอบคุณที่ได้รับเกียรติจากผู้มีเกียรติทุกท่าน
- ขออภัยในความบกพร่องของงาน
- อวยพรตอบ

เจ้าภาพงานอื่นๆ

- ขอบคุณที่ได้รับเกียรติจากผู้ร่วมงาน
- ให้คำมั่นในการรักษาความดี และปฏิบัติตามคำแนะนำ
- อวยพรตอบ

“ขอให้คู่สมรสในวันนี้

จงอยู่ดีกินดีมีลาภผล

นึกถึงโดยขอให้ได้ตั้งใจดล

สุขเกษมเปรมกมล ตราบชั่วกัลป์”

“...ความผิดพลาดคือบทเรียน ความพากเพียรคือชัยชนะ...”

งานมงคลสมรสในวันนี้
ได้ฤกษ์ยามยามดีพิเศษ
ฟ้าประทานน้ำสัจจล้นมาพรม
ให้ถาวรรับสมรสสมฤทัย

เป็นเนื่อบุญเคยหนุนแต่ปางบรรพ์
จึงผูกพันมั่นสมศรีรักสดีใจ
เหมือนกิ่งทองใบหยกปกคลุมใจ
ขออวยชัยให้รักยืนยืนนิรันดร์

พรหมลิขิตดลใจให้มาพบ
ได้ประสปรักแท้ไม่แปรผัน
ดั่งหงส์ทองมอกรฟ้าพาคู่กัน
ร่วมสุขสันต์วันหวานชื่นคืนวิวาห์

_____ กับ _____ ได้สมมาตร
เพราะบุพเพสันนิวาสปรารถนา
ให้ชีวิตรักยั่งยืนขึ้นอุรา
ดุดาราพรสวรรค์ลิขิตวาสน์

เสียงระฆังประสานก้องวานแว่ว
ว่าเนื้อคู่กันแล้วมีแคล้วได้
งานมงคลจึงเกิดนิรันดร์
รักจากใจคงอยู่เป็นคู่กัน

มาลัยของคล้องชีวิตวันสมรส
พรหมลิขิตกำหนดให้เป็นคู่ขวัญ
ขอทั้งสองครองคู่อยู่ร่วมกัน
ตราบชีวิตแก่เฒ่าถือนิรันดร์

แสงเทียนทองส่องประกายพรายระยิบ
พรายประดับดุจดาราภาส
เหมือนร่วมกันเป็นสักขีร่วมดีใจ
ขอเทียนชัยนำทางสุขทุกคืนวัน

การสร้างบรรยากาศในการพูด

ผลการสำรวจพบว่า ตามปกติของการพูด การสอน การบรรยายทั่ว ๆ ไป ผู้ฟังมักจะให้ความสนใจติดตามฟังการพูดอยู่ในช่วง ๑๐ - ๑๕ นาทีแรกของการพูดเท่านั้น ส่วนการพูดต่อจากนั้น ถ้าไม่มีสิ่งใดดึงดูดใจของผู้ฟัง ผู้ฟังก็มักจะละทิ้งการฟัง หรือหมดสมาธิในการฟังโดยสิ้นเชิง เรามักพบกันบ่อยๆ ว่าผู้พูดบางคนพูดไปได้สักพักหนึ่ง ผู้ฟังจะเริ่มเคลิ้มหลับ แสดงอาการง่วงเหงาหาวนอน ในทางตรงกันข้ามผู้พูดบางคนแม้จะพูดไปนานสักแค่ไหนก็ตาม ผู้ฟังก็ยังเอาใจใส่จดจ่อสนใจการพูดโดยตลอด สนุกสนานเฮฮาไม่มีใครนอนหลับ

สาเหตุสำคัญที่ทำให้ผู้ฟังไม่อยากรติดตามฟัง ต่อไปนี้คือ

๑. เรื่องที่พูดนั้นขาดเนื้อหาสาระ ไม่เป็นที่น่าสนใจเข้าตำราพูดแบบ “น้ำท่วมทุ่ง” ผู้ฟังจะรู้สึกผิดหวังอย่างมาก ถ้ามีความตั้งใจเตรียมการมาฟังเรื่องที่พูดนั้นโดยเฉพาะ แต่เมื่อฟังแล้วมีความคาดหมายไปจากความตั้งใจ ทำให้เกิดความรู้สึกเสียเวลาขึ้นมาทันที

๒. ผู้ฟังขาดความศรัทธาในตัวผู้พูด เช่น พูดในเรื่องที่ขัดกับความรู้สึกนึกคิดของผู้ฟัง หรือผู้ฟังไม่แน่ใจว่าผู้พูดจะมีความรู้ ความสามารถที่จะพูดในเรื่องนี้ได้หรือไม่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าผู้พูดเกิดความผิดพลาดในการพูดตอนแรกๆ ยังเป็นการสนับสนุนสมมติฐานในทางลบของผู้ฟังมากยิ่งขึ้น

๓. ขาดบรรยากาศในการพูด ทั้งที่เรื่องที่พูดนั้นมีเนื้อหาสาระเป็นประโยชน์ให้ความรู้แก่ผู้ฟัง แต่ผู้พูดขาดศิลปะในการพูด พูดแบบเนือย ๆ ช้า ๆ ยืดเยื้อ ไม่มีถ้อยคำหรือขาดคำพูดที่ทำให้สนุกสนาน

ตื่นเต้น ผู้ฟังก็จะเริ่มเบี่ยงเบนความสนใจจากการฟังไปเป็นการหลับ หรือสนใจนึกคิดในเรื่องอื่นแทน

จากสาเหตุทั้ง ๓ ประการดังกล่าวนี้ เป็นอุปสรรคสำคัญ อันมีผลให้การพูดในครั้งนั้นประสบความล้มเหลวไม่ก่อให้เกิดความประทับใจแก่ผู้ฟังประการใด โดยเฉพาะอย่างยิ่งสาเหตุประการที่ ๓ มักเกิดขึ้นอยู่เสมอ นักพูดที่ดีพึงตระหนักไว้เสมอว่า “ในขณะที่ผู้ฟังต้องการฟังเนื้อหาวิชาการ บรรยายภาคความสนุกสนานเป็นปัจจัยสำคัญที่ต้องประกอบอยู่ในการพูดนั้นด้วยเสมอ”

“วันเอ๋ยวันนี้
เป็นวันที่สำคัญกว่าวันไหน
วันพรุ่งนี้ มะรืนนี้ได้อย่างไร
ก็ยังไม่สำคัญเท่าวันนี้”

สัญญาณการขาดบรรยากาศ

การพูดในทุกครั้ง ถ้านักพูดรู้หลักการวิเคราะห์ผู้ฟังฟังต้องสังเกตสัญญาณซึ่งเตือนให้รู้ว่าการพูดในครั้งนั้นขาดบรรยากาศหรือไม่ ลักษณะของผู้ฟังต่อไปนี้เป็นสัญญาณเตือนให้ผู้พูดรู้ว่าขาดบรรยากาศในการพูด

๑. มีความตึงเครียด การแสดงอาการตึงเครียดต่างจากอาการสนใจ การสนใจฟังจะแสดงอาการต้อนรับ หรือรับรู้ เช่น พยักหน้า ยิ้มรับ หัวเราะ ขมวดคิ้ว สงสัย ฯลฯ ส่วนอาการตึงเครียด คืออาการที่ผู้ฟังนั่งเฉยๆ ไม่มีอาการตอบรับ ไม่ยิ้มแย้ม สีหน้าอาการบอกละเลยไม่รับ ถอนหายใจเป็นครั้งคราว ฯลฯ ถ้าผู้ฟังมีอาการตึงเครียดแสดงว่าผู้ฟังไม่สามารถรับรู้ในเรื่องที่พูดนั้นได้ รับฟังไปแล้วก็ผ่านไป เนื่องจากใจไม่เปิดรับในการฟัง

“ความสำเร็จที่ฉับพลันในโลกนี้ เริ่มต้นที่ความมั่นใจในตนเอง
อยู่ที่ภาวะจิตใจไม่คิดแพ้ อยู่ที่ไล่ความอ่อนแอจากจิตใจ
ถ้าท่านคิดว่าอยู่ต่ำหรืออย่าแย เป็นของแน่ท่านจะต่ำเกินคำไข
ท่านต้องคิดอยู่สูงเพื่อจิตใจ ให้ก้าวไกลทุกทางรับรางวัล”

๒. อิริยาบถส่อไปในทางเบื่อน่าย

เช่น ตามปรกติผู้ฟังมักจะนั่งตัวตรง สนใจฟัง หรือวางแขนบนโต๊ะยื่นตัวมาข้างหน้าเล็กน้อยแสดงอาการรับรู้อาถั่วผู้ฟังรู้สึกเบื่อน่ายจะเปลี่ยนอิริยาบถไปต่างๆ กัน เช่น เอนตัวไปข้างหลังเอาศีรษะพิงพนักเก้าอี้ เอียงตัวเท้าคางฟัง นั่งหวาดหรือตาเหม่อลอย เอนตัวไปข้างหน้าจนเกือบจะพุดลงกับโต๊ะหรือนั่งก้มหน้า ฯลฯ สัญญาณเช่นนี้แสดงว่าผู้ฟังเริ่มเบื่อน่ายมากแล้ว

๓. หันไปสนใจสิ่งอื่น ผู้ฟังเริ่มละทิ้งการฟังหันไปมองนอกห้องหรือจับจ้องสิ่งอื่น บางครั้งก็หันไปคุยกับคนที่อยู่ใกล้ ๆ ไม่ได้สนใจการฟังแสดงว่าผู้ฟังหมดสมาธิในการฟัง

๔. มีคนนั่งหลับ ในขณะที่คนอื่นพยายามฝืนใจฟังอยู่โดยเฉพาะคนนั่งด้านหน้าหลับไม่ได้เพราะเกรงจะเสียมารยาท แต่บางคนนั่งนิ่งไม่มีการไหวตัวแต่หลับตา บางคนใส่แว่นตาสีเข้ม เมื่อหลับตาผู้พูดก็ดูไม่ออกว่าหลับหรือไม่ ถ้ามีคนนั่งหลับหลายคนแสดงว่าการพูดในขณะนั้นขาดบรรยากาศที่ดีโดยสิ้นเชิง

นักพูดที่ดีมีประสพการณ์ จะปรับวิธีการพูดใหม่ โดยใช้วิธีการพูดจุดประกายความสนใจของผู้ฟังอีกครั้งหนึ่งด้วยการสร้างบรรยากาศในการพูด

คุณลักษณะของนักพูดสร้างบรรยากาศ

นักพูดที่มีความสามารถสร้างบรรยากาศได้ต้องมีคุณสมบัติที่สำคัญดังนี้

๑. เป็นคนรอบรู้ หมั่นสังเกต จดจำ ปรับตัวตัวเองให้เป็นคนทันสมัย ทันเหตุการณ์อยู่เสมอ คนที่ปล่อยสิ่งต่างๆ ที่ผ่านเข้ามาในชีวิตให้ลวงเลยไปโดยไม่สนใจ จะรู้สึกเสียดายในภายหลัง ข้อมูลหรือวัตถุดิบ

เหล่านี้มีประโยชน์อย่างมาก นำมาเสริมสร้างในการสร้างบรรยากาศก่อให้เกิดความสนใจของผู้ฟังได้

๒. มีไหวพริบปฏิภาณที่ฉับไว แก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้อย่างฉับพลัน ลักษณะของคนที่มีไหวพริบดี คือ คนที่รับรู้เรื่องเข้าใจได้เร็วนั่นเอง

๓. เป็นคนร่าเริง ยิ้มแย้มแจ่มใส ไม่ตกเป็นทาสของความทุกข์ ความวิตกกังวล การเป็นคนร่าเริงย่อมหมายถึง สมถะและความคิดแจ่มใส คิดอะไรได้เร็ว ส่วนคนที่ม่แต่ความทุกข์ วิตกกังวล มันสมองและความคิดจะช้า คิดอะไรไม่ออก นักพูดบางคนอาจมีเรื่องที่เป็นขนวนให้อารมณ์ขุ่นมัวแต่เมื่อบนเวทีมีการพูดก็สามารถควบคุมอารมณ์นั้นได้ ตัดความขุ่นมัวของอารมณ์ได้อย่างหมดสิ้น ปรากฏแต่ความยิ้มแย้มแจ่มใส มีผลให้ผู้ฟังยิ้มแย้มแจ่มใสตามผู้พูดไปด้วย

๔. ปรับตัวได้เหมาะสมในทุกสถานการณ์ของการพูด การพูดในแต่ละแห่งแต่ละสถานที่มีความแตกต่างกัน โดยเฉพาะสถานการณ์ของการพูดปรับเปลี่ยนอยู่เสมอ นักพูดที่ดีควรปรับตัวเองให้เข้ากับสถานการณ์นั้นได้อย่างผสมกลมกลืน ไม่ใช่เตรียมอย่างไรก็ต้องพูดอย่างนั้น บางครั้งเปลี่ยนแปลงหรือเพิ่มเติมเพื่อให้เกิดความเหมาะสมและได้บรรยากาศ

๕. มองโลกในแง่ดี ไม่เห็นอะไรเป็นสิ่งที่เลวร้ายไปหมด สนใจในแง่ที่เป็นความดี ตัดแ่งที่เลวร้ายทิ้งไป จิตใจจะเปิดรับสถานการณ์ต่างๆ ได้เสมอ

๖. ไม่ทำตนเป็นคนมีปัญหา วางตัวแบบสบายๆ เข้าได้กับทุกชนชั้นวรรณะ ควรยึดหลัก “พยายามให้เป็นง่าย” จะเสริมสร้างพลังใจและเกิดความพยายาม คนที่เห็นว่าอะไรก็เป็นปัญหาไปหมด ทำเรื่องง่ายให้เป็นยาก เป็นคุณลักษณะในทางลบ

“คำโบราณท่านว่า
เอาเงินจ้าง

เหล็กแข็งกระด้าง
อ่อนตามความประสงค์”

ของนักพูดสร้างบรรยากาศ

ผู้พูดท่านใดที่มีคุณลักษณะเหล่านี้อยู่แล้ว ควรนำมาใช้ทุกครั้งที่ในการพูด ส่วนผู้พูดท่านใดที่ขาด คุณลักษณะเหล่านี้ควรเสริมสร้างขึ้นมาให้ติดประจำ ตัวตลอดไป

“...ผู้นำยิ่งใหญ่ คือผู้รับใช้ที่แท้จริง...”

ยุทธวิธีในการสร้างบรรยากาศ

หลักในการสร้างบรรยากาศที่สำคัญมี ๒ วิธี คือ

๑. จุดประกายความสนใจของผู้ฟัง
๒. สร้างอารมณ์ขัน

๑. การจุดประกายความสนใจของผู้ฟัง

๑.๑ ดึงผู้ฟังเข้ามามีส่วนร่วม เช่น การถามคำถามอย่างเป็นกันเอง ผู้ฟังซึ่งถูกถามจะสนใจ หันเห ความสนใจจากสิ่งอื่นมาฟังการพูดต่อทันที คนที่กำลังง่วงเหงาหาวนอนจะตื่นขึ้นมาฟังอีกครั้งหนึ่ง เป็นการกระตุ้นประสาทของผู้ฟังนั่นเอง นอกจากนั้น อาจใช้การกระเข้าผู้ฟัง สบสายตาหรือพูดเรื่องที่ เกี่ยวข้องกับผู้ฟังคนใดคนหนึ่งที่กำลังมีอาการง่วง หรือหมดสมาธิในการฟัง

๑.๒ ยกเหตุการณ์ที่กำลังได้รับความสนใจ มาพูด ด้วยการดัดแปลงเรื่องราวหรือเหตุการณ์นั้น ให้สอดคล้องกับเรื่องที่กำลังพูด

๑.๓ ใช้พลังน้ำเสียงปลุกผู้ฟัง บางครั้งผู้พูด พูดไปเรื่อย ๆ ไม่มีการเน้นน้ำเสียง ยิ่งพูดไปนาน ๆ ผู้ฟังจะรู้สึกเคยชินกับระดับเสียงในขณะนั้นทำให้ผู้ฟัง มีความเลือนลอยในการฟัง การรับรู้ของผู้ฟังจะหมด

ไปโดยไม่รู้สึกตัว ด้วยอาการเคลิ้มหลับ หรือหลับใน ถ้าใช้การเพิ่มพลังน้ำเสียงให้ดังขึ้นเป็นบางขณะอาจ จะปลุกผู้ฟังให้กลับเข้าสู่การฟังได้ บางครั้งอาจใช้วิธี เจียบเสียงไปเฉย ๆ สักครู่หนึ่งผู้ฟังจะรู้สึกแปลกใจ ว่าเกิดอะไรขึ้น การใช้วิธีนี้ก็คือการปรับเปลี่ยนความ จำเจในการฟังนั่นเอง

๑.๔ เปลี่ยนอิริยาบถในการพูด ในกรณีที่ ยืนพูดและไม่โครโฟนมีสายยาวเพียงพอ ผู้พูดอาจใช้ วิธีเดินถือไมโครโฟนเข้าไปใกล้ ๆ ผู้ฟัง หรือเดินไป ทางซ้าย ทางขวา เป็นการเปลี่ยนอิริยาบถในการพูด ใช้วิธีนี้เพียงระยะสั้น ๆ พอผู้ฟังหันมาสนใจ และ บรรยากาศดีขึ้นก็กลับมายืนที่เดิม วิธีการนี้จะเกิด ความเป็นกันเองกับผู้ฟังมากยิ่งขึ้น

๒. การสร้างบรรยากาศด้วยอารมณ์ขัน

วิธีการสร้างบรรยากาศด้วยอารมณ์ขัน เป็น วิธีการที่ค่อนข้างจะได้ผลมากที่สุด เทคนิคในการ สร้างอารมณ์ขันที่ประสบผลสำเร็จ คือ

๒.๑ หักมุมการพูดอย่างได้จังหวะ การพูด หักมุมเป็นสิ่งที่ผู้ฟังคาดไม่ถึง โดยเริ่มเรื่องจากจุด หนึ่งพาผู้ฟังให้เข้าใจไปยังอีกจุดหนึ่งแล้วจบด้วยการ หักมุมกลับมาเป็นอย่างอื่น การหักมุมที่ได้ผลก็ เหมือนกับการเปิดเผยตอนสำคัญนั่นเอง ต้องอาศัย จังหวะการหักมุมเมื่อผู้ฟังมีอารมณ์ร่วมติดตามมา ตลอดและพลิกเรื่องกลับเฉลยไปอีกแนวหนึ่งในทันที

๒.๒ มีลูกเล่น ลูกหยอด สอดแทรกตาม สมควร ลูกเล่น ลูกหยอด หมายถึง ถ้อยคำที่เกินเลย ออกไปจากประโยคหรือคำพูดเดิม แต่ถ้อยคำที่ฟัง แล้วเกิดความสนุกสนานหรือทวนความหมายของ ถ้อยคำหรือประโยคเดิม การใช้ลูกเล่น ลูกหยอด มัก

“อันวาทาชาตินี้เป็นเอก
ต้องพูดให้สนุกสุขสมปอง

จะปลุกเสกให้คนชอบตอบสนอง
ขอรับรองสำเร็จกิจพิชิตชัย”

เกิดจากปฏิภาณของผู้พูดในขณะที่คิดหรือตีความหมายของถ้อยคำที่พูดมานั้นไปในมุขกลับ การพูดให้คิดได้หลายแง่หลายมุม แต่มีทางออกที่สุภาพไม่หยาบโผน ก็คือเป็นลูกเล่นลูกหยอดได้เช่นกัน

๒.๓ ใช้ลีลา ทำทาง น้ำเสียง ประกอบ มักจะพบกันอยู่บ่อย ๆ ว่าผู้พูดหลายคนพูดในเรื่องราวเดียวกัน แต่ความสนุกสนาน ความน่าสนใจแตกต่างกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับวิธีการในการพูดนั่นเอง ผู้พูดซึ่งใช้ลีลา ทำทาง น้ำเสียง ประกอบอย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับเรื่องราว ย่อมสร้างความสนุกสนานและน่าสนใจมากกว่า

๒.๔ เล่าตัวอย่างหรือเรื่องราวที่สนุกสนาน การใช้วิธีการนี้จะได้ผลมากถ้าได้กลิ่นกรองตัวอย่างหรือเรื่องราวแล้วว่าสนุกสนานจริง ๆ เหมาะสมกับสถานการณ์ ผู้ฟังฟังแล้วเข้าใจง่าย ผู้พูดพึงระมัดระวังว่าถ้าเรื่องราวหรือตัวอย่างไม่ชวนสนุกสนานจริง ควรจะรับหรือเปลี่ยนแปลงไปเป็นเรื่องราวอื่นจะดีกว่า ตัวอย่างและเรื่องราวที่ยกมาเล่านี้ต้องหลีกเลี่ยงไม่ให้ซ้ำกับที่คนอื่นพูดไปแล้ว หรือผู้ฟังเคยฟังมาแล้ว มิเช่นนั้นจะเข้าตำรา “เอามะพร้าวห้าวมาขายสวน”

๒.๕ แกล้งใช้คำแปลก ๆ เชย ๆ ในบางครั้ง ผู้พูดอาจแกล้งพูดผิดพลาดไปโดยไม่ตั้งใจ จังหวะ

ที่พูดผิดพลาดนั้นต้องเว้นช่องให้ผู้ฟังตามทันด้วย ถ้าผู้ฟังตามไม่ทันก็หมดความหมาย การพูดผิดพลาดอย่าใช้บ่อยครั้งมากจนผู้ฟังรู้สึกรำคาญหรือหมดศรัทธา อาจกลับเป็นผลในทางลบได้ คำพูดแปลก ๆ เชย ๆ นั้นหมายถึง คำพูดที่ผู้ฟังไม่เคยได้ยินมาก่อน หรือถึงเคยได้ยินก็ไม่เห็นว่าผู้พูดจะนำขึ้นมาพูดเป็นการพูดแบบเชย ๆ ล้าสมัย นั่นเอง

๒.๖ เสียดสีตัวเอง ผู้พูดบางคนมีจุดเด่นที่ผู้ฟังโดยส่วนใหญ่ทราบกันดี ก็สามารถยกจุดเด่นขึ้น

มาพูด หรือพาดพิงถึงเพื่อให้เกิดความสนุกสนานได้ เช่น หัวล้าน ผิดคำ อ้วน ผอม สูง เตี้ย ฯลฯ การเสียดสีตัวเองไม่มีผลเสียต่อผู้ฟัง ฟังระมัดระวังอย่าปฏิบัติในทางตรงกันข้ามกัน คือ เสียดสีผู้ฟังในลักษณะดังกล่าวนี้จะเกิดผลเสียและทำให้ผู้ฟังรู้สึกเสียหน้า

ข้อเตือนใจในการสร้างบรรยากาศในการพูด

๑. อย่าพูดเรื่องสัปดน หยาบโยน หรือตลกต่ำจนเกินไป การพูดเรื่องประเภทนี้ไม่เหมาะสมในการพูดต่อที่ชุมนุมชน แทนที่ผู้ฟังจะรู้สึกสนุกสนานกลับเกิดความรู้สึกในทางตรงกันข้าม คือ หมดศรัทธาในตัวผู้พูดและเป็นเหตุให้เสียบรรยากาศในการพูดได้

๒. รู้จักกาลเทศะ การทำให้เกิดความสนุกสนานนั้น ต้องยึดหลักความเหมาะสมในเรื่องของกาลเทศะด้วย เช่น บางกรณีการพูดต้องเป็นเรื่องจริงจังหรือเป็นงานเป็นการก็ไม่ควรไปพูดให้สนุกสนานเสียบรรยากาศและจุดประสงค์ในการพูด นักพูดสร้างบรรยากาศที่ดีพึงวิเคราะห์ในเรื่องนี้ให้มากจะเป็นการรักษาเกียรติภูมิและความศรัทธาในตัวผู้พูด

๓. ระมัดระวังอย่าให้ผู้อื่นเสียหน้า ผู้พูดบางคนไม่ระวังในเรื่องนี้พูดไปโดยไม่ยั้งคิดเพียงเพื่อให้เกิดความสนุกสนานเท่านั้น แต่ผลอีกด้านหนึ่งก็คือทำให้คนบางคน หรือบางกลุ่มเสียหน้า การพูดในลักษณะนี้มีได้ก่อให้เกิดผลในทางบวกต่อผู้พูดเลยแต่เกิดผลในทางลบต่อตัวผู้พูดอย่างมหันต์

๔. อย่าพูดไปหัวเราะไป การพูดไปหัวเราะไปเหมือนกับทำหน้าที่เป็นผู้ฟังเสียเอง ความสนุกสนานจะลดลงอย่างมาก ผู้ฟังเมื่อฟังแล้วก็ไม่อยากหัวเราะเพราะผู้พูดหัวเราะนำมาก่อนแล้ว ผู้ฟังจะนั่งฟังเฉย ๆ นักพูดสร้างบรรยากาศที่ดีต้องทำลักษณะที่

เรียกว่า “หน้าตาย” ปล่อยให้ผู้ฟังหัวเราะเอง หรืออาจหัวเราะ เสริมตามผู้ฟังเป็นบางครั้ง นอกจากนี้แล้วไม่ควรบอกกับผู้ฟังไว้ล่วงหน้าว่าเรื่องที่จะพูดเป็นเรื่องสนุกสนานฟังแล้วจึงหัวเราะผู้ฟังจะมีปฏิกิริยาตอบโต้ทันทีที่มีผลให้การเล่าหรือการพูดลุ่มเหลวได้

๕. หมั่นสังเกตปฏิกิริยาผู้ฟัง สังเกตว่าผู้ฟังสนุกสนานตามที่ต้องการหรือไม่ บางครั้งผู้พูดพูดในเรื่องที่ผู้ฟังฟังแล้วไม่รู้เรื่องมีเฉพาะผู้พูดเท่านั้นที่รู้เรื่องในลักษณะนี้จะไม่เกิดประโยชน์เลย ควรตัดออกเสียและอีกประการหนึ่งการพูดกระทบกระเทือนถึงสถาบันที่ผู้ฟังเคารพ ศรัทธาเลื่อมใส อาจทำให้ผู้ฟังเกิดความไม่พอใจ และเสียความรู้สึก ต้องสังเกตจุดนี้เป็นประการสำคัญ

บางท่านมีความคิด ความเข้าใจ การพูดที่น่าสนใจมีความสนุกสนานเฮฮานั้น เป็นพรสวรรค์ประจำตัวของนักพูดคนนั้น ๆ ไม่สามารถเสริมสร้างขึ้นมาได้ ความคิดความเข้าใจเช่นนี้ไม่ถูกต้อง ผู้พูดทุกคนมีความสามารถในการสร้างบรรยากาศในการพูดได้ ถ้าหมั่นฝึกฝน สังเกต จดจำ และนำหลักการดังนี้เสนอแนะมาแล้วนี้ไปประยุกต์ใช้ ประสบการณ์และระยะเวลาที่พอเหมาะจะช่วยให้ท่านเป็นนักพูดที่มีบรรยากาศในการพูดดีคนหนึ่ง

หลักมนุษยสัมพันธ์

มนุษยสัมพันธ์ (มนุษย์+สัมพันธ์) เป็นวิชาที่ว่าด้วยการอยู่ร่วมกันและการทำงานร่วมกันอย่างมีความสุข

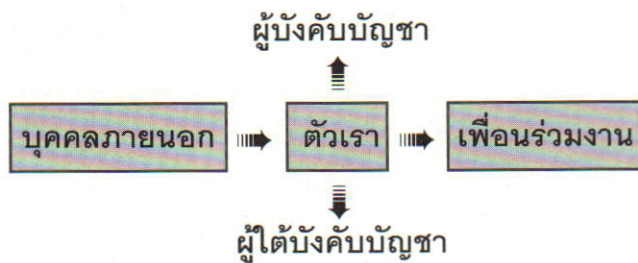
ในระหว่างการทำงาน เราต้องติดต่อหรือทำงานร่วมกันกับผู้อื่นหลายคน จำเป็นต้องรู้จักและ

“ทะเลสาบต้องมีคลื่น ชีวิตจะราบรื่นต้องมีอุปสรรค”

ใช้หลักมนุษยสัมพันธ์ในการทำงานซึ่งจะช่วยให้การทำงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสบผลสำเร็จได้โดยง่าย นอกจากนั้นมนุษยสัมพันธ์ยังเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างทีมงานที่แข็งแกร่งอีกด้วย

ความสัมพันธ์ในการทำงาน

การใช้หลักมนุษยสัมพันธ์จึงเป็นเรื่องของตัวเราที่จะต้องปรับตัวให้เข้ากับคนทั้ง ๔ กลุ่มนี้ให้ได้

ความแตกต่างของมนุษย์

มนุษย์แต่ละคนมีความแตกต่างกัน การใช้หลักมนุษยสัมพันธ์จึงจำเป็นต้องพิจารณาความแตกต่างของมนุษย์ต่อไปนี้ประกอบด้วย

๑. เพศ ได้แก่ เพศชายและเพศหญิง ย่อมมีความแตกต่างกันทั้งด้านสรีระและจิตใจ

๒. อายุ โดยค่านิยมทางสังคมมักให้ความเคารพผู้มีผู้มีอาวุโสมากกว่า และความสนใจของคนในแต่ละวัยก็แตกต่างกัน

๓. รูปร่าง-หน้าตา เป็นเพียงลักษณะภายนอกที่อาจไม่เกี่ยวข้องกับความรู้สึกนึกคิดภายใน คนที่มีรูปร่างหน้าตาไม่ดีอาจเป็นคนดีก็ได้ อย่าตัดสินอุปนิสัยกันที่รูปร่างหน้าตาเพียงประการเดียว

๔. สิ่งแวดล้อม มีผลอย่างยิ่งต่อผู้ที่อยู่ในสิ่งแวดล้อมนั้น ๆ หากอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ดีย่อมมีการเรียนรู้และปฏิบัติตามแต่ในสิ่งที่ดี ในทางตรงกันข้าม หากอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ไม่ดีก็อาจทำให้ผู้ที่อยู่ในสิ่งแวดล้อมนั้นไม่ดีไปด้วย

๕. อารมณ์ อาจเป็นผู้อารมณ์ร้อนหรืออารมณ์เย็นแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับพื้นฐานทางอารมณ์ของแต่ละบุคคล

๖. ทักษะ หมายถึง ความรู้สึกรู้คิดที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ ซึ่งอาจเป็นทัศนคติในทางบวกซึ่งหมายถึงความรู้สึกรู้คิดในทางที่ดี หรืออาจเป็นทัศนคติในทางลบ หมายถึงความรู้สึกรู้คิดในแง่ร้ายหรือมีอคติ

๗. รสนิยม หมายถึง ความชอบเฉพาะบุคคล ซึ่งอาจเหมือนหรือแตกต่างไปจากบุคคลอื่น

๘. ความเชื่อ-ความศรัทธา ได้แก่ การนับถือศาสนา ความศรัทธาทางการเมือง ความเคารพนับถือบุคคลที่เกี่ยวข้อง ฯลฯ

๙. ประสบการณ์-การเรียนรู้ ทำให้คนเราเปลี่ยนแปลงความคิดได้ ผู้มีประสบการณ์มากหรือเรียนรู้มาก ย่อมได้เปรียบผู้อื่น

๑๐. สถานะทางสังคม มีผลต่อความเป็นอยู่ การวางตนตลอดจนการคบมิตร บางคนอาจไม่ถือเรื่องสถานะทางสังคมเข้ามามีส่วนในเรื่องดังกล่าวนี้ก็ได้

หลักมนุษยสัมพันธ์

๑. จงยิ้มแย้มแจ่มใสเป็นกันเอง เพื่อสร้างมิตรไมตรีกับทุกคน ความเป็นกันเองจะช่วยเสริมสร้างความกระชับแน่นในการเป็นมิตรกัน

๒. จงให้เกียรติและความสำคัญต่อบุคคลอื่น การดูถูกหรือลดความสำคัญของบุคคลอื่น ย่อมก่อให้เกิดความรำคาญ และตัวท่านเองก็จะได้ไม่รับเกียรติและความสำคัญจากบุคคลอื่นเช่นกัน การกัญหน้าก็ถือเป็นการให้เกียรติกันที่ดียิ่งมอทุกคนแต่ในแง่ดี

๓. จงแสดงความจริงใจและเอาใจใส่ผู้อื่นอย่างแท้จริง ความจริงใจแสดงถึงความบริสุทธิ์ใจ ไม่มีลับลมคมใน ทำให้เกิดความเชื่อมั่นในการคบหรือทำงานร่วมกัน การเอาใจใส่ก็แสดงถึงความห่วงใยไม่ทอดทิ้ง แม้จะเกิดสถานการณ์ใด ๆ ขึ้นก็ตาม อย่าถือเป็นธุระไม่ใช่ หากมีอะไรที่พอจะ

ช่วยเหลือกันได้อะไรอย่างหลีกเลี่ยง

๔. จงหมั่นยกย่องชมเชยด้วยความสุจริตใจ ธรรมชาติของมนุษย์ชอบการยกย่องชมเชย แต่ต้องไม่ผิดไปจากความเป็นจริง ผู้ที่ได้รับการยกย่องชมเชยย่อมเกิดกำลังใจที่จะปฏิบัติต่อไป

๕. จงใช้วิธีเสนอแนะแทนการตำหนิตะเยียน การเสนอแนะเป็นสิ่งสร้างสรรค์ที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ การตำหนิตะเยียนเป็นเพียงชี้จุดผิดพลาดหรือสิ่งที่ไม่ถูกต้องเท่านั้น แต่ไม่มีแนวทางที่จะนำไปใช้ปรับปรุงแก้ไข ทั้งยังเป็นการขัดกับธรรมชาติมนุษย์ที่ไม่ชอบการตำหนิ ประณาม

๖. จงให้คำปรึกษาหรือหาทางออกที่ดี การให้คำปรึกษาก่อให้เกิดกำลังใจ ไม่เกิดความโดดเดี่ยวในการทำงาน ผู้ได้รับคำปรึกษาย่อมเกิดความผูกพันกับผู้ที่ให้คำปรึกษาก่อให้เกิดมนุษยสัมพันธ์อันดีในการทำงานร่วมกัน

๗. จงใช้วิธีการจำชื่อและเรียกชื่อผู้อื่นอย่างแม่นยำ มนุษย์มักภูมิใจและพอใจที่จะได้ยินผู้อื่นเรียกชื่อตนเองอย่างถูกต้อง ความสนิทสนมจะเกิดขึ้นอย่างรวดเร็วกว่าการทำงานร่วมกันโดยไม่เคยจดจำชื่อหรือเรียกชื่อกันเลย ควรศึกษาวิธีการจำชื่อหัวข้อบรรยายเรื่อง “เคล็ดลับการจำชื่อคน”

๘. จงมีความยุติธรรมและเสมอภาค ทุกคนต้องการความยุติธรรมเสมอภาคเท่าเทียมกัน หากมีการลำเอียงเกิดขึ้นย่อมมีผู้พอใจและผู้ไม่พอใจ การให้ความยุติธรรมคือการปฏิบัติตามกฎเกณฑ์และถูกต้อง เพื่อทำให้เกิดความพึงพอใจ

๙. จงควบคุมอารมณ์ ทุกคนมักมีอารมณ์โกรธเมื่อไม่ได้รับในสิ่งที่ตนเองพอใจ การระเบิดอารมณ์หรือใช้ความวู่วามย่อมทำให้เกิดการกระทบกระทั่งทะเลาะเบาะแว้งและขาดสติที่จะปฏิบัติในสิ่งที่ถูกต้อง

๑๐. จงสร้างความมีส่วนร่วมในการทำงาน ได้แก่ การเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็น รับฟังคำแนะนำหรือข้อเสนอแนะให้ความไว้วางใจที่จะมอบหมายความรับผิดชอบแก่ผู้ร่วมงาน หลีกเลี่ยงการทำงานเพียงลำพัง

๑๑. จงทำหน้าที่ของตนเองให้ดีที่สุด ทุ่มเทพความพยายามจนเต็มความสามารถ ไม่ก้าวล่วงงานของบุคคลอื่นจนเกิดความสับสนหรือขาดอิสระในการทำงาน

๑๒. จงเป็นนักฟังที่ดี ควรพูดแต่พอดี แต่ฟังให้มาก ไม่แย้งกันพูดจนไม่มีใครฟัง ถ้ามีการต่อว่าหรือแสดงถ้อยคำไม่พอใจ จงสร้างสมาธิที่จะรับฟังหรือปล่อยให้เขาต่อว่าหรือพูดจนหมด อย่าขัดจังหวะ ระหว่างฟังก็พยายามค้นคิดคำอธิบายเพื่อตอบหรือชี้แจงให้ตรงประเด็น

ข้อสังเกตในการใช้มนุษยสัมพันธ์

๑. ปฏิบัติสม่ำเสมอ จนติดเป็นนิสัย
๒. จงอย่ากลัวที่จะใช้ แม้จะรู้สึกขัดเขินในระยะเริ่มแรก
๓. ประยุกต์ใช้ให้เหมาะกับสถานการณ์
๔. อย่าหวังผลเลิศในระยะเวลานั้นรวดเร็ว
๕. หลักมนุษยสัมพันธ์ต้องอาศัยเวลาบ้าง
๕. หลักมนุษยสัมพันธ์เป็นหลักที่ผสมด้วยกระบวนการทางจิตวิทยา

การปฏิบัติหน้าที่พิธีกร

พิธีกร (MASTER OF CEREMONY หรือ MC)
หมายถึง ผู้ดำเนินการในพิธี, ดำเนินรายการ

“มหาปฐพีมาจากอณูฐติ มหานทีมาจากหยดน้ำเล็ก”

โฆษก (ANNOUNCER) หมายถึง ผู้ประกาศ
ผู้โฆษณา

ความรับผิดชอบของพิธีกรไม่ใช่มีเฉพาะบน
หน้าเวทีเท่านั้น แต่ต้องมีความรับผิดชอบอื่น ๆ อีกด้วย
ซึ่งพอสรุปความรับผิดชอบที่สำคัญของพิธีกรได้ดังนี้

๑. ประสานงานกับผู้รับผิดชอบด้านต่าง ๆ
ของการจัดงาน

๒. จัดทำกำหนดการจัดงาน (งานทั่วไปใช้
“กำหนดการ” งานที่เกี่ยวกับพระราชพิธีใช้ “หมาย
กำหนดการ”)

๓. เตรียมการในส่วนที่เกี่ยวข้องให้พร้อม
สรรพ

๔. เมื่อถึงวันงานต้องตรวจสอบความ
เรียบร้อยทั่วไป

๕. ดำเนินรายการบนเวทีให้เป็นไปตาม
กำหนดการจัดงาน

คุณสมบัติของผู้ปฏิบัติหน้าที่พิธีกร

๑. มีประสบการณ์และความสามารถในการ
พูดต่อที่ชุมนุมชน

๒. มีสมาธิและความเชื่อมั่นในการพูด
การปรากฏตัว

๓. รอบรู้ขั้นตอนการจัดงานต่างๆ

๔. มีความรู้เรื่องการใช้คำราชาศัพท์ คำ
สุภาพ หรือคำเฉพาะที่สำคัญ

๕. มีความรู้รอบตัว และจดจำแม่นยำ

๖. บุคลิกลักษณะดี มีพลังน้ำเสียง

๗. ปฏิภาณแคล่วคล่อง ทันเหตุการณ์

๘. สามารถสร้างบรรยากาศในการพูดได้ดี

๙. ควบคุมอารมณ์ได้ทุกสถานการณ์

๑๐. เป็นผู้ยอมรับความผิดพลาด และ
พร้อมจะปรับปรุงแก้ไข

ภาระการปฏิบัติหน้าที่พิธีกรบนเวที

๑. เป็นผู้ดำเนินและควบคุมรายการ

๒. เป็นผู้สร้างความสนใจของผู้ร่วมงานให้
รวมกันอยู่ที่รายการบนเวที

๓. เป็นผู้ประสานงานกับผู้ร่วมรายการบน
เวที

๔. เป็นผู้เชื่อมโยงระหว่างเจ้าภาพและ

ผู้ร่วมงาน

๕. เป็นผู้สร้างบรรยากาศและควมมีชีวิตชีวาในงาน

๖. เป็นผู้ควบคุมและแก้ไขสถานการณ์ที่ไม่ได้คาดหมาย

โปรดระลึกไว้เสมอว่าพิธีกรเปรียบเหมือนผู้บัญชาการบนหน้าเวทีที่จะตัดสินใจดำเนินการหรือเปลี่ยนแปลงรายการต่าง ๆ ให้เป็นไปตามสถานการณ์และความเหมาะสม แม้แต่ประธานในพิธีจะปรากฏตัวหรือขึ้นพูดบนหน้าเวที ก็ต้องได้รับการเชิญจากพิธีกรก่อนทุกครั้ง

อุปสรรคในการปฏิบัติหน้าที่พิธีกร

๑. ความตื่นเต้นในการปรากฏตัวบนเวที
๒. ความวุ่นวาย เสียงพูดคุยของผู้เข้าร่วมงาน
๓. มีคนใช้งานมากบางครั้งก็เป็นเรื่องที่ไม่

เกี่ยวข้องกับรายการ

๔. ควบคุมเวลายาก เพราะงานเริ่มช้ากว่ากำหนด

๕. มีคนเข้ามาท้วงท้วงโดยไม่มีหน้าที่ความรับผิดชอบ

๖. คนเมาหรือคนที่คอยก่อกวน

๗. ผู้แสดงหรือผู้รับผิดชอบรายการเตรียมการไม่ทัน

๘. ระบบเสียงหรือระบบไฟมีปัญหา

๙. มีรายการแทรกเข้ามาโดยไม่ทราบล่วงหน้า

๑๐. ปัญหาส่วนตัวของพิธีกร เช่น ท้องเสีย ปวดกะทันหัน

การเตรียมตัวก่อนปฏิบัติหน้าที่พิธีกร

๑. ไปถึงสถานที่จัดงานก่อนเวลา ระวังปัญหาจราจรติดขัด รถเสีย อาจทำให้ไปถึงงานช้า

๒. ทดสอบและสำรวจระบบเสียง ระบบไฟ
ให้พร้อม

๓. สร้างความคุ้นเคยกับเวทีและสถานที่

๔. แต่งกายให้เหมาะสมกับกาลเทศะ สวยงาม

๕. ทบทวนกำหนดการและรายการกับผู้
เกี่ยวข้องเพื่อความแน่นอน และให้เกิดความเข้าใจ
เหมือนกัน ป้องกันปัญหาความผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้น

๖. กำหนดวิธีการประสานงานให้รัดกุมและ
สะดวกรวดเร็ว

๗. เตรียมการแก้ไขปัญหาลักษณะเฉพาะหน้าที่อาจ
เกิดขึ้น

๘. จัดการภารกิจส่วนตัวให้เรียบร้อย เช่น รับ
ประทานอาหารล่วงหน้า เข้าห้องน้ำ

การปฏิบัติหน้าที่พิธีกรที่ประสบ ความสำเร็จ

๑. ขึ้นปฏิบัติหน้าที่ด้วยความกระฉับกระเฉง
มั่นใจ

๒. การพูดถูกต้อง เหมาะสม มีศิลปะ น่าฟัง

๓. ไม่ปล่อยเวทีให้ว่าง ด้วยการรีบเข้าประจำ
บนเวทีทันทีที่รายการจบ และไม่ทิ้งเวทีโดยไม่มี
รายการรับช่วงต่อ

๔. ให้เกียรติประธานหรือผู้มีเกียรติที่ขึ้นพูด
หรือแจกรางวัลบนเวที พร้อมกล่าวขอบคุณที่ได้
รับเกียรติ

๕. ดำเนินรายการให้เป็นไปตามความ
เหมาะสม เช่น ช่วงพิธีการ ควรจริงจัง ช่วงบันเทิง
ควรสนุกสนาน

๖. สร้างความกระชับของรายการ ให้ผู้ร่วม
งาน มีความสนใจติดตามโดยตลอด ไม่เกิดความ

รู้สึกเบื่อหน่าย

๗. สร้างแนวร่วมของผู้ร่วมงานอย่างทั่วถึง
ไม่เอาใจผู้หนึ่งผู้ใดหรือกลุ่มหนึ่งกลุ่มใดโดยเฉพาะ
เพราะจะทำให้ผู้ร่วมงานคนอื่น ๆ ไม่พอใจ

๘. ไม่เคร่งเครียด แม้จะมีเหตุการณ์ไม่วุ่นวายใจ
เกิดขึ้น

๙. กรณีพิธีกรคู่หรือพิธีกรหลายคนต้องพูด
และดำเนินรายการให้สอดคล้องเป็นธรรมชาติ

๑๐. ปิดรายการให้ประทับใจ ในขณะที่
ผู้ร่วมงานยังมีความรู้สึกสนุกอยู่กับงาน

ข้อควรระวังในการเป็นพิธีกร

๑. อย่าผูกขาดการพูดบนเวที

๒. อย่าทำให้ผู้ร่วมงานหรือผู้มีเกียรติ
เสียหน้า

๓. อย่าหยาบโลน หรือขัดต่อวัฒนธรรม
ประเพณีอันดีงาม

๔. อย่าเมาหรือหวั่นไหวการรับประทานอาหาร

๕. อย่ายกยอหรือหลงตัวเอง

สายซอซึงตึงนักก็มักขาด
แต่หย่อนยานก็อาจไม่เป็นเสียง
ถ้าไม่หย่อนไม่ตึงจะซึงเขี้ยว
เป็นสำเนียงตามทำนองที่ต้องการ
เหมือนความรักนักก็มักหน่าย
แต่รักน้อยก็จจะคลายไม่แก่นสาร
ถ้ารักก็ต้องรู้จักประมาณการ
ค่อยสมานรักแต่พอดีจะดีเอย

“ไม่ลองโยนเล่าเจ้าจะรู้
ถ้าไม่ทำโยนเล่าเจ้าจะเป็น

ถ้าไม่ดูโยนเล่าเจ้าจะเห็น
คงยากเห็นแสงสว่างทางปัญญา”

ท้ายเล่ม

ในช่วงเดือนเมษายน-มิถุนายน ซึ่งตรงกับช่วงของ “วารสารไทย” ฉบับที่ ๙๐ นี้ ได้มีวันสำคัญของชาติไทยที่เกี่ยวข้องกับ “เอกลักษณ์ไทย” ของเราอยู่หลายเรื่อง จึงสมควรที่จะได้นำบางเรื่อง มาสรุปบอกเล่าสู่กันฟังไว้ด้วยตามสมควร เนื่องด้วยปัจจุบันนี้ได้มีสมาชิกและผู้สนใจทั้งจากโรงเรียนและ องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ในจังหวัดต่าง ๆ ทั่วประเทศ เป็นสมาชิกของ “วารสารไทย” เราเพิ่มขึ้นด้วยแล้ว

เรื่องแรกที่เราควรได้ทราบก็คือ “วันมหาจักรี” ซึ่งตรงกับวันที่ ๖ เมษายน เป็นวันที่ปวงชนชาวไทยเราพากันน้อมรำลึกถึง สมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช อดีตพระมหากษัตริย์ผู้ทรงเป็นองค์ปฐมของพระมหากษัตริย์บรมราชวงศ์ ในวันสำคัญนี้ปวงชนชาวไทยเราจึงได้ถือเป็นโอกาสพิเศษที่จะร่วมกันประกอบกิจกรรมต่าง ๆ อันเป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติส่วนรวม น้อมเกล้าฯ ถวายความเคารพเทิดทูนและความจงรักภักดีแด่พระองค์ท่าน พร้อมทั้งถวายพระพรชัย แด่พระมหากษัตริย์แห่งพระราชวงศ์จักรีทุกพระองค์ ซึ่งทรงเป็นมิ่งขวัญที่ยึดเหนี่ยวจิตใจของปวงชนชาวไทยทั้งชาติด้วย

พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช ทรงประสูติเมื่อวันพุธ เดือน ๔ แรม ๕ ค่ำ ปีมะโรง ตรงกับวันที่ ๒๐ มีนาคม พ.ศ. ๒๒๙๙ ทรงมีพระนามเดิมว่า “ทองด้วง” พระองค์ทรงเป็นพระโอรสองค์ที่ ๔ ของสมเด็จพระปฐมบรมมหาชนก ซึ่งมีพระนามว่า “ทองดี” มีนิวาสสถานเดิมอยู่ภายในกำแพงกรุงศรีอยุธยาสมัยนั้น ตั้งแต่ในแผ่นดินสมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรี ที่ “นายทองด้วง” ได้เข้ารับราชการอยู่ ก็ได้ทรงแสดงพระปรีชาสามารถเป็นอย่างสูง ทั้งทางด้านการทหารและพลเรือน พระองค์ท่านจึงได้รับโปรดเกล้าฯ ขึ้นเป็น “พระยายมราช” และต่อมาก็ได้รับโปรดเกล้าฯ ให้เป็น “เจ้าพระยาจักรี” แล้วเป็น “เจ้าพระยามหาคษัตริย์ศึก” ตามลำดับ

จนเมื่อมีพระชันษาได้ ๔๖ พรรษา จึงได้เสด็จผ่านพิภพปราบดาภิเษกขึ้นครองราชสมบัติเมื่อปีขาล พ.ศ. ๒๓๒๕ ครองราชสมบัติอยู่ ๒๘ พรรษา และทรงสวรรคตเมื่อวันพฤหัสบดี เดือน ๙ แรม ๑๓ ค่ำ ปีมะเส็ง พ.ศ. ๒๓๕๒ มีพระชนมายุได้ ๙๓ พรรษา

ขณะที่ทรงเป็นเจ้าพระยามหาจักรีนั้น พระองค์ท่านได้ทรงเป็นแม่ทัพตีได้เมืองจัมปาศักดิ์ เมืองโขง เมืองอัตปือ ตลอดจนเกลี้ยกล่อมได้เมืองป่าดงมาได้ ๓ เมือง คือ เมืองสุรินทร์ เมืองสังขะ และเมืองขุขันธ์

ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๓๒๑ พระองค์ได้เป็นแม่ทัพไปปราบปรามกรุงศรีสัตนาคนหุต ตีได้เมืองเวียงจันทน์ เมืองหลวงพระบาง กับหัวเมืองขึ้นทั้งปวง มาเป็นข้าขอบขัณฑสีมาของไทย นอกจากนี้ พระองค์ท่านก็ได้อัญเชิญ “พระพุทธรูปมหาณัตถนปฏิมากร” หรือพระแก้วมรกต กับ พระบาง จากเมืองเวียงจันทน์ มายังกรุงธนบุรีด้วย ซึ่งเมื่อมีการย้ายราชธานีจากกรุงธนบุรี มาตั้งกรุงเทพมหานคร ทางฝั่งตะวันออก

ของแม่น้ำเจ้าพระยาแล้ว ก็ได้สร้างพระบรมมหาราชวัง และ “วัดพระศรีรัตนศาสดาราม” ขึ้นด้วย แล้วจึงได้อัญเชิญพระพุทธรูปมหาณีนรัตนปฏิมากร มาประดิษฐานที่วัดพระศรีรัตนศาสดารามนี้ด้วย

พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช ทรงเชี่ยวชาญด้านการทหารเป็นอย่างยิ่ง สามารถเอาชนะพระเจ้าปดุงแห่งพม่า ใน “สงคราม ๙ ทัพ” ได้ ทั้ง ๆ ที่ทหารไทยเรามีน้อยกว่า ตั้งครั้ง ถูกโจมตีถึง ๕ ทิศทาง แต่พระองค์ท่านก็ยังทรงสามารถนำชัยชนะมาสู่ประเทศไทยได้ นอกจากนี้ พระองค์ท่านยังทรงมีพระปรีชาสามารถรอบรู้ทั้งทางด้านศาสนา วัฒนธรรม และวรรณคดี รวมทั้งทางด้านกฎหมายบ้านเมือง ในรัชสมัยของพระองค์ท่าน ได้มีการตรากฎหมาย “ตราสามดวง” ขึ้นด้วย จึงสมควรที่พวกเราชาวไทยทั้งชาติ จะได้น้อมรำลึก เทิดทูนพระเกียรติคุณ และสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณของปฐมบรมราชจักรีวงศ์ ในวาระพิเศษดังกล่าวนี้ ให้เป็นแบบอย่างแก่นุชนรุ่นหลัง สืบไปด้วย

ต่อจาก “วันมหาจักรี” ก็มาถึง “วันสงกรานต์” ซึ่งในปีนี้รัฐบาลท่านออกจะเอื้ออาทร สนับสนุนเป็นพิเศษ ให้จัด “เทศกาลวันสงกรานต์” ปีนี้ ขึ้นในวันที่ ๑๓-๑๕ เมษายน ทั้งได้ จัดบริการการจราจรไปจังหวัดต่าง ๆ ได้อย่างสะดวกและปลอดภัย เพื่อให้ประชาชนทั้งหลายได้มี โอกาสกลับไปเยี่ยมบ้านภูมิลำเนาของตน ได้ไปร่วมงานบุญกับญาติพี่น้องได้เต็มที่ ส่วนทางด้านการสนุกสนานรื่นเริงต่าง ๆ ตามประเพณีที่จัดกันในปีนี้ ทางราชการก็ได้ขอความร่วมมือให้งดเว้น การใช้แป้งและการฉีดน้ำที่ไม่สุภาพ ซึ่งงานนี้ก็ช่วยให้มีนักท่องเที่ยวจากต่างประเทศ เข้าร่วมงาน ประเพณีสงกรานต์เมืองไทยเราด้วยไม่น้อยเลย

เมื่อวันสงกรานต์ได้เวียนมาถึง คุณจะนำความสุขสดชื่นมาสู่ประชาชนทั้งหลายด้วย เป็นอย่างยิ่ง ดังนั้นเพื่อร่วมสืบสานประเพณีอันดีงามนี้ วันนี้เรามาฟังเรื่องราวเกี่ยวกับประวัติ ของวัน “สงกรานต์” นี้กันสักหน่อยนะคะ

คำว่า สงกรานต์ มาจากภาษาสันสกฤตว่า “ส-กรานต์” แปลว่า ก้าวขึ้น ย่างขึ้นหรือ หมายถึงการย้ายที่ เคลื่อนที่ คือพระอาทิตย์ย่างขึ้นมาสู่ราศีใหม่ หมายถึง “วันขึ้นปีใหม่” ซึ่งตกอยู่ในวันที่ ๑๓ ๑๔ และ ๑๕ เมษายนของทุกปี แต่วันสงกรานต์นั้น คือ วันที่ ๑๓ เมษายน เรียกว่า “วันมหาสงกรานต์” ส่วนวันที่ ๑๔ เป็น “วันเนา” และวันที่ ๑๕ เป็น “วันเถลิงศก”

จากความหมายของคำที่เกี่ยวข้องกับวันสงกรานต์ ทำให้มีการแบ่งกิจกรรมในเทศกาลนี้ ออกได้ดังนี้ คือ คำว่า “สงกรานต์” แปลว่า “ก้าวขึ้น” หรือ “ย่างขึ้น” หมายถึงการที่ดวงอาทิตย์ ขึ้นสู่ราศีใหม่ อันเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นทุก ๑๒ เดือน แล้วย่างขึ้นราศีเมษอีก จัดเป็นสงกรานต์ปี ถือว่าเป็นวันขึ้นปีใหม่ทางสุริยคติในทางโหราศาสตร์เขาละครับ

ที่เราควรจำก็คือ วันที่ ๑๓ เมษายน เป็นวัน “มหาสงกรานต์” แปลว่าก้าวขึ้นหรือย่าง ขึ้นครั้งใหญ่ หมายถึงปีใหม่อีกอย่างเดียวนะ และวันที่ ๑๔ เมษายน เป็น “วันเนา” แปลว่า วันอยู่ คือ วันถัดจากมหาสงกรานต์มา ๑ วัน ส่วนวันที่ ๑๕ เมษายน เป็น “วันเถลิงศก” แปลว่า “วันขึ้นศก” เป็นวันเปลี่ยนจุลศักราชใหม่เรียบร้อยแล้ว

เรื่องของประเพณีการสงฆ์น้ำพระ การรดน้ำขอพรท่านผู้ใหญ่ การเล่นสาดน้ำในเทศกาล สงกรานต์นี้ สำหรับคนรุ่นราวคราวเดียวกันหรือเยาว์กว่า เป็นการแสดงความยินดีต่อกัน ด้วยการ อวยพรให้อยู่เย็นเป็นสุข นับเป็นความงดงามของประเพณีไทยที่แสดงความเอื้ออาทรต่อกัน ของสมาชิกในครอบครัวสังคม การสืบทอดจรรโลงประเพณีสงกรานต์ ในปัจจุบันและอนาคตจึงน่าจะ ช่วยกันรักษาคุณค่าทางใจ ความมีน้ำใจที่ดี การมีสัมมาคารวะและกตัญญู การช่วยเหลือเกื้อกูล ชิงกันและกัน ทั้งต่อธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมด้วย ซึ่งนั่นก็คือส่วนหนึ่งของเอกลักษณ์ไทยเรา

ตำนานสงกรานต์นี้ มีปรากฏในศิลาจารึกที่วัดพระเชตุพนวิมลมังคลารามว่า ท่านเศรษฐี คนหนึ่งไม่มีบุตร และมีบ้านอยู่ใกล้กับนักเลงสุรา นักเลงสุราไม่มีบุตรสองคนผัวเมียหนึ่งคน วันหนึ่งนักเลง สุรานั้นเข้าไปกล่าวคำหยาบขำต่อเศรษฐีเศรษฐีจึงถามว่าเหตุใดจึงมาหมั้นประมาทต่อเราผู้สมบัตินัก เลงสุราได้ตอบว่าถึงท่านมีสมบัติก็ไม่มีบุตร ตายแล้วสมบัติก็จะสูญเปล่า เรามีบุตรจึงเห็น ประเสริฐกว่าท่าน

ท่านเศรษฐีคงมีความละอาย จึงบวงสรวงพระอาทิตย์และพระจันทร์ ตั้งจิตอธิษฐาน ขอบุตรถึงสามปีก็ได้มีบุตร อยู่มาถึงวันนักขัตฤกษ์สงกรานต์ พระอาทิตย์ยกขึ้นสุราสีเมฆ เศรษฐี จึงพาบริวารไปยังต้นไทร อันเป็นที่อยู่แห่งผุ้งนกทั้งปวงริมฝั่งน้ำ เอาข้าวสารล้างน้ำเจ็ดครั้ง แล้วหุง ขึ้นบูชาพระไทร ประโคมพิณพาทย์ตั้งจิตอธิษฐานขอบุตร

พระไทรมีความกรุณาจึงเหาะไปเฝ้าพระอินทร์ พระอินทร์จึงให้ธรรมาบาลเทวบุตร ลงมา ปฏิสนธิในครรภ์ภรรยาเศรษฐี เมื่อคลอดแล้วจึงให้ชื่อว่าธรรมาบุตรกุมาร ปลุกปราสาทเจ็ดชั้น ให้อยู่ที่ใต้ต้นไทรริมฝั่งน้ำนั้น กุมารเจริญขึ้นก็รู้ภาษานก แล้วเรียนไตรเพทจบตั้งแต่อายุได้เจ็ดขวบ ได้เป็นอาจารย์บอกมงคลการต่าง ๆ แก่มนุษย์ทั้งปวง

ในขณะนั้นชาวโลกทั้งหลายนับถือทำมหาพรหมและกบิลพรหมองค์หนึ่ง เป็นผู้แสดงมงคล แก่มนุษย์ทั้งปวง เมื่อกบิลพรหมทราบจึงลงมาถามปัญหาธรรมาบาลกุมารสามข้อ สัญญาไว้ว่าถ้าแก้ ปัญหาได้จะตัดศีรษะบูชา แต่ถ้าแก้ไม่ได้จะตัดศีรษะธรรมาบาลกุมารเสียปัญหานั้นว่า ข้อ ๑ เช้าเราคืออยู่แห่งใด ข้อ ๒ เย็นเราคืออยู่แห่งใด และข้อ ๓ ค่ำเราคืออยู่แห่งใด พระธรรมาบาลขอผลัดเจ็ดวันจึงจะให้คำตอบ

ครั้นล่วงไปได้หกวัน ธรรมาบาลกุมารก็ยังคิดไม่ได้ จึงนึกว่าพรุ่งนี้จะตายด้วยอาญา ทำวกบิลพรหมแต่ไม่ต้องการตาย จำจะหนีไปซุกซ่อนกายเสียดีกว่า จึงลงจากปราสาทไปนอนอยู่ ใต้ต้นตาลสองต้น มีนกอินทรีสองตัวผัวเมียทำรังอาศัยอยู่บนต้นตาลนั้น ครั้นเวลาค่ำนางนกอินทรี จึงถามสามีว่า พรุ่งนี้จะได้อาหารแห่งใด สามีบอกว่าจะได้กินศพธรรมาบาลกุมาร ซึ่งทำวกบิลพรหม จะฆ่าเสียเพราะทายปัญหาไม่ออก

นางนกถามว่า ปัญหานั้นมีอย่างไร นกผู้สามีจึงบอกว่า ปัญหาเช้าเราคืออยู่แห่งใด เย็นเราคือ อยู่แห่งใด ค่ำเราคืออยู่แห่งใด นางนกถามต่อไปว่า จะแก้อย่างไรละ? สามีบอกว่าเช้าเราคืออยู่ที่หน้า มนุษย์ ทั้งหลาย จึงเอาน้ำล้างหน้า เวลาเย็นเราคืออยู่ที่อก มนุษย์ทั้งหลาย จึงเอาเครื่องหอมประพรมที่อก เวลาค่ำอยู่ที่เท้า มนุษย์ทั้งหลายจึงเอาน้ำล้างเท้าก่อนเข้านอน

ธรรมบาลกุมารซึ่งฟังภาษานกเข้าใจ ได้ยินดังนั้นก็กลับไปปราสาท ครั้นรุ่งขึ้นท้าวกบิลพรหม มาถามปัญหา ธรรมบาลกุมารก็แก้ตามที่ได้นิยามมา ท้าวกบิลพรหมจึงตรัสเรียกเทพธิดาทั้งเจ็ด อันเป็น บริจาริกาพระอินทร์มาพร้อมกันแล้วบอกว่า เราจะตัดศีรษะตัวเราบูชาธรรมบาลกุมาร แต่ศีรษะของ เราถ้าจะตั้งบนแผ่นดินไฟก็จะไหม้ทั่วโลก ถ้าจะตั้งขึ้นบนอากาศฝนก็จะแล้ง ถ้าจะทิ้งลงในมหาสมุทร น้ำก็จะแห้ง จึงให้ธิดาทั้งเจ็ดนั้นเอาพานมารับศีรษะ แล้วก็ตัดศีรษะส่งให้ธิดาองค์ใหญ่

นางจึงเอาพานมารับศีรษะบิดาไว้ แล้วแห่ทำประทักษิณรอบเขาพระสุเมรุ ๖๐ นาที แล้วก็เชิญประดิษฐานไว้ในมณฑปถ้ำคันธุลีไกรลาส บูชาด้วยเครื่องทิพย์ต่าง ๆ พระเวสสุกรรม ก็นิมนต์แล้วด้วยแก้วเจ็ดประการชื่อ ภควดี ให้เป็นที่ประชุมเทวดา เทวดาทั้งปวงก็นำเอาเถาฉมุลาด ลงมาล้างในสระอนิราตเจ็ดครั้ง แล้วแจกกันส่งเวทย์ทุก ๆ พระองค์ ครั้นถึงครบกกำหนด ๓๖๕ วัน โลกสมมติว่าปีหนึ่งเป็นสงกรานต์ นางเทพธิดาเจ็ดองค์นั้น ก็ผลัดเวรกันปีละองค์มาเชิญพระเศียร ท้าวกบิลพรหม ออกแห่ประทักษิณเขาพระสุเมรุทุกปี แล้วกลับไปเทวโลก

นี่เป็นความที่จารึกในวัดพระเชตุพนวิมลมังคลารามนะครับ

สมาชิกผู้อ่าน “วารสารไทย” ที่ฟังผมเล่าเรื่องมาถึงตอนนี้ คงต้องการจะได้ทราบว่า นางสงกรานต์ทั้งเจ็ดคนนั้นมีนามว่าอะไรกันบ้าง เอาอย่างนี้ก็แล้วกันนะครับ คือตามที่ท่านเจ้าคุณ อนุমানราชชน หรือท่าน “เสฐียรโกเศศ” ท่านได้รวบรวมไว้มีชื่อนามประจำวันต่าง ๆ ดังนี้ คือ

นางทุงษะ ประจำวันอาทิตย์ นางโคราด วันจันทร์ นางรากษส วันอังคาร นางมณฑา วันพุธ นางกิริณี วันพฤหัสบดี นางกิมิทา วันศุกร์ และนางมโหธร วันเสาร์ ส่วนเครื่องประดับ อาหาร และอาวุธประจำกาย ของแต่ละนางลงมาแล้วนี้ ไม่เล่าให้ฟังละครับ จะจำยุ่งยากเปล่า ๆ

ขอเพียงแต่อย่าลืมว่าวันสงกรานต์นี้นับว่าเป็นประเพณีที่มีคุณค่าทั้งต่อครอบครัวชุมชนสังคม และศาสนาของคนไทยเรา การเล่นรื่นเริงสนุกสนานกัน จึงไม่ควรจะให้เป็นไปจากประเพณีเดิม แม้แต่การสาดน้ำสงกรานต์ก็ควรเล่นกันภายในขอบเขต โปรดอย่าก้าวร้าวรุนแรง ผิดกฎหมาย และ กิจกรรมที่ชักจะมีเพิ่มขึ้นจากเดิม อย่างการเล่นดอกไม้ไฟ หรือการประกวดเทพีขนิษฐา ขนิษฐา หวาม สังคม ปัจจุบันก็ไม่ควรจะให้ความสำคัญมากเกินไป ควรช่วยกันรักษาวัฒนธรรมประเพณีที่งดงาม ไว้ให้สมกับที่เป็นมรดกวัฒนธรรมล้ำค่าของชาติไทยเราจะดีกว่า

ต่อมาในวันที่ ๕ พฤษภาคม ก็เป็นวันดีอีกวาระหนึ่งของชาติไทยเรา เนื่องจากเป็นวัน “พระราชพิธีฉัตรมงคล” ของรัชกาลปัจจุบัน ด้วยเมื่อวันที่ ๕ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๙๓ พระบาท สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ภูมิพลอดุลยเดชมหาราช ได้ทรงประกอบพระราชพิธีพระบรมราชาภิเษก เสด็จขึ้นครองราชย์เป็นลำดับที่ ๙ แห่งราชวงศ์จักรี จึงถือว่าวันที่ ๕ พฤษภาคมของทุกปีเป็นวันมงคล พลกนิกรและรัฐบาล จึงได้ร่วมกันจัดพระราชพิธี เรียกว่า “รัฐพิธีฉัตรมงคล” หรือบ้างก็เรียกว่า “พระราชพิธีฉัตรมงคล”

เมื่อครั้งก่อน ก่อนสมัยรัชกาลพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ยังไม่มีพิธีนี้ คงมีแต่พนักงานฝ่ายหน้าฝ่ายในพระบรมมหาราชวัง จัดงานสมโภชเครื่องราชูปโภค และตำแหน่ง

ซึ่งตนรักษามา ในเดือนหกทางจันทรคติ สมัยนั้นไม่ถือเป็นงานหลวง กระทั่งสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวเสด็จขึ้นครองราชย์ จึงได้ทรงกระทำพิธีบรมราชาภิเษกเป็นมหามงคลสมัยประเทศทั้งหลายที่มีพระเจ้าแผ่นดินปกครองประเทศ ย่อมนับถือว่าวันนั้นเป็นวันนักขัตฤกษ์ ต่างก็มีการจัดงานขึ้นเป็นอนุสรณ์

ส่วนในประเทศไทยเรายังไม่มี จึงควรจะจัดขึ้น แต่จะประกาศแก่คนทั้งหลายว่า จะจัดงานวันบรมราชาภิเษกหรืองานฉัตรมงคล ผู้คนในขณะนั้นคงจะยังไม่คุ้นเคย ย่อมไม่เข้าใจ จะต้องทรงอธิบายชี้แจงยืดยาว จึงโปรดให้เรียกชื่อไปตามเก่าว่า **งานสมโภชเครื่องราชูปโภค** แต่ทำในวันคล้ายวันราชาภิเษก นิมนต์พระสงฆ์มาเจริญพระพุทธมนต์ ในวันขึ้น ๑๓ ค่ำ เดือน ๖ รุ่งขึ้น พระสงฆ์ฉันที่พระที่นั่งดุสิตมหาปราสาท ด้วยเหตุนี้จึงถือว่า พระราชพิธีฉัตรมงคลนี้ เริ่มมีขึ้นในรัชกาลของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวเป็นครั้งแรก

มาในสมัยรัชกาลปัจจุบัน ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้จัดงาน ๓ วัน วันแรกตรงกับวันที่ ๓ พฤษภาคม เป็นงานพระราชกุศลทักษิณานุปทาน ณ พระที่นั่งอมรินทรวินิจฉัย อุทิศถวายแด่พระบรมราชบูรพการีเป็นพิธีสงฆ์ พระสงฆ์เจริญพระพุทธมนต์ แล้วพระราชทานพระธรรมเทศนา พระสงฆ์สดับปกรณ์พระบรมอัฐิสมเด็จพระบรมราชบูรพการี

ในวันที่ ๔ พฤษภาคม เริ่ม **“พระราชพิธีฉัตรมงคล”** หัวหน้าพราหมณ์ อ่านประกาศพระราชพิธีฉัตรมงคล พระสงฆ์เจริญพระพุทธมนต์เย็น ส่วนในวันที่ ๕ พฤษภาคม เป็น **“วันฉัตรมงคล”** มีงานทำบุญเลี้ยงพระและสมโภชเครื่องราชกกุธภัณฑ์ ตอนเที่ยงทหารบก ทหารเรือ ยิงปืนใหญ่เฉลิมพระเกียรติฝ่ายละ ๒๑ นัด ในวันที่ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ตราจุลจอมเกล้าฯ แก่ผู้ที่ได้รับพระราชทานด้วย

ผมเข้าใจว่าท่านผู้อ่านวารสารไทยส่วนใหญ่ คงจะมีความรู้จักและคุ้นเคยกับอีกงานหนึ่งที่สำคัญ เป็นมิ่งขวัญของเกษตรกรไทยนั้นคืออยู่แล้ว คือ **พระราชพิธีพืชมงคลจรดพระนังคัลแรกนาขวัญ** เป็นพิธีการเพื่อความสิริมงคลและบำรุงขวัญเกษตรกร มีกำหนดจัดขึ้นในเดือนหกของทุกปี ซึ่งเป็นระยะเหมาะสมที่จะเริ่มต้นทำนา อันเป็นอาชีพหลักของเกษตรกรไทย โดยปีนีตรงกับวันศุกร์ที่ ๗ พฤษภาคม พระราชพิธีพืชมงคลจรดพระนังคัลแรกนาขวัญ เป็นพระราชพิธีสองอย่างรวมกัน คือ **พระราชพิธีพืชมงคล** เป็นพิธีสงฆ์ โดยจะมีการประกอบพระราชพิธีในพระอุโบสถวัดพระศรีรัตนศาสดารามกับ **พระราชพิธีจรดพระนังคัลแรกนาขวัญ** เป็นพิธีพราหมณ์ ประกอบพิธี ณ บริเวณมณฑลพิธีท้องสนามหลวง โดยพระมหากษัตริย์เสด็จฯ มาเป็นองค์ประธานในพระราชพิธีเสมอ

สำหรับพระราชพิธีพืชมงคลอันเป็นพิธีสงฆ์ จะประกอบพิธีเป็นวันแรกในพระอุโบสถวัดพระศรีรัตนศาสดาราม เมื่อพระมหากษัตริย์เสด็จพระราชดำเนินขึ้นพระอุโบสถวัดพระศรีรัตนศาสดาราม ทรงจุดธูปเทียนถวายนมัสการพระพุทธมหามณีรัตนปฏิมากรและพระพุทธรูปที่สำคัญ พระราชทานคณะสงฆ์สวด จบแล้ว พระมหากษัตริย์ทรงพระสุหร่ายถวายดอกไม้บวงสา **“พระคันธารราษฎร์”** ซึ่งเป็นพระพุทธรูปที่สำคัญในพระราชพิธี มีพุทธาณุภาพันดาลให้ฝนตกได้ ทรงอธิษฐาน

เพื่อความสมบูรณ์แห่งพืชผลของราชอาณาจักรไทย แล้วประธานคณะพราหมณ์อ่านประกาศ พระราชพิธีพืชมงคล พระสงฆ์ ๑๑ รูปเจริญพระพุทธมนต์ จบแล้วพระมหากษัตริย์ทรงหลั่งน้ำสังข์ พระราชทานใบมะตูม ทรงเจิมพระราชทานอัมรังค์ พระแสงปฏิภณสำหรับตำแหน่งพระยาแรกนา คือ ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยตำแหน่ง และทรงหลั่งน้ำสังข์ พระราชทานใบมะตูม ทรงเจิม แก่เทพีคู่หาบเงินและหาบทองผู้ที่เข้าในการพระราชพิธีจรดพระนังคัลแรกนาขวัญด้วย

ส่วนพระราชพิธีจรดพระนังคัลแรกนาขวัญ เป็นงานพระราชพิธีที่กระทำในตอนเช้าของ วันรุ่งขึ้น ณ บริเวณมณฑลพิธีท้องสนามหลวง เมื่อพระยาแรกนาพร้อมด้วยเทพีเดินทางมาถึง จะตั้งกระบวนแห่ฮีสริยยศ แล้วเดินกระบวนแห่ฮีสริยยศไปส่งที่โรงพิธีพราหมณ์ พระยาแรกนา จดฐาปเตียนถวายสักการะเทวรูปสำคัญ และตั้งสัตยาธิษฐานหยิบผ้านุ่งแต่งกาย ซึ่งผ้านุ่งแต่งกายนี้ เป็นผ้าลายมีด้วยกัน ๓ ผืน คือ หกคืบ ห้าคืบ และสี่คืบ ผ้านุ่งนี้จะวางเรียงบนโตกมีผ้าคลุม เมื่อพระยาแรกนาหยิบได้ผืนใดจะมีคำทำนายไปตามนั้น ต่อด้วยการให้พระโคไถตะ ไถแปร และเสี่ยงทายของกิน ๗ สิ่ง ที่ตั้งเลี้ยงพระโค

พระราชพิธีจรดพระนังคัลแรกนาขวัญ หรือพิธีแรกนານี้ เป็นพระราชพิธีที่มีมาแต่โบราณ ตั้งแต่กรุงสุโขทัยเป็นราชธานี โดยพระมหากษัตริย์เป็นองค์ประธาน สมัยกรุงศรีอยุธยา พระมหากษัตริย์ จะมอบอาญาสิทธิ์ และทรงจำศีลเจี๊ยก ๓ วัน สมัยกรุงรัตนโกสินทร์ มีการประกอบพระราชพิธีมาตั้งแต่ สมัยรัชกาลที่ ๑ อย่างไรก็ตาม การจัดงานพระราชพิธีได้กระทำเต็มรูปแบบครั้งสุดท้ายในปี ๒๔๗๙ แล้วว่างเว้นไปจนกระทั่งปี ๒๕๐๓ คณะรัฐมนตรีจึงได้มีมติให้ฟื้นฟูขึ้นใหม่ และได้ทำติดต่อกันมาจนปัจจุบัน

สำหรับในปีนี้พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร เสด็จพระราชดำเนินไปเป็นประธานในพิธีแทนพระองค์ โดยมีคุณบรรพต หงษ์ทอง ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ทำหน้าที่พระยาแรกนา มีพระโคเทิด กับพระโคขุน ทำหน้าที่เทียมแอกลากไถในพระราชพิธี

เมื่อพระยาแรกนาเจิมพระโคและไถ แล้วไถตะไปโดยรี ๓ รอบ ไถแปรโดยขวาง ๓ รอบ หว่านเมล็ดพันธุ์ข้าว แล้วไถกลับอีก ๓ รอบ จากนั้นพราหมณ์เสี่ยงทายของกิน ๗ สิ่งตั้งเลี้ยงพระโค ประกอบด้วยข้าวเปลือก ข้าวโพด ถั่วเขียว งา เหล้า น้ำ และหญ้า

จากนั้นรองปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์กราบบังคมทูลการเสี่ยงทายของพระยาแรกนา ประจำปีนี้ พระยาแรกนาเสี่ยงทายผ้านุ่งได้ผ้าลาย ๔ คืบ พยากรณ์ว่าน้ำจะมากสักหน่อย นาในที่ดอนจะได้ผลบริบูรณ์ดี นาในที่ลุ่มอาจจะเสียหายบ้าง ได้ผลไม่เต็มที่ พระโคกินข้าวและข้าวโพด พยากรณ์ว่าธัญญาหาร ผลาหาร จะบริบูรณ์ดี และพระโคกินหญ้า พยากรณ์ว่า น้ำท่าจะบริบูรณ์พอสมควร ธัญญาหาร ผลาหาร ภักษาหาร มังสาหาร จะอุดมสมบูรณ์ดี เสร็จแล้วกราบบังคมทูล เบิกขาวนา ผู้ชนะการประกวดผลผลิต และเกษตรกรดีเด่น เข้าเฝ้าฯ รับพระราชทานรางวัล แล้วพระยาแรกนายাত্রากระบวน เข้าเฝ้าฯ ถวายบังคมทูลลากลับเป็นเสร็จพิธี

ภายหลังที่สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร เสด็จฯ กลับ ประชาชน

หลายหมื่นคนที่มาร่วมพระราชพิธีที่ท้องสนามหลวง ต่างวิ่งกรูกันเข้าไปแย่งเก็บเมล็ดพันธุ์ข้าวเปลือกพระราชทาน ที่พระยาแรกนาได้หว่านลงบนบริเวณมณฑลพิธีนั้น เพื่อความเป็นสิริมงคล โดยประชาชนที่มาเก็บเมล็ดพันธุ์ข้าวเปลือกพระราชทานส่วนใหญ่แม้จะไม่ใช่เกษตรกร แต่ก็มาร่วมเก็บเมล็ดพันธุ์นำไปบูชา เพื่อความเป็นสิริมงคลในชีวิต ส่วนที่เป็นเกษตรกรก็มาเก็บเมล็ดพันธุ์เพื่อนำไปเพาะปลูกในพื้นที่นาของตนเองด้วย นับเป็นพระราชพิธีที่มีประชาชนจำนวนมากรออยู่ทุกปี

ท่านผู้อ่านวารสารไทยทั้งหลาย คงจะคุ้นเคยดีกับวันสำคัญอีกวันหนึ่ง คือ **“วันวิสาขบูชา”** ในปีนี้ ได้จัดขึ้นเมื่อวันที่ ๒ มิถุนายน ซึ่งเมื่อก่อนมีพุทธศักราช ๔๐ ปี ในเช้าวันศุกร์ขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๖ ปีมะเมีย ได้มีเอกมหาราชผู้มีพระนามว่า **“เจ้าชายสิทธัตถะ”** ทรงประสูติขึ้นมาในโลก ณ สวนลุมพินีวัน ซึ่งอยู่ระหว่างกรุงกบิลพัสดุ์กับเทวทหะ แคว้นสักกะ พระองค์ทรงเป็นโอรสของพระเจ้าสุทโธทนะ และพระนางสิริมหามายา แห่งกรุงกบิลพัสดุ์สักกชนบท ซึ่งปัจจุบันอยู่ในประเทศเนปาล

และต่อมาอีก ๓๕ ปี ในวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๖ นี้เอง พระองค์ท่านก็ได้ทรงตรัสรู้ธรรมสูงสุด ทรงเป็นผู้ซึ่งผู้คนชาวโลกได้รู้จักพระองค์ท่าน ในพระนามว่า **“สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า”** หรือ **“พระพุทธเจ้า”** ซึ่งเป็นที่เคารพบูชาสูงสุดของพุทธศาสนิกชนทั่วโลกในปัจจุบัน

ที่น่าอัศจรรย์ยิ่งนักก็คือ ทั้งวันประสูติ ตรัสรู้ และวันปรินิพพาน ของพระองค์ท่าน ตรงวันเดียวกันทั้งหมด ในวันตรัสรู้ **“พระพุทธเจ้า”** ก็ได้ทรงประกาศพระธรรมคำสั่งสอน พระราชทานแก่พุทธบริษัททั้งปวง โดยมีภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก และอุบาสิกา สนองรับคำสอนของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า นำไปเผยแผ่ต่อมาจนทุกวันนี้

และในวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๖ นี้เอง ในช่วงปลายอายุขัยของพระองค์ท่าน ก็ได้ทรงปรินิพพาน ดับขันธไปในวันตรงกันนี้ด้วย สัจธรรมคำสอนแรกที่พระองค์ท่านได้ประทานไว้แก่มนุษย์โลก ใน **“วันอาสาฬหบูชา”** นั้น คือ **“อริยสัจ ๔”** ประกอบด้วยความรู้แจ้งเห็นจริง ในเรื่องของทุกข์ สมุทัย นิโรธ และมรรค

“ทุกข์” นั้นทรงสอนให้รู้จักการเกิด แก่ เจ็บ ตาย เหล่านั้นเป็นธรรมดาของชีวิต **“สมุทัย”** นั้นก็คือ ต้นเหตุที่ทำให้เกิดทุกข์ เช่น กิเลสตัณหา ความทะยานอยาก **“นิโรธ”** นั้นคือความเป็นทุกข์ทั้งหลายทั้งปวง และ **“มรรค”** คือการหาทางปฏิบัติ ให้ถึงซึ่งการดับทุกข์ด้วย **“มรรค ๘”** คือ ความเห็นชอบ ดำริชอบ วาจาชอบ การงานชอบ อาชีพชอบ เพียรพยายามชอบ สติชอบ และความตั้งใจชอบ

วันวิสาขบูชาจึงมีความสำคัญต่อพุทธศาสนิกชนทั้งปวงเป็นอย่างยิ่ง และโดยเฉพาะพี่น้องเกษตรกรไทยเรา ก็ได้ถือวันสำคัญนี้เข้าวัดทำบุญทำกุศลกันเป็นพิเศษด้วย และในปีนี้ก็มาร่วมใจกันเป็นพิเศษ ในการปฏิบัติตามหลักธรรมคำสอนอริยสัจ ๔ นี้ด้วย

โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องมรรค ๘ นั้น ในปีนี้พี่น้องประชาชนในชนบทและเกษตรกรทั้งหลาย คงจะได้ร่วมมือร่วมใจกันดำริชอบและปฏิบัติชอบด้วยเป็นพิเศษ ในการช่วยกันหาทางระงับยับยั้ง การตัดไม้ทำลายป่า การทำลายทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมทั้งหลาย เหล่านี้ควรจะร่วมมือร่วมใจกันให้ดีทุกฝ่าย ช่วยกันปฏิบัติให้เกิดประโยชน์แก่ประเทศชาติบ้านเมืองได้สูงสุดด้วยนะครับ

และเมื่อวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๔๒ องค์การสหประชาชาติได้ประกาศยกย่องให้ “วันวิสาขบูชา” เป็นวันสำคัญสากลของโลกด้วย

ทางด้านพระศาสนาปัจจุบันนี้ นอกจากจะได้ปรับปรุงการบริหารทางองค์การของพระพุทธศาสนาโดยตรงแล้ว ในปีนี้ประเทศไทยยังได้รับเกียรติเป็นเจ้าภาพ ในการจัดงาน “วันวิสาขบูชาโลก” ขององค์การสหประชาชาติ ซึ่งกรุงเทพมหานครและหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน ได้ร่วมกันจัดงานสัปดาห์ส่งเสริมพระพุทธศาสนาส่วนกลาง เนื่องในเทศกาลวันวิสาขบูชา ในวันที่ ๒๗ พฤษภาคม ถึง ๒ มิถุนายน ๒๕๔๗ เพื่อเป็นการสืบทอดประเพณีอันดีงาม ซึ่งภายในงานประกอบด้วยพิธีสำคัญทางศาสนา ที่หาชมได้ยากในปัจจุบัน อาทิ พิธีกวนข้าวทิพย์ ที่ได้มีการประกอบพิธีตั้งแต่วันที่ ๒๒ - ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๔๗

นอกจากนี้ ยังได้จัดพิธีอัญเชิญพระบรมสารีริกธาตุ จากวัดพระศรีรัตนศาสดารามไปประดิษฐานที่ท้องสนามหลวงด้วย และเพื่อเป็นการเฉลิมพระเกียรติ เนื่องในวโรกาสที่สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ทรงเจริญพระชนมพรรษาครบ ๗๒ พรรษา จึงได้มีการจัดขบวนรถเอกลักษณะพระพุทธศาสนาที่ยิ่งใหญ่กว่าเดิม โดยมีรถร่วมขบวนจำนวนถึง ๗๒ คัน มีพุทธศาสนิกชนชาวไทยและชาวต่างประเทศมาร่วมงานนี้ด้วยเป็นจำนวนมาก

พระเทพโสภณ อธิการบดีมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ชี้แจงว่า วันวิสาขบูชาปีนี้ ทางมหาเถรสมาคม ได้มีมติให้คณะกรรมการประสานงาน จัดงานวันวิสาขบูชาในต่างประเทศด้วย โดยได้นำคณะสงฆ์ไทยเดินทางไปจัดงานวิสาขบูชาที่สำนักงานใหญ่สหประชาชาติ ณ นครนิวยอร์ก สหรัฐอเมริกา ในวันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๔๗ โดยใช้ชื่อว่า “วันวิสาขบูชาวันสำคัญสากลของสหประชาชาติ” มีประเทศที่เข้าร่วม ๑๖ ประเทศ คือ บังคลาเทศ ภูฏาน กัมพูชา อินเดีย ลาว พม่า เนปาล เกาหลีใต้ ศรีลังกา มัลดีฟท์ มองโกเลีย ปากีสถาน ฟิลิปปินส์ สเปน ยูเครน และไทย โดยการจัดงานครั้งนี้ นับว่าเป็นโอกาสดีในการนำพุทธศาสนาไปเผยแผ่ในต่างแดนรวมทั้งให้คนไทยในต่างแดน ได้มีโอกาสใกล้ชิดกับศาสนามากขึ้นด้วย เป็นการระลึกถึงพระคุณของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ซึ่งทรงเป็นพระผู้ทรงก่อกำเนิดพระพุทธศาสนา อำนวยประโยชน์แก่ชาวโลกทั้งปวง

จึงขอขอบคุณผู้สนับสนุน ไว้ในท้ายเล่ม “วารสารไทย” ฉบับนี้ด้วย

อนึ่ง สำหรับท่านผู้อ่านที่ประสงค์จะขอเป็นสมาชิกวารสารไทย ก็ขอให้รีบทำใบแจ้งความจำนงบอกกล่าวมา ตามใบสอบถามความเห็นของผู้อ่าน ซึ่งได้แนบไว้ในเล่มวารสารไทยนี้ด้วยแล้ว นะครับ

ในยามนี้ประเทศชาติของเรา กำลังต้องการความรักความสามัคคีของคนในชาติ การร่วมรักษาเอกลักษณ์ความเป็นไทย ก็เป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญของการนี้ด้วย

ชาคริต จุลกะเสวี

บรรณาธิการ

๒๑ มิถุนายน ๒๕๔๗

อนุสาวรีย์ขุนสรรค์ อำเภอสรรคบุรี จังหวัดชัยนาท

ขุนสรรค์ วีรบุรุษแห่งลุ่มแม่น้ำน้อย ไทยอาสาป้องกันชาติคนแรกของจังหวัดชัยนาท

เมื่อเดือน ๓ ปีระกา พุทธศักราช ๒๓๐๘ ขุนสรรค์กับพวกได้เป็นหัวหน้ารวบรวมชาวบ้านตั้งค่ายต่อสู้พม่าที่บ้านบางระจันอย่างกล้าหาญและเสียสละ ด้วยวิญญานของไทยอาสาป้องกันชาติ ตั้งแต่เดือน ๔ พุทธศักราช ๒๓๐๘ จนถึงเดือน ๗ ปีจอ พุทธศักราช ๒๓๐๙

ภาพ : สมบัติ สุธรรมรักษ์
เรื่อง : มาโนช คามณีย์

การประกวดหุ่นฟางนก จังหวัดชัยนาท

ห่านฟางนก โดยอำเภอนันทดา
ได้รับรางวัลชนะเลิศประเภทสวยงาม

หุ่นฟางนก Hummingbird โดยวิทยาลัยเทคนิคชัยนาท
ได้รับรางวัลชนะเลิศประเภทนกไฮเทค
(นกบินรอบเกสรดอกไม้ ดอกไม้หุบและบานออกได้)

งานหุ่นฟางนก จัดขึ้นหลังฤดูเก็บเกี่ยวจากการทำนาทำให้มีฟางเหลืออยู่เป็นจำนวนมาก จึงได้นำฟางที่เรียกว่า “เหวีย” ผสมผสมกับภูมิปัญญาชาวบ้านมาประดิษฐ์เป็นหุ่นฟางนกชนิดต่างๆ หลังจากการประกวดแล้วจะนำหุ่นฟางนกมาตั้งแสดงไว้ ณ สวนนกชัยนาท เพื่อให้ประชาชนที่มาเที่ยวสวนนกฯ ได้ชื่นชมความสวยงามของหุ่นฟางนก

ภาพ : สมบัติ สุธรรมรักษ์
เรื่อง : ร.ต.ต.หญิง เมทินี ศรีรุ่งเรือง